ILARIE VORONCA

SCRIERI H

Ilustraţia copertei de : FRANCI.SC KALAB

ILARIE VORONCA

INCANTAŢII

POEZII

Ediţie îngrijită, note şi comcn'.arii de
ION POP

EDITURA MINERVA
Bucureşti, 1993

INVITAȚIE LA BAL
(1924—1925)

1931

ISBN 973-21-0250-0
ISBN 973-21-0251-9

\1I1U0TK * *J*

I

INVITAȚIE LA BAL

închis abur după amiaza în grilaj stea ;
înger trenul înaintează cu degetul pe buze,
Rupe serenada maşinilor de scris.
Toate planetele au poposit în acest
Catalog de maşini agricole : Sena
Praştie între surîsuri.

Feldspath fruntea şi prin pupile sonerii
Fulgeră,
Ce cale ferată arterele tale cu sînge şi gări,
Un pas ca o cicatrice în argilă chemări,
De la brîu cîmpul cu prepelițele în tolbă.

II

La cîțiva paşi liniştea s-a deschis coridor
După saltul lăcustelor în gînd,
Ca bromura gestul tău îmi face bine uneori.
Văd prin pomi respirația ta electric luminînd.

Drum, dinam bandajat excepțional.
Casele se îmbrățişează în visul de var,
Tinctură de iod acest amurg cu rădăcini şi amnar,
Cît miresmele se împart ca afiş electoral.

Părul tău a spălat atît de chimic orele.
Ştiu pe dinafară vapoarele, ezitările,

Oraşul viaţa ta, ca tabla înmulţirii,
Te port în mine ca un registru copier.

III

Sunt ochii tăi cu terenuri sportive.
Cu cîmpuri şi sonde de petrol,
Cu hipodromuri, cu hangare de avioane,
Ce tipografii, ochii tăi
Şi pupilele tale, rotative imense,
Cum se desfăşoară din privirile tale
Toată viaţa mea
Ca un jurnal cu ultimele ştiri.

IV

Şi uite in şarpe pieptul ca o savană în flăcări,
Cu cai sălbateci şi dezlănţuirea aerului cu vegetaţii
Tropicale, creierul loveşte semne S.O.S.
Dezolat, dezolat,
Un ţipăt ca o pasăre sau stilou,
în obraz vîntul îţi aruncă vitriol,
Ochiul tău fumegă precum un sat siberian.

V

De aici asculţi ruga pietrelor cu zmeură şi muşchi,
Inserează ape cu plute şi, foarfece, glasul
Taie mireazma brazilor. Peisâgiul ca un şal transilvănean,
în verdele acestui minut, să jucăm cu inimile biliard.

Te invit, agricultor al măduvei şi nervilor mei,
Ară-mă, treieră-mă, plouă-mă,
Deschide-mi, supapă de siguranţă, aorta.
Iată : noaptea intră în odaie cu toată stima

ALMANAH

I

Supapă ora în alamă şi disc
Sîngele face salturi de necrezut subteran,
Aici pasul ca un cuvînt, geam deschis
Cîmpul între coaste plug sau pian.

Amazoană peste preerii în vis,
Ştreang gîndul răsturnat în oglinzi,
Zgomotele descresc ca preţul cerealelor,
Surîsul tău îşi face loc în dimineaţa de Marte.

II

Ca o moară de vînt, luni, sâmbătă, miercuri,
Duminică, duminică, e o bomboană de mentă,
E Dumnezeu în menagerie, amin glasul lămpilor,
Trece cavalerul cu turnul eiffel la butonieră,
în flori de cupru inima, ca buruieni danţul ţinutului,
Cerul (gurii) biliard,
Ce afişe sunt mările din Sud

III

Proprietarul circului salt mortal ca o reverenţă
Cîte frânghii, frânghii şi in sângerări orchestra,
Echilibristul, din goană, surâde Doamnei din loja **34,**
Atletul înaintează cu muşchi ca pietrele gârlelor.

Imblânzitoarea, de aici, şi calul dansează întrerupt,
Interior mă străbate ca un stilet sîngele tău
Sînul se deschide porte-feuille în trapez trecut
Vîntul scrîşneşte din dinţi în antract.

IV

La ora asta cu paturi se desfac stele
Rană şi biblie acest cîntec milităresc,
Suspin strîns glasul tău e o lumină viitoare
Inimile noastre ar putea fi ca fraţii siamezi.

Arterele mi le descui ca mănuşile
Binecuvîntarea ta începe aici,
Patefon drumul sub roţile acestei excursii,
Tăcerea e roşie ca ouăle de furnici.

Corect arborii stenografiază pe cer,
Pînă unde, almanah, lacătul scump,
Intră în mine ca un tren în gară,
Chiuie carnavalesc creierul în os.

PNEU

Parc săpat în inel, amurg
Surîsul îl porţi ca pe un alpenstock,
Strigătele urcă la cer ca apa în ţevi.

Vîntul face reverenţe pînă la trei —
zeci şi şapte, cuvintele ies ca soldaţii din garnizoană,

De aici mersul e fecund cu inscripţii şi lăptuci,
Frunzele colecţionează autografe, parfum,
Drum pierdut prin clorat şi calcar,
Robinet subteran plînsul s-a deschis ca samovar,
Casele presate balnear în album

Brîu bizantin prin umbre aplaudînd,
Telefonează, telefonează gestul concav,
Iubită, sol diez interior, abat-jour pentru zincul din gînd

In ochi pîlpîie două lămpi cu gaz,
Glasul e cu zimţi ca rotiţele de ceasornic,
Gras şters peste visul în iodoform,
Vis încadrat prin vestiar orice salcîm garderob,
Imn cristalizat în asbest început de psalm
Cerul echilibrist peste lacul în metal.

PIAN

Sîngele a bătut ore în trecut,
Plopii se ţin de mînă proverbial,
Ploaie elegantă în caiet englezesc,
Pînă în gînd anotimpul e de metal
Orice pasăre un afiş ceresc.

Cît de scump calendar compartiment
In tub cîmpul răguşit-Magistral
Trenul politicos a jucat fotbal
Aici oraşul s-a deschis ca un porte-cigarettes.

Pe trotuar tîrziu becuri îşi fac de cap
Magnetic podul peste case înnodat
Îngeri trec prin reumatism colorat
Cheamă glasul în moloz VA URMA.

PUNCT

Ecuator fruntea sub sărutul amar.
Tren înspre trecut, gestul ca album sau vis,
Tuse ceasul prin pomi, început de Făurar,
Amforă surîsul tău în coaste închis.

Mereu paşii se destramă ca vorbe.
Aur acest gînd ţi—l dărui inel.

Rătăcim ca-n biblie prin coridor în stea,
In crescut, un cuvînt ca o privire.

Trup dizolvat în peisaj acid,
Elastic psalm printre grădini şi scut,
Ca un păun anotimpul în piept desfăcut,
După tine uşile cerului se deschid.

Os în nisip, linişte întreruptă ca inimă.
Amurgul sparge fluier şi saltimbanc,
Rănile aerului glasul tău le vindecă.

OVAL

Strîns saltimbanc, fiecare genunchi un clavir,
Plop trecut ca o zi prin calendar
Ţinutul are un singur ochi lîngă trotuar
Ca jurnale vitrinele s-au deschis în cartier.

Acesta e gîndul instalat aerian,
Vocale prin trup ca prepeliţe înaintînd,
Pupil,a ca o panoplie alunecînd,
Cerul pîntec de capră maximum un an.

Pneumatic oraşul cu cicatrice în surîs,
Cît de brusc cerul osificat în saltar,
Tapetat peisaj, ultimul amurg în dicţionar,
Prin coridoarele veacului glasul tău sacîs.

Stelele scîrţîie ca uşile la interval,
Şi virează foileton acest concert urban,
în coaste inima ca un gang subteran
Pomii îţi dăruie cărţi poştale automnal.

CLOROFORM

în suburbie cinematograf şi bordel. Iată
Geometria oraşului : logaritm stelar, vals
Pe fire electrice soneria Europei ţipînd fals,
Luntre şi pasăre de azur, viziune descuiată.

Desigur, vreau să fiu lampagiul tău. Pe chei
Singur te voi aprinde ca pe un felinar în amurg
Streşini pentru licoarea cerului, eprubete, curg
Viscolul a întins sîrme ghimpate, a lovit chei.

Gînd încordat ca un muşchi în carnaval.
Stăruie, stăruie, coagulată lumina în cultură,
Cît de frumos cîmpul cîntă fără partitură
între pînze cerul a făcut un salt mortal.

De sus vîntul înşurubat. Clovnul : floare de făină vie,
îţi spun, catalogul îngerilor lăuntric fard
Rîsul se rupe în două ca un gard

Se-apropie noaptea : despletire albă, troică în nebunie.

PROFIL ÎNTR-O LACRIMA

în ţinutul amar ochean glasul tău
Şi ca mărci poştale te privesc ferestrele, uşile
Ai spune : cameră de hotel şi uite arborii
Îşi întind gîtul precum dinii de vînătoare

încă zece paşi vîntul mă ia de braţ
Concav rîsul
Şi sonata ca o poliţă de asigurare
Sub vîsle stelele cad chei în cerneală
Lacul
Creierul oscilează ca un compartiment în transatlantic

Dacă ai şti, dacă ai şti, suvenir acest sărut
Părul tăiat ca vorbe
in trepte un gînd
Un cuvînt mireasma
Tunel în alcool zgomotele
Cum drumuri se închid ca uzinele la şapte seara.

Pînă în piept trenuri circulă gramatical
Frunte ca inimă şi ochii tăi sunt gări
O îndoială urcă în vine ca o tristețe
Ca o injecție
Vîntul şi-a tăiat coiful în cristal

CONCLUZIUNI

Am văzut oameni căuttnd liniştea
Precum cuiburi de pasăre.

I

Descuiat vîntul. Un surîs trimis
Vorbele se răresc ca pietrele de hotar
Caligrafic cîmpul în pulpă scris
Aerul înaintează, atît de străveziu fular

Concert anotimpul un salt între
Începutul ceresc, minut în argint
Se rupe glasul ca din trestii o luntre
Drum pierdut în palmă ca absint,

Umărul tău ce atlas,
Cum îl ştiu golfurile, şesurile în declin,
Suni în ierburi sufletul ca pas
Miiităresc, în prundiş carnea te rîde cu lumini.

II

Mai cunosc în plus alte bucurii.
Prin ochii tăi am trecut înot Marea Mînecii de-atîtea ori
Zările mă prim/esc ca brutării
Salcîmii : ce maşini de scris în culori.

Aici tresare vitrina ca un obraz
Vorbe deplasez ca figuri de şah
Să-mi împlînți privirile ca brazi
Se leagănă sîngele nostru ca un hamac.

III

Vapoare, catedrale pleacă, sosesc : precum clorat
De potasiu tăcerea în cristal
Uneori ploile : un afiş desfăşurat
Pădurea şi-a vopsit frunzele pentru bal.

Crede-mă : somnul deschide bariere
înfloresc barurile cinematografele ca etichete
Toamna ca un oraş te frămîntă, te cere.
Cumperi în librării zboruri, apusuri, continente

IV

îmbracă vocea de zile mari, îți spun
Obrazul tău e un cartier mult mai nou
Sparge rîsul ca o băşică de bou,
Pe limbă cîntecul tău tutun.

Ora se umple de cînepă, ce papă-lapte
Oceanul atlantic, acest chioşc de ziare tropical,
Cerul tăiat un metru şapte-
-zeci şi cinci pentru rochia de bal

Şi foc CM brîu colorat în mădular,
Răsună timpanele noastre ca oglinzi,
Codrul e sterp, cu cerbi ca vestiar,
Cît de elegant aerul sub aceste grinzi.

Pornesc drumuri în sare şi fier,
Biserica în construcţie cu schele, statui dinainte
Mi-a plăcut mirosul de ger
De geamantane, de voiagii în rue de rivoli printre

Afişe dinţii tăi, mîinile tale articole de toaletă
Atît de dureros ne dăruim ferestrelor, camerelor de hotel.
Busole, sinii mă îndreaptă spre o seară de cretă,
încerci cu pasul să desluşeşti un luceafăr, un ţel.

V

Dar ce mîhnit e surîsul funcţionarului de la ghişeu
E o chitanţă inima lui, două scrisori cifrate
Pupilele ; cînd ne leagă buzele un curcubeu
Şi viaţa te înnoptează cu un naufragiu, cu un frate.

Străzile duc spre suferinţa veche
Vinele noastre sunt catarguri pînă unde exist
In ecou tresare lampa ca o ureche,
Final ezită glasul tău ca un trapezist.

SFÎRŞIT

Spectacol de mahala. Zarea se frînge.
Toamna a dansat, a dansat. Ceasul e deplin.
Şi glasul pămîntului a răspuns cu pîine şi vin
Dinspre abator, noaptea se apropie cu sînge.

Dureros drumul şi, pe trotuar, mersul sonor,
Apoi, zboruri ca lemne în ogradă sparte.
Noaptea cu cerul ei pentru fiecare fereastră se împarte
Alunecă un gînd ca pe cîmp umbra unui nor.

Peste hergheliile toamnei, dîra stelelor ca în despletire
Hăţuri. Pierde-te suflet ca o mireasmă. Treci.
Mari, peste oraşe ventuze de umbră deci
De prisos ierburi pletoase în amintire.

Singur trupul tău ca o harmonică deşirat.
Auzi corul-lătrat : sirene şi ciori Ave-M,arie.
Abstract surîsul. Vîntul prins de epilepsie,
întreg şahul cer, în apă cu frunze răsturnat.

Prin tuşea oraşului, stilet invizibil, pas
îngeresc. — Tu — pe umărul nopţii, o amforă tîrziu,
Sanie subţire cu armăsari iuţi, ştiu
O tristeţe vine spre mine ca pe o sîrmă un glas.

Apropiere tăcută, cu mîini-ferigă.
întind asemeni unui gît, auzul atent
Şi deodată : muzică ţipînd pe acoperiş strident
Linişteа s-a rupt de mine, ca o verigă.

Aici e sufletul peste cupole despletit.
Greu huruitul roţilor în. beznă
Şi nebunia ca un noroi pînă la gleznă.
Nu auzi ? Rid pentru reprezentaţia de sfîrşit.

I N C A N T A Ț I I
1931

Te salut migrațiune a focurilor
din iernile de demult

I

Izvorul acesta felin printre mădularele bruşte
Va desface o perdea peste fotoliile de valuri,
Cu şerpii, focuri virtuale, în iarbă să ne muşte
în timp ce omoplatul e un caval de lutru.

Poate din ghețari, poate din vorbele plăpînde
Poate din vîntul ca un papagal de sămînța pleznită,
Din marinarul poate prin aurora blîndă,
Sau din aceşti centauri veniți în scurtă vizită,

S răsuflarea-n gratii, ca un balcon în baltă, '
Dar fusele prin lună distilează veninul
Spre care timpul urcă în forma lui mai caldă
Şi-n pîlnia de ecouri țipătu-şi scurge vinul.

O ! Frumoşii cercei uitați pe masa verde a oceanului,
O ! Genunchii tăvăliți în chiote şi-n polcă,
Şi zarea desenată cu mustul strîns în vedre,
Cînd arborii de sare au evadat din ocnă.

Să te întorci ca silueta unui minaret, ca o pirogă,
Şi inima-n bocalul cu mosoare şi ace,
Privirea cînd luceşte ca o piele de focă,
îşi duce somnu-n îebezi şi-n cîntec pîn' la cer.

Ploaia. Pe urmă toamna, luceferii ca bumbii,
între oasele clănțănite în paharul cu ceai

Intre maelstromuri calde şi-ntre fiorduri umbli
Şi visul îţi adoarme in lanţuri ca un caic.

Cu evocări oraşul, flaşneta ca o creastă
De păun încă vie pe mîinile tăiate,
Plimbarea în memorie ca o mireasă-nceată
Cînd o linişte udă a năvălit în haite.

Dar ochii mei sunt aici : doi cîini de vînătoare.
Savana răscolită de unghiile din raze,
E ţipătul, în rîul blond, al înotătoarei,
Lumina strînsă-n vasele de pămînt arse.

E şopîrla ieşită din crăpătura amiezii,
E strălucirea turlei prin calcar şi metale,
E aburirea-n ceasul de odihnă a cirezii,
E pasărea, iubito, pe silabele tale.

E trecerea fantomei prin lampa familiară.
Cu nemişcarea frunţii pe-o carte, pe o apă,
Prin lujerele plînse, cînd sîngeră o vioară,
Şi-un ocean de sticlă ţi-alunecă sub talpă.

Otravă scumpă-n glasul şi-n viziunea lină ;
Şi plantele marine care au ghicit cristalul,
Cînd gîtul îşi aprinde colierele şi balul,
Pe lacul — cînd obrazul tău — lebădă — să vină.

II

Cu lebezi înserezi pe eşarfa de sînge,
Cu fruntea clatini marea în amintire-adusă
Din cavaler râmîne o linişte mai frustă,
In taur şi-n păianjen se zvîrcoleşte-un înger,

in diamant miezul nopţii, în curcubeu un vierme,
Cînd vin de la păşune, cascadă albă, caii,

Nisipul sparge lumina la ţărm ca un caic,
Degetul tău sau al meu va atinge guşa unui luceafăr.

Dar cum revine şoimul la umărul luminii,
Se va întoarce ziua cînd sinul tău femeie
Cîntec suit din iarbă în frunzele de miere,
Gheţar întîrziat lîngă dimineaţa acestui şarpe.

E trenul, o adiere prin clopotul de grîne,
In ghindă peisagiul continuă-o arsură
Da, perlă-n heleştaie, şi-n stridie iarnă pură
Cu anotimpul stiînge pădurile ca frîne.

Să culegi din petalele somnului o crizantemă de fosfor,
Să tai fereastra mării cu un rubin lăuntric,
Cînd sîngele păstrează păsările de frig,
Cînd se-apropie de buzele tale oglinzile de la Nord,

Cînd prin tîmplă viaţa ca o sămînţă se umflă, trece,
In laptele răcoros care-a spălat furtuna,
In cîntecul greierului ascuns în piersice,
In ploaia printre brazi cu un ceardac la Putna.

In fulgerele sunînd ca linguriţe de-argint,
In cămara cu-arome de suvenir, de gutuie,
Surîs, ca o mănuşă, uitat în pian, în fluier,
Din ringlodă spre-albastru mai profund suind,

Pînă-n monedele dansului, pînă-n hohotul pîinii,
Pînă-n părul conducînd la mansarda din flaut,
Pînă-n omida odihnită pe crepusculul mîinii,
Pînă-n versul acesta în care te cînt şi te laud,

Invizibilă ca vulturul alb care conduce furtuna,
Invizibilă ca odihna păsărilor de mare pe spumele viziunii,

Invizibilă duci turmele de ape spre marile toamne,
Invizibilă eşti în respiraţia mea ca luna în sărutul
oceanelor.

Cu-obrazul de catifea întîrziat în mireasmă,
Şi cu rotundul chiot trezit în os, se rupe,
Cînd inima e-o algă în care dorm scoici scumpe
Cînd inima s-a frînt în aburi ca o azimă.

Un armăsar cheamă vîntul în panoplia reală,
Ochiul aruncă flăcări ca un coif în orbite,
Şi amintirea-ncearcă lacătul din cuvinte,
Prin pămîntul de sticlă se străvăd trîmbiţele anotimpului.

Dar în veninul acesta e o iubire viitoare,
Ca zborul care creşte, nebănuit, în larvă,
Ca-n penele albe ale nopţii, viscolul — o agrafă —
Ca lumina răsărită pe mormîntul tinerei oarbe.

III

Un braţ alunecă, dar celălalt se desface
Ca un şoim, ca un joc de cărţi, ca o pălărie
A oceanului ; în mîini, inima încă vie,
Meduza e, din fruntea şi clopotul de alge.

Genunchiul tău, aici, pe o cenuşă de bufniţe,
Sîngele alb al gheţei, în pupilă-i păunul,
Cînd în odaia de alături şerpii luminii mor în oglinzi,
Cînd osul schimbat în goană cheamă strămoşii la vînătoare.

E aşteptarea pe cîmpurile de oţel ale răsuflării,
Cînd am fost cîinele flămînzit căutîndu-şi stăpînul,
E viziunea strînsă cu tacîmurile verii,
E o cazarmă săpată pe minerul unei zile.

Orice pîntec : un cimitir de statui viitoare,
Şi peste mine au trecut roţile destinului şi peste tine,
Amîndoi am întins palmele după frunzele gerului,
Am muşcat paharul revoltei, ne-am sîngerat gingiile.

Corăbiile ca melcii trec prin calea laptelui,
O acvilă sărutul de ghips cînd se fărîmă.
Aceeaşi viaţă e-n noi asemenea cu-o rîmă
Tăiată-n două. Şi în genele tale sucombă albatroşii.

Dar eu am fost în mansarde, singuratecul, tristul,
In spitale agonizantul privind depărtarea prietenilor,
Am fost haimatlozul fugar dorind lampa familiară.
Am fost fata părăsită, înnebunită de absenţa iubirii.

Frumuseţea ta pocneşte ca o orhidee uriaşă,
Şi aerul se umple de tine ca ochiul cerbului de izvoare,
Mina e o flacără şi vocile sunt arse,
Cînd paloarea ta e colierul de la gîtul ecoului.

Mi-am trăit vinele şi a curs beteala de suferinţe :
Am recunoscut fochistul muribund sub cabinele luxoase
ale transatlanticului.
Am stat cu falitul fraudulos pe banca anemiei,
Am încercat dantura lacătelor,
M-am zvîrcolit în insomnia purulentă a închisorilor.

Şi am venit spre tine cum grindina spre ringlodă,
Cum bucăţica de dinamită spre accidentul de cale ferată,
Cum oceanul spre urechea fină a scoicilor,
Cum din primul vers eşti prezentă în această odă.

Cum trupul ca o noapte mi-e sfîşiat de stele,
Cum tu îmi ştii minciuna, neliniştea, iubirea,
Cum un păianjen doarme sub piatra aurorei.
Cum sîngele ca un păstrăv se-ascunde sub bolovanul
roşu al inimii

IV

Cu orgele de păsări, ferestrele de spumă,
Prin stîncile sărate,-ntre cordajele furtunei,
Prin scrinul oceanului, prin fularul de brumă,
Prin ceasurile strînse cenuşă-n somnul urnei,'

Tu ştii : mi-ai fost alături cînd am atins genunchii
Izvorului ; cînd flaut te-am respirat luceafăr,
Cînd viscole pe frunte m-ardeau ca nişte muchii,
Şi tu, atît de dulce, treceai prin visul teafăr.

Grilajele mai triste vuiau de iarmaroace,
Profeţii, la răspîntii. chemau, dantelă, orbii,
Ca o caleaşca ziua, cu fructe, se va-ntoarce,
Se va deschide-o uşă în temniţele vorbei,

în somn, pe o terasă, banchizele de ierburi,
Şi frumuseţea-n ceaşca din palma ta sorbită,
Cînd oamenii cu ochiul întors spre-avare treburi,
Nu-ţi vor simţi plutirea suavă şi iubită,

Ei nu vor şti sideful şi marmora din fruntea
Şi trupul, mie streajă pe fluvii în spitale,
Cînd un cearceaf e-n aer, deodată suplă puntea
Tăind peste cascade şoapta fantomei tale,

Tu, pură, ca triunghiul, în anotimp, de berze,
Tu, pură ca arcuşul pe şipotul vacanţei,
Şuviţă prin fîntînă cu stelele inverse,
Dram de lumină schimbă nocturnele balanţe.

Tu, care eşti prezentă în lacrimă, în hohot,
în pieţele cu statui înfăţişînd uitarea,
în albele tavane înfiorate-n clopot,
Cînd umărul e scoica în care cîntă marea,

Priveşte reci aceste cristale, aceste umbre,
Cu-oceanele pe tîmplă, cu linişte-n meduze,
Priveşte linia trasă în palmă şi pe frunze,
Intoarcerea-n memorie, de anotimp, de turme.

Priveşte prevestirea de pasăre, în semne,
Cu faptele din zodii sleindu-se în carne,
Şi iarna îşi va scrie o stalactită-n lemne,
Cu inimile oprite de sumbrele arcane.

Va trebui privirea din mîna fermecată,
Biîndeţea ca o navă printre zăpezi difuze,
Crepuscul : amintire în sînge ferecată,
Şi vocea ca o barcă cu pînzele pe buze,

Vor trebui leoaica şi cangurul, cămila
Ingenunchiată, foca de fildeş, elefanţii,
Plantaţiile toride, furtuna şi argila,
Luind ţipătul drept formă în zmuncitura clanţei.

Mari vînturi şi voi ape din triluri, din ghirlande
Pe şoaptele colinei, pe-oglinzile din noapte,
în liniştea şi-n verbul zvîcnind ca nişte glande,
Cînd cîntecul îşi creşte seminţele prea coapte.

Inelele în deget se vor desface fluvii,
Şi oasele-n memorie vor lumina prin peşteri,
Ferigele rămase din vechile diluvii
Vor scrie in cărbune profilu-acestor creşteri.

lubire-n rniazăziua umedă de fineţe
Cînd ciocîrlia-ncearcă în zbor o glorie nouă,
Şi inima-n oglindă cu miile de feţe
Răstoarnă-ncărcătura şi ne-o împarte nouă,

înfiorare, linie din cîntece adusă,
Şi pasăre ţîşnită din laptele femeii

Cu vocea-nfiorată de viscol ca o pustă,
Cu iernile topindu-şi cristalele şi mieiî,

Afară din amurguri, din porturile grase,
Din iedera plăpîndă în strigătul mulţimii,
Afară din legendă şi din corăbii arse,
Din florile scăzute în lampa înălţimii,

Din anotimp afară, din peisagiu smulsă,
în logodiri cu-oglinda şi în păliri cu luna
Cu amintirea-n sare ca un perete-n tuzlâ.
Algă rămasă-n minte cînd a trecut furtuna.

V

Din lacrimă vocala urcată-n apariţie,
Şi fiecare strigăt e un hulub de ape,
Cu strugurii furtunii pe fulgere de viţe
Şi ochiu-n somn atinge lăuntrica lui clapă.

Garoafele se-apropie de buze catastrofe,
Şi azima în aburi roteşte, urcâ-n ziuă,
Ca trîmbiţa răzbate prin aeriene stofe,
în piersică, în scoică, pămînturi clare chiuie.

Sunt ierburile-n somnul cristalelor din funduri
Marine ; sunt ocnaşii din vasele fantomă,
Cadavrele solare în aurul din prunduri
Cetăţile-n miragiu trăind cît o aromă.

E bustul vîntului străveziu în pădure,
Săgeata care opreşte în pieptul zilei zborul,
Sunt plopii ca o turmă de ciute sub secure,
Privirea pe care şi-o vrea în oglindă orbul.

Cleştile năpăstuite tragic în verighetă,
Surîsul ca o glastră murind la miazănoapte

in uragan mireasă cu mîinile de cretă,
Atinge-va-mi pupila precum lunare şoapte.

Adînc : ca o fîntînă cu ciutura prea scurtă,
Rece : fereastră-n care toamna şi-alungă vrabia,
Singurătate : frînge lumina ca pe-o turtă,
Mansarda despleteşte-o asemeni cu corabia.

E lampa tristă : pasul fugarului ; plecarea ;
Si duci în palme viaţa : o pasăre-mpâiată,
Nu ştii ce ţipă-n tine : foamea, trecutul, marea,
Ca viţeluşa, mama pe masa-n spital tăiată.

Nu ştii ce urlă acuma în auz, în peniţă,
Ce-ţ'i încleştează gura pe un mîner de apă
Cu fulger, ca un guşter, ţi-alunecă-n ştiinţă
Din care mină fruntea, ca o carafă, scapă.

îmi amintesc : e portul o legănare-n spumă,
Brăila, calm, arome dinspre fructarii limpezi,
Pe strada potolită ca o odihnă du-mă,
în grădini glasul adoarme moale lîngă dulăii fericiţi.

Mult mai tîrziu : privirea rotea zăpezi înalte.
Îmi amintesc : cuvinte ca focuri pe-o comoară,
iţi desluşeau pădurea, tăiau contururi alte,
Şi-n fiecare vorbă : o pasăre, o vioară.

După aceea : oraşul cu fraţii trişti la geamuri
Cu zilele privite prin perdelele triste,
Cu toamna care-şi scutură udele ei hamuri,
Cu, mai amară, plinea ruptă cu tîrnăcopul în pereţii salinei.

Cine mi-a spus : copacii filtrează ploaie, cîntec,
Şi-o pasăre-aurora cu pieptul alb la proră,

Cine mi-a spus : c-un fulger singurătatea spintec,
Şi pârul : migraţiune de păsări peste oră.

Miracol : orice şarpe e-o flacără sub stîncă,
Şi ochiul tău deşteaptă dulci frunze în auz,
Cheie, frontiera cade în lacrima adîncă,
l.ebezi de foc, privirea umple acest havuz.

Cine mi-a spus : sunt vie prin plantele-n memorie
Şi dinele ţi-aduce in botul ud lumina,
Vînătoare tîrzie într-o văroasă glorie.
Aerul cald îşi trage peste grîne cortina.

Tălăngile în aburi sub pleoapele de jnepi,
Vedenie potolită cu umbrele lungite,
Jubire-n inimi cupa cu sînge nou o-ncepi,
Atunci soarele spumegînd ciocneşte chiar la masa
minereului.

Atunci urlătoarele vînturilor tac în scheletele marilor fluvii,
Şi bufniţa reintră în fluierul de smoală,
Atunci un flux de aripi inundă plaja goală,
Atunci de pietrele singurătăţii se freacă bivolii tari ai
nopţii.

Transparentă prin mine, ca frunza în nervură.
Tristeţea, ca pe-un sîmbur, o-nvălui în glucoza,
Şi depărtarea-nvie cu cerbul din gravură,
Cînd trîmbiţele verii au izbucnit în roză,

Cînd tu mă duci de mînă la marginea focului,
Cînd tăcerea rămîne-n urmă, în ierburi o epavă.
Stele sună in ochiul tău şi-n şuierul socului
Şi inima se smulge spre tine ca un ponton in arterele
lanţuri.

Cum primesc iertarea ta : plină de cîmp o glastră,
Surîsul tău îmi dă vaporaşe de hîrtie,
Adolescenţa oprită ca un nor la fereastră,
De linişte m-acoperi ca de-arme-o panoplie.

Genele desenează bogatele recolte,
Cirezile de vite cu pieile lucioase,
Plămînii destinşi arcuri sub duioasele boite,
in timp ce felinarul etern se-aprinde-n oase.

E o emoţie-n tîmplă, şi-n amforă e zborul,
C) iederă de fosfor imaculata ţîţă.
Şi cerul care-şi trage peste fereastră borul,
Ca un jăratec, glasul în cîntec se aţîţă.

Tu eşti : agrafă scumpă pe bluza-n solitudini,
Şi vastele coline ce mîinile-ţi desfac
Eşarfă fruntea-ţi dărui, în timp ce dulce, tu, din
Cristalele privirii ai împletit hamac.

Prin coamele de fluvii întrevăzută vie,
Somn lent pe creasta-n spumă a munţilor de gheaţa,
Cu vorbele-n zăpadă tăind melancolie,
Cum vindeci febra aerului în dimineaţă,

Fiinţă aşteptată cum cîntecul pe coarde,
Fiinţă fără mine şi fără niciodată.
Ca o pădure visul în noaptea trează arde,
Jivinele tristeţii caută-n fund o poartă.

Să se-odihnească berze în fînul din cuvinte.
Cărarea să-şi de-a suflu-n palma catifelată,
în peşte să se zbată lumina dinainte,
Cînd o suferinţă te leagă de ziua mai înaltă.

Cînd miinile bune au poposit ca flori calde,
în anotimpul atît de dar în amintire,

Cind rîd prin ierburile iubirii mele, iubirii tale,
Acei cari n-au auzit inima primăverii bătînd la uşă.

Acei cari s-au aplecat spre pămînt ca spre pieptul unui bolnav,
Acei cari suferă în clipa asta sub abajurul lacrimei,
Acei cari au chemat fără răspuns lebedele din havuzul speranţei,
Acei pe cari nu-i aşteaptă nimeni cînd s-au sfîrşit orele de muncă.

Acei cari cerşesc odihna fluviului în cetate,
Fugari de pretutindeni, fără iubire, fără
Credinţă, fără pîine, fără dor, fără frate,
Acei ce trag prin moarte o luminoasă dîră.

De aceea-n plete-ţi flutur nocturnele sirene,
Şi piatra-şi regăseşte ecoul mult mai fraged,
Luceafărul îşi ţese pe crengi subtile ierne,
O rîndunică, un şipot cîntă în ochiul ager.

De aceea în oglindă sărutul nostru suie
O iederă spre plînsul atîtor triste chipuri,
Prin temere, prin sete, prin curcubeu, prin cuie,
Prin vîntul care mînă amarele nisipuri :

Tu eşti auzul multiplicat,
Vederea imenselor savane,
Turnul inimii aplecat,
E biserica între coaste la
marginea surîsului.

Tu ai strunit furtuna,
în coamele ochilor,
Ai oprit stelele, luna,
în strălucirea grasă a focilor.

Arăţi mărgelele florii
La gîtul anotimpului prieten,
Pleci şi te-ntorci cu cocorii,
Cu ploaia luminezi prin cetini.

în aventură, pe calea
Ferată a vîntului,
în tăcerea sau în agalea
Dulceaţă a cuvîntului,

în dimineaţa de cretă,
în rochia serii dureroasă
în oceanul ca o caretă
Foarte albastră, frumoasă,

în porumbarul de puf
Al somnului,
în boarea trecută prin stuf
Spre adinei apele zvonului.

Un suspin aerul, zăpada,
întotdeauna ca azi,
Serile, cascada,
Pe luminosul tău obraz,

Un cîntec, o odă,
Pentru tine, mai scumpă
Cum stă o ringlodă
Din respiraţie să se rumpă,

Cum gura zilelor decolorată
Mai luminează cu fulgere,
Şi mîinile ating dintr-o dată
în grădini nevăzutele lugere.

Atît de blîndă, atît de albă.
Ca vorbele care-au îngheţat în brumă

C'-da 271 coala Z

Cînd ploaia trece prin salbă,
Cînd un crin cîntă pe umbră,

Pe clapele de mîine,
Pe focul care se curmă
în lampa aprinsă-n pîine
în visul ca un înger vestitor peste
turmă,

în gazela transparentă
Prin care străvezi zorii,
în adormirea lentă
A lacrimei, a orei,

în pasărea-cenuşă
în cristalele din tril,
Pădurea pînă la uşă
Furişată tiptil,

în ruinele verii
Strălucind pe potecă
Şi te salută corăbierii
Odată cu profilul arborelui ;

Prin algele bolnave,
Pe patul de căpşună,
Pe buzele de nave,
Pe pielea glasului brună,

Cînd fruntea răcorită, arsă
Ca o odihnă în biserică,
Aurora care se revarsă
Cînd frîngi o piersică,

Sărut ca o mireasmă
în azur înotătoare,

Alintare, aghiasmă
Pentru botezuri viitoare,

Pentru gîndul nevindecat
Pentru suferinţa din clopote,
Pentru vintul care ne-a amestecat
Ca două polenuri, ca două şipote.

Plimb mîinile prin bucla ca-n apele din clape,
Şi-obrazul care-adaugă o claritate zilei.
Prin degete columbă de marmoră să-mi scape,
Chiot, vaporos încă, în toamnă al argilei.

Cerească pogorîre pe lacrimă pe-antenă
Cînd rapiţa ezită mai galbenă în voce,
Şi goarna mai tîrăşte o glorioasă trenă.
Cu seara care-ntîrzie in colivia din boschet.

Singurătate : vîntul, pe umărul — o harpă
Cu singele mai tînăr înviorînd arbuştii,
Şi respiraţia suie-n emoţie ca o capră
Pe culmea-nfiorată de strălucirea puştii.

Cînd stalactite cîntă trecerea ta prin aer,
Cu stelele pe buze, cu inima-n crepuscul,
Cînd anotimpul toarce în arături un caer,
Şi-n piersică lumina încoardâ vioara, muşchiul,.

Va trebui de carne să mă dezbraci, asemeni
Cu vinătorul, vulpii, luînd blana sîngerîndă,
Şi vei găsi asemeni ficatului, asemeni
Inimii calde, cîntul care-n mine te cîntă.

Va trebui prin noapte ca un bufet cu-arome
Să pipăim durerea mai scumpă-n somn, mai scumpă-n
Luceferii prin arbori de gheaţă tăind forme
Cînd rugile fîntînii s-au stins în orz, în cumpeni.

Cînd depărtarea ne cheamă, cu cai sălbateci, cu
Incendiile din fructe, cu via care-n imn a
Trecut ca o cometă ca să te cînt, iar tu
In gînd zvîcneşti ca-n_gîtul şopîrlelor lumina.

VI

Vei spune : seara îşi face loc prin păsările albe
Ca un colier la gîtul oceanului trecute,
Vei spune : vîntul trezeşte strunele de tablă,
Şi amintirea uită pe buze aceleaşi fructe.

Dar unde sunt potecile luminate ca struguri
Pe dinăuntru de glucoza din cîntecele excursioniştilor
în ochi unde e barca încărcată cu-amurguri,
Unde mai stăruie lacrima din arcuşul soliştilor ?

E chioşcul vilegiaturei pustiit de toamnă,
E iarna ca un cîine fluid prin geamuri fine,
E in fîntîni zăpada, o procesiune de nimfe,
Şi-n brumă vînâtoarea cu-o sfîşiere-n goarnă.

Dar în ferigă nu e noaptea de funde, nu e
Pe sticla respiraţiei o floare de cereale,
Din braţele ca lebezi luceafărul nu suie
Să ducă tulburarea în slovă din cerneală.

Corăbiile în părul din vis să trec-un piepten
Să fie-ntre pahare seara ca o ghitară,
Şi apariţia-n sînge a lămpilor e-n piept, e-n
Aurora care pune pe stînci o brăţară.

E în itinerarul pe buza deşirată de furtună,
E în mîhnirea bruscă pe sălile din voce
E-n despărţirea pală sub frunţile de lună,
Cînd cu-o lumină ploaia mai roade gîtul rocei.

Cînd resemnarea zdrobită în palmă ca un fulg,
Şi negura în zdrenţe pe rănile prăpastiei,
Cu bulgărul răstoarnă tenebrele în plug
Şi inima îşi frînge în geam elanul praştiei.

Focul îşi dezveleşte sînii şi rădvanele mari
Ale figurilor de demult defilînd în perdele
Cu pasărea de apă care-n degete o sfarmi,
Cu, luminat de profilul tău, ceasul urcat în stele.

Mai apropiat de mine cu fulgerul văzut
In creanga transparentă prin omoplat, prin tuse,
Vîntul care se-nchide în ochiul atît de ud,
Ocean care te cheamă, ezită în meduze.

Dacă-mi astîmperi viaţa cu nevăzuta geană,
Dacă pe somnul flaut se odihneşte mîna,
Dacă inima-şi nalţă insula de mărgeane,
Obraz pe care-l zvîrle în statuie ţărîna,

Dacă tu eşti prezentă pe slovele-unelte,
Dacă marile păsări se neclintesc în sticlă,
Dacă evoci în glasul răcoros ciute zvelte,
Nocturnul lac mai trece prin respiraţia buclă,

Dacă batiste-lebezi în parcuri or să cadă
Şi fruntea ta batistă mai palidă pe fruntea-mi
Dacă un eu e-obrazul, suav, într-o zăpadă,
E că-ntre frunze-n chiot cu licurici nunteam.

Era cind respiraţia rupea oglinzi in ramuri,
Cînd din tunel sărutul te conducea-n verdeaţă
Şi mîinile — ferestre — se căutau în ceaţă,
.Arbori frîngeau anotimpul metalic ca-n armuri.

Azi fluvii mari ca turme de vînturi dau tîrcoale
Odăiei de cristale din voci, din insomnie,

Luceafăru-n amurgul pupilei mai invie,
Azi furtuna un jăratec sub tălpile goale.

E strigătul de apă ; e-atit de clar ovalul
Pe care-l sprijineşte surîsul tău de noapte,
Prin pasăre, in aer, se prelungeşte valul
Şi cu argila-n mine conturul tău se-mparte.

Vulturul sub clopot în coridor lanternă,
Fantoma-şi trece suflul în crinul ca o cupă,
Odihna luminează păunii moi din pernă,
Cînd strunele aromei în miini stau să se rupă

Cînd ai iscat tăcerea mărită cu-o iertare,
Cind în pleoapă şoimii vestesc din nou apusul
Ezită iar cerboaica subţire pe-o cărare,
Şi-n zmeura din sînge e inima sau ursul.

E împăcarea, frunză, pe umăr, pe privire,
Şi e copita roşie din coacăză, din vară,
Cîntul se-ntoarce-n tine solstiţiu de iubire.
Ploaia îşi stringe rochia în părul tău vioară :

Pe mîini descintecul
Lampă de muşeţel,
Noaptea e pîntecul
Trecut prin inel,

Porumbei, lumini,
Plutind în mătase
Faţa ta prin imn
Prin aceste oase.

Spre tine mă-ntorc,
Cum spre codru-aleea,
Cum cuvintele torc
Lumina e aceeaşi,

Funinginea rimei
A rămas în frunză.
Seara să dărîme,
Marea-n reflux tunsă ;

Tu suni în cristal,
In suvenir rocă,
Codrul I-aprinzi bal,
Pe lacul nocturn, lotcă,

Prin tîmpla de sticlă
Văd viaţa mea colorată
Cum furtuna desfăşurată
Din părul oprit în spilcă,

Cum lunecă-n odăi ape
Şi-n amintire sănii,
Ca o zăpadă sînii
în aburul vorbelor în paie.

Spre inimă duci mîna
Ca spre-un oraş pe-o hartă
Şi în surîsul tău pîinea
Ca un alt luceafăr se arată.

Cu muşcătura ecoului pe bu
Nopţii, prin grîne, cere-i
Să-ţi dăruie lunara spuză
Pe vocea — sîngele tăcerei.

Pe lactee aleea,
Pe ochi, pe verbe,
Cînd cade cheia
Visului în vertebre,

Cînd faţa — eşarfă
Prin pomi adie

Şi sună în glie
Leguma — o harfă,

Cînd degetul roz
Al cartofului în glod
La gura aerului, nod,
In sacul vîntului orz,

Cu uneltele foamei,
Cu plosca reculegerei plină,
Cu plutirea berzelor lină
Peste capetele acestor oameni.

Cu tăciunii din suferinţă
Cu solitudinea din mansarde
Cu înfrîngere, cu biruinţă
Mai aproape, mai departe,

Aceeaşi auroră,
în apus, în gravură
Ecuatorială floră
A sîngelui, pe gură.

Dacă-n odaie crinii intră în vîrful degetelor
Dacă în privirea ta văd cocorii venind
Dacă o amintire se dăruie buchetelor
Cu-o frunză mai departe în viaţa mea suind,

Lumina spartă-n scuturi, perpetuată-n vioară,
Şi pasărea sorbită pe creanga din pleoapă
Surîs în apariţie, cu-aripa subţioară,
Care din noi vrăjeşte în celălalt o apă ?

VII

Cînd şoapta suferă peste cetate ca o pasăre fără odihnă,
Cînd primăvara izbucneşte din oglinzile salcîmilor,

Cînd numai vîntul planează, erete, spre hoitul zilei
viitoare,
Şi eu arăt obrazul tău ca pe un model divin, florilor,
cîntecului,

Cînd anotimpul zace pe un scut cu valul mării,
Lucind spadă în sînge, suind şarpe-n vitralii,
Ca fantoma plecată spre zorii călimării,
Cu inima caleaşca ieşită în întîmpinarea iubirii,

Cînd sîngele ni se caută ca două ape,
Unindu-se în gîtul de lebădă al fîntînii,
Cînd tauri iau amurgul în coarne pe aproape,
Şi-n trup pîndeşte ochiul lui Dumnezeu şi-al pîinii.

Glasuri şi corbi destramă tristeţea în spitale,
Pe-alee stau bolovanii răniţi de clorofilă,
Regretele lovite în arbori, în vocale,
Amintirea se-opreşte pe-o lacrimă, pe-o filă.

Trec corăbii pline de călători invizibili,
Destinul circulă-n vine, în coiful de fluvii,
In armele albe ale nopţii îngropate lîngă morcovi,
în degetele încleştate pe violoncelul aurorii.

Dar un profet îţi înapoiază prin havuze,
Ducind la gura zilei o cupă cu oglinzi,
Copilăria, frunză, cu berzele pe buze,
Cu umbletul, o rufă, printre haracii prinşi.

Ascultă : „Iţi redau bucla blondâ-n ţîţa maternă
Şi bruma-n dosul casei mai odihnită-n jerbe,
îţi redau jocul, obrazul ascuns, pelin, în perne,
Vocea care destramă cearceafele de febre,

Miracolul ferestrei ducînd între cristale,
Şi luîndu-te de mînă spre pasărea de humă

Curcubee crescute din degetele tale
Prezența lingă ține, de îngerească Mumă,

îți amintești : trezirea în zori, aerul tare,
Şi te duceau prin culoarul de somn înspre Slănic,
Docarul — apariție cu-alai de vînătoare,
Din stînci se rupea un chiot cu aburii dimineții cu
vulturii odihnei.

Anii-ți sunau clari în porțelanul pîrîului,
Şi-n goana ascunsă, iederi, din parapet pe punte,
Cînd plaiul strălucise cu defilarea griului,
Şi ca un zbor lurnina.se potolea pe frunte.

Iți voi reda uimirea găsirii în oglindă.
Capră neagră ecoul pe piatra unei zile,
Spaima, cocoş sălbatec, prin genele de flintă,
Dîra, lăsată-n flăcări, de pasăre, de vîsle.

Iți voi reda prin stive cascadele de şipcă,
Şi ca un sîmbur trenu-n esofagul colinei,
Obrazul tău şi-al ploii plecîndu-se pe scripcă,
Zăpada care suie în țevile luminei.

Copilărie : — albastră furtună de miresme,
Chemarea potîrnichii rănite în lucerna,
De umărul tău tîmpla albită se rez'me,
Pădurea să se-aprindă în pieptul tău lanternă".

Dar cine-ascultă vocea profetului şi cine
Fantomei zgribulite o azimă să-ntindă,
Cînd măcelarul plimbă un foarfece prin vine
Cu pletele de sînge se-arată în oglindă,

Cînd mîinile sunt arse de torța din bancnote,
Cînd durerea cocleşte cetățile mai coapte,
Cînd florile ucise ți le-aminteşti pe note,
Cînd viorile-ntind gîtul, flux diafan spre noapte.

Cînd nu-mi distingi obrazul din suferința reală
Şi brațele ca arbori de ger iradiază,
Cînd somnu-n fierbințeală muşcat ca o zăbală,
Şi-un suvenir atinge fereastra ca o rază,

Tristețea unanimă te cuprinde, te doare,
Mîinile tale sunt ale fotografului ambulant mîncate
de jăratecul clişeelor,
Spatele tău încovoiat e al hamalului ducînd greutăți
mai mari decît trupul lui,
Prin fruntea ta. ca prin frunze, scheletul oraşului se
străvede :

In sala de aşteptare cu resemnarea în merinde,
Pe masa de-operație cu umbra ridicată
Din trupul care-un nufăr peste ape întinde,
In lacrima de-o lentă întoarcere iscată,

în sforile fasolei brodate spre lumină,
In ziua care-ngraşă pămînturi viitoare,
In trîmbița de zahăr din sfeclă, din hodină,
în sămînța ce-aduce pe limbă acelaşi soare,

Pe buză, pe crepuscul, pe umăr şi pe mînă,
Am sărutat tristețea şi bucuria vastă,
Cu clara rădăcină fecundă în țarină
Cu zboru : — aureolă, cu stelele : nevastă.

Cînd glasul e pădurea cu frunzele în tine,
Şi şovăie, emoție, cu cerbul de tenebre,
Cind ochiul, bob de rouă, un peisaj reține,
Cu ziua scursă-n parcuri printr-un grilaj de zebre',

Cu şoimul de răcoare rotind peste cristale,
Cu, un pumnal, pîrîul în buzunarul văii,
Cînd trandafirii suflă în lămpile mai pale,
Şi-ndepărtezi deodată c-un semn pereții-odăii.

Atunci tălpile tale calcă-n mine prundişul.
Şi un covor întinde spre tine orice piatră,
Cînd lancea de furtună şi-a îndulcit tăişul,
Luceferi dau în clocot cu laptele pe vatră,

Şi boii trag, albaştri, pămîntul spre belşuguri,
C-un anotimp, dantelă, pe roţile de moară,
Privirile păstrate ca o şuviţă-n struguri,
Cu armele şi osul alături de comoară.

Cîte cetăţi trezeşte degetul tău, pianistă,
Cîte cadavre-aduce o muzică sub poduri,
Cîte nisipuri suie în cîntec marea tristă,
Şi stelele ne scurmă cu clarele lor boturi.

Memoria-nchide acul subţire al aromei.
Nu ni-e străină nici o înfăţişare-a lumii,
Ne legănam cu uliul ne albăstriim cu pomii
Şi şovăim cu-amurgul pe scînteierea culmii.

La dreapta arătare, surîs ca o zăpadă,
Cum sîngele ne leagă sub coaste două funde,
Cum ieşi în calea zilei — rădvan fluid — cascadă,
Şi-obrazul se-adînceşte în inimă şi-n unde.

Atunci se-alungă-n geamuri ca păsări îngheţate
Nopţile din legume şi din poeme, după
Catargele spre pîinea polară înălţate,
Cînd lucrătoru-aduce steaua, găsită-n supă.

Te recunosc, pleoapă suavă, în zorele,
In vocea mai scăzută pe strada mărginaşe,
Privire-n adiere prin umbrele perdele,
Prin cîmpul care-şi umflă azima lui uriaşă,

Tu faci un semn şi focul în înţeles se-arată,
Apa-şi găseşte apa, şi în cuvînt cuvîntul,

in inimă, murg tînăr, o inimă să bată,
Din hamul de furtună să se desfacă vîntul.

Iţi treci ca un descîntec mîna prin evocare,
Pui clopotului blana de cîntece pe umeri,
Stropeşte arătura cu sîngele din floare,
Şi boabele-n păstada luminii să le numeri.

In noaptea care-şi trage refluxul pînă-n tine,
in soarele pe care îl cîntăreşti în fructe,
Gazela ce prin fruntea ta limpede revine,
Şi-o lebădă e glasul tăind în linişti cute,

Le ştii acestea. Totuşi în ora necesară
Ţi le voi spune ; timpul e-n marmoră pupila,
Cu florile de aburi care plutesc în seară,
Cu formele în care visu-a turnat argila.

Cu versul ce-l vreau hohot, pădure despletită
Cu flăcările drepte din pîine, din ocheane,
Cu portocala vie, din ţipăt, din orbite
Cu lacrima, căpşună lăuntrică, pe geană.

Ascultă : este versul alexandrin, e versul
Suind ca o monetă în salba de furtună,
Vedenie-n silaba care îţi cîntă mersul,
Oraşul peste care am plutit împreună.

E-un vis izbit în vine cu săruri şi cu plante,
Sîngele dînd năvală spre porţile pădurii,
Somnul prin care trece o respiraţie-nantă,
Feriga regăsită pe-amiaza dulce-a gurii,

Acesta-i mînzul care va spumega în frîne
Dar celălalt e versul care va rupe dogma,
E versul liber, fundă între copaci şi grîne
Un fluviu-n inundaţie te va cuprinde-ntocma.

Versul care se smulge din verighetă, scapă,
Versul, şopirlă suplă fugită din peniţă
Versul care e nota ce n-o mai ştii pe clapă,
Coacăză care culcă pe limbă o perniţă.

Dar sunt versurile invizibile, sunt versurile destinse.
Ca o poiană pe care n-o încape ochiul, n-o cuprinde
Cîntecul în seara cu culori mult mai stinse,
E versul adînc, nesfîrşit ca o oglindă.

E versul pe care cetitorul nu-l înţelege,
Şi-n care o lacrimă şi-a tăiat profilul,
E versul ca un cerşetor, ca un rege,
E versul în care şi-a ascuns jucăriile copilul.

Mai sunt şi alte versuri : Toate sunt ale tale,
Şi numai ţie-ţi lasă polen pe deget taina,
Singură vezi cireada sălbatecă-n cristale,
Inima luminează ca un incendiu haina,

Dai lacrima deoparte
Apare lumina,
Semn în inimă, în carte,
Ecoul frînge-şi tulpina.

Cu tîmpla unsă
De iarba marei tăceri
Cu ziua ascunsă
Ca o pădure sub cer,

Cu liniile din palma
Frunză peste destin
Metalele de-a valma
Trecute-n sînge, în vin :

Alături, o şoaptă
Spre luceafăr punte

E-o caisă coaptă
Pe buzele — funte

E-o aripă de gheaţă
Pe vorba, cenuşă
Paing, linişte-n aţă
Fior uitat în mînuşă,

Revii transfigurare
C-un anotimp de berze,
Florile pe cărare,
Reapar — litere şterse,

Castele în zăpadă
Şi cîrtiţe-n tunele,
Vis strălucit pe spadă,
Privelişti în inele.

Auroră trezită
De prepeliţa speriată,
Ochilor mei ivită,
îi tulbură, îi iartă.

Cu calul mai năpraznic
Năvălit în orbite
Şi cîntecul stă paznic
Pe strunele adormite,

Cînd porţi pe mînă
Ploile, beteala,
Cînd parcul îngînă
Oraşul, oboseala

Cînd lacătul de petale
Toamna-l deschide-atentă
Mîngîierile tale
în procesiune lentă.

Ora ca o frunză
în tăcerea noastră
Prin gene trece-ascunsă
Pasărea măiastră,

Te străvezi mai clară
în mine rădăcină
O cupă solară
La nocturna cină.

Să sune in rochii
Iernile de flaut
Cînd închid ochii
In mine te caut,

In respirația fragilă
Ca o furtună roză
Pe inima de argilă
Luneci în arcuri ca o caroșă,

Ca anotimpul trecut
Prin balul de fructe al anului,
Ca naufragiul pierdut
în urechea de sidef a oceanului,

Dantela s-adune
In scoică un vaer,
S-alunece-n unde
Mărgelele de aer

Să treacă pe buză
Un măcel de garoafe,
Şi văzduhul — bluză
De borangic pe harfe

Cu pasărea să țeasă
Melodioase fluvii

Din violoncel, mireasă
Cu amintirea tu vii.

Oboseala se strînge în stalactită-n sare,
Ca o lupoaică rîul moare-n pietrişul rotund,
Inima, ca un clopot de han bătrîn, tresare,
Cînd un surîs atinge arama ascunsă-n fund.

Grădini, păsări suave, în părul tău de sticlă
Şi fețele ieşite pe aleea din tufişuri,
Cu-eşarfele furtunii în buclele de pîclă,
Somnul care deschide lăuntrice suişuri,

Cînd oglinzi nevăzute ne leagă respirarea,
Şi-n mîinile noastre se tulbură cerbii, ora
Pe umăr, miazănoapte de plete, suie marea,
în nisipul de vorbe, e-o scoică aurora.

Bărcile revenite ca într-un golf în voce
Cînd stelele deşiră liniştea ca pe-o pîslă,
Şi-n fluviu broderia de păsări că evoce
Cu-amintirea scăpată din mină ca o vîslă,

Singurătate-n panglici de crivăț, de cenuşă,
Cetăți, ca nişte vine în marmoră, albastre
Cînd cîntecul e cheia pentru astrala uşă
Cristal de apariții deschis vederii noastie.

Cînd nu ne ştie nimeni la marginea luminii
Cînd meridianul trece prin inimă, prin geană
Cînd nu ne văd prin geamul de lacrimi citadinii
Numai poetul îți iese în cale, te cîntă, Cosinzeanâ.

Cînd primăvara izbucneşte din oglinzile salcîmilor,
Cînd şoapta suferă peste cetate ca o pasăre fără odihnă.

VIII

Cu primăvara înşurubată în foi, în rădăcină,
Cu pasărea-n luceafăr stîrnind prepelicarul.
Capul piutind în panglici de culori, de lumină,
Cu ora care-şi descarcă de verdeaţă carul,

Cu trîmbiţa trecută printr-un obraz de grîne,
Şi aurora, fluier pe buzele de aer,
Cu seva, migraţiune spre frunzele de mîine,
Cu chemările tot mai dureroase între buruienile clare,

E-un gît de lebădă glasul încolăcit în fapt,
Şi liniştea amară, ca un tutun în pipă-i,
Cînd forma ta în slovă lăuntrică o pipăi,
Cum caut în întunerec paharul pe un raft,

Drumul între cereale ca o lampă se stinge,
Glorioas-oboseală în fructele virtuale,
Cînd un cristal ecoul în vocea ta atinge
Şi spumele aşteaptă oceanul şoaptei tale.

Mărgeane-atîtea, scumpe au strălucit în pînză,
Cînd ploaia deşteptase legenda în corabie,
Şi-n lacrimă grădina îşi trece faţa stinsă,
Cu florile plecate sub vîntul lucit sabie.

Atîtea plete-n peşteri, şi fugărită ziua
Ca un cerb în inelul de fosfor din odihnă,
Zăpadă şi arome fărîmiţate-n piua
Văii de solitudini cu profilul în tihnă.

Un anotimp zdrobeşte lacătul de pămînt,
în duzi şi-n viermi mătasea vorbelor tale creşte,
Şi frumuseţea-n somnul din plante se iveşte
Cu lămpi de margherită trezind în noi alt cînt.

Dacă n-ar fi argila pe genunchii fintînii,
Şi. şarpe, unduirea trupului tău pe harfă,
Pe tîmpla în incendiu, suav hulubul mîinii.
Culorile vestite, vis viitor in larvă,

Dacă-n pădurea rară, soarele în răsuflet,
Mai obosit prin geamul adolescenţei blonde
Miraj ce se agaţă de mărăcini, de suflet,
Cu noaptea — o fanfară care-a ţîşnit din sonde,

S-ar aduna în ochiul cu modulări de mierlă
Ca prevestirea strînsă, crepuscul, în cafea,
Şi cîntecul, in scoica urechii, ca o perlă,
Şi lacrima in poem — cu inima sub za.

Ne dâruim obrazul, ecoului, seminţii
Vîntului care-aduce păsări din miază-ziuă
Regretelor — cenuşă în arsă urna minţii,
O păpădie somnul rupîndu-se în ziuă.

Ne dăruim în fluvii sporind lumina grasă
Argilă amestecată cu oasele apuse
în timp ce aliajul de cîntece apasă
Cuvintele ce-aşteaptă în fruct, să fie spuse.

In timp ce-un ţipăt taie azurul, îl despică
E-un ţipăt ce se curmă în pîine la ospăţuri,
E-o pasăre, e-un ţipăt în steaua care pică,
Cristalele de gheaţă strunind munţii în hăţuri.

E ţipătul mai ultim, în găunosul lacăt,
Tenebrele cu-o mină te-acoperă în treacăt
Ghindă rostogolită pînă la gura pală,
Şi amintirea-n ceaţa mai tulbure o spală.

Dar pin-atunci, sub frunză, fragi binevoitoare,
Şi anotimpul, buză mai răcorită-n ferigi,

Cu pescăruşii-n spumă cuvintele la soare,
Şi ancorele, clnturi, pe limbă le desferici.

Păsări în reculegeri pun o aureolă
Cărării ducînd în pădurea din noi, adîncă,
Şi visul varsă-n tîmplă fierbinte o fiolă,
In timp ce seara se rupe ca un vultur de stîncă.

în timp ce noaptea triumfă pe coapsele furtunei,
Şi amintirea aduce bogate secerişuri,
Oceanele pe geamuri ating obrazul lunei,
Şi ochiul odihneşte stelarele tufişuri.

Astfel adoarme ora ca în nisip o barcă,
în lac luceferi zvîrlă potolitele arme,
Pe clapele de mîine, o apariţie, parcă
IVIîna ta sideful de aer va să-l sfarme.

Priveşte : dau în lături stofele de tăcere,
Şi, cupă, îmi plec ochiul spre ochiul tău : izvorul
Pe care-n febră noaptea lăuntrică îl cere,
în vreme ce pe buză destinu-a tras zăvorul.

în fiece şuviţă un peisaj s-adoarmă,
Căldura unui fulger în guşter sub o piatră,
Cînd aurora rupe în lacrimă o goarnă,
Pînă-n tăcerea care, în despărţire, iartă.

Pînă-n fularul de şerpi limpezi la gîtul de-azur,
Pînă-n zmeura ce urcă pe o scară de sînge,
Pînă-n zăpadă vocea ce şovăie împrejur,
Flutur rotit lîngă lampa unui scîncet,

Cu dinţii ce sunt strune pe-arcuşele de şoapte,
Cu braţele prin sticla din inimă privite
Cu capu-nalt de linişti pe-oglinzile din noapte,
în teascuri viitoare cîntecele strivite.

Ascultă : de-aş fi fost corăbier aş fi răscolit
Toate algele, toate vînturile să-ţi închin
Un continent nou, şi ţarinii i-aş fi dăruit
Numele tău ca pe-un steag de sare şi de vin.

Giuvaergiu, în spumă aş fi smuls un oval
Şi vaste candelabre aş fi topit pe buză
Ca păsări liberate frunţile din cristal,
Corăbiile de gheaţă într-un inel în spuză.

Dar numai în cuvinte, suavă, te apropii
Şi farmecul acesta, de ruperi, de silabe
Cu vorbe-n care luna îşi aureşte snopii,
Cînd ştii-n nisip tristeţea ca urmele de labe.

Figura legănată într-o vocală vie,
Verbul sălbatec muşcă în suvenir, în rocă
iii pulberi substantivul, os luminat prin vie,
Strigătul tăind apa lucitor ca o focă,

într-un cuvînt răzbate chemarea rădăcinii,
în altul năvăleşte herghelia de focuri,
Respiraţia oprită pe buzele ruginii,
Pădurea de catarge în lunecări pe scocuri,

Sunt cuvintele scumpe ca un alai de nuntă
Cuvintele lovite cu cheile de-arome,
Pe umărul vacanţei cuvîntul ca o funtă,
Cuvîntul care fierbe, neîncăpînd în forme,

Sunt vorbe cu-nţelesul pierdut ca o intrare
Ce n-o mai ştii în osul peşterii în perete,
Cuvintele rămase în glas cu-o tremurare,
Cu-o frumuseţe calmă ca vechile portrete,

De asemeni sunt cuvinte numai de noi ştiute,
Cuvintele ca aburi în spasmul arăturii,

|

r

Mărgăritare, zboruri bolnave in volute.
Cuvinte poposite în primăvara curii,

Iţi dau mîinile pline cu scoicile de vorbe,
Cu paşii cari sună pe treptele din vreme,
Frumuseţea ta trece prin planetare orbe,
Naufragiate-n cîntec, corăbiile să cheme.

Cu panoplii aprinse de caldele amieze,
Cu noaptea de-o maree de evocare linsă
Cetăţile marine în pleoapă .să-nvieze,
Cu nourii de zvonuri pieptănătura ninsă,

Cind pasărea e plicul şi zborul e scrisoarea
Purtată în albastru peste legume, peste
Profilul de mesteacăn domol clătit în boarea
Stîrnită de amurgul descins dintr-o poveste.

Cînd ca o apariţie te desluşesc în semne
Cu foşnetul de rochii marine-n buruieni,
Şi-n geamurile vorbei iubirea să însemne
De diamant o dîră pe sticla unei ierni.

A!ăturarea-n arme a strigătelor scrise
Tu o pricepi, raţiune, prin trecerea secretă,
Cu conjugări, cu rime, cu declinări, cu vise,
Cu urmele, pe deget, de aeriană cretă.

Cînd zornăiesc pe limbă argintării de sunet
Şi-un anotimp sfîrşeşte ca o feştilă-n lampă,
Cu cavalcade-n viscol şi însetări în tunet ;
Cu-o epocă depusă cu umbra pe-o estampă,

Cum flacără, prin nimburi, va poposi furtuna,
Pe tîmpla potolită a cremenei pe piscuri,
Din aer pogorîtă pe strună totdeauna
Cînd amintiri în cîrduri ne pipăie cu pliscuri :

Iată, e curtea udă cu o aromă-n lemne,
Octombrie, în clocot cazane de tomate
Şi umbra în depozit de cherestea te-ndemne
.Să recunoşti în cîntec aceste flăcări mate.

Să recunoşti cum fierbe în bulion, un suflet,
Atît de dulce chipul Mamei între tenebre
Cu vocile scăzute în anotimp, în suflet,
Şi în magiun fantoma trecutului răsfierbe.

De-acolo se revarsă beteala glorioasă
Ca un oraş ce arde peste coline-n urmă
Prin pregătiri de toamnă se-apropie sfioasă,
Privirea ca un bucium şovăind peste turmă,

Dincolo, intre scînduri sacul de-evenimente
S-a-nşurubat în zile, s-a rupt în calendare,
Şi-a proiectat cenuşa în vinele mai lente,
Au clocotit cascade şi vulturi în căldare.

Ca un tavan ne-apasă, prieteni, viaţa scundă, .
Potecile ca butii din care s-a scurs vinul,
Şi sfirîie tristeţea ca un tăciune-n undă,
Şi cu amar se-mbibă cîntecul şi pelinul.

Vîrstele revenite pe-o targa de petale,
Cu umbra care frînge o oboseală-n două,
Sărbătorească butcă pe-aleele natale,
Tălăngile în lapte sug o dulceaţă nouă.

In penele de vorbe desfă nupţiale paturi,
Şi vulturul înalţâ-**1** ca pe-o lumină-n sală,
Cu-o nestemată cîntu-**1** vei fereca pe laturi
Şt cufărul memoriei cu-oseminte şi zale,

Cu nopţile din peşteri în cîrtiţe şi-n urne,
Cu vegetala moarte slujită în cucută

i

Tu, apariţie fîlfîi, în cărţile nocturne
Surîs rămas în rochia miresei ca o cută,

Cu feţele de fructe spre suvenir întoarse.
Cu mîna vrăjitoare trezind o floare-n clape
Cu şaluri de lumină, printre vitralii, toarse
Şi buzele atinse de fluierul de ape,

Tu-mi dai prin viitorul de rîndunici o jerbă
Fum răsucit în arbori, perpetuînd oglinda,
Cu şoapta o cascadă pe umărul de febră.
Cu părul luminîndu-mi peretele şi tinda,

Cîntec de leagăn, flaut, imaculată forţă,
Viscol chemînd matrozii, torent mînînd butucii,
Prin tropicala rugă, luceafăr, fluviu, torţă,
Ploaie spălînd în bronzuri omizile şi nucii.

Cu stelele ca berze trecînd prin ochiul nostru
Plin încă de licoarea atîtor calme şesuri,
Fiece cînt îşi are în respiraţie rostu',
Cînd visul desluşeşte gravele înţelesuri.

Cînd creşte-n jurul nostru albă singurătatea
Şi-n deget se fărîmă cîntecul de faianţă,
Cu poarta care-nchide în aventură cartea
Cu mîna îngheţată înmărmurind pe clanţă,

Cu vîntul care sună o miazănoapte-n carne,
Pe sînul tău lumina e-o pasăre, e-o umbră.
Sub pielea de ringlodă căldura să se-ntoarne,
Şi eu îţi sunt alături, şi-n tine sunt, o umbră.

Să-ţi cînt seara,
Să-ţi spun tăcerea,
Să-ţi aduc sarea
Uitată pe smalţul furtunii.

Pe terasă invitaţii
Cîntă în surdină
Cînd vom îmbiba poroasa tină
Vor cînta alţii.

Un vuiet salin
S-a prelins în golf
Rochia urcă lin
Ca o flacără în sulf.

Prin palmieri plimbări
Scrijelesc un zbor
Lumini, întrebări,
Pe tivul unui nor.

Cu vînatul ascuns
în ecoul din zid
C-un suvenir uns
De untdelemn sfinţit,

Şi fluierul gras
A trecut în culori
Anotimpul c-un pas
A răsturnat ulcioarele cu flori.

în gheţari, în văi
S-au trezit orchestre,
Lumina-n odăi
Estivală zestre.

Vegetale fereşti
Se deschid în ochi,
Vrăjitoare mă fereşti
De semnul cetit în boghi.

O răcoroasă carafă
Reverşi în viitor

Nava trece-n harfa
Noaptea se-opreşte-n stor.

Cu creanga de excursie
Privelişte rapidă
Şi frăgezimea sursei
Cu-oceanul din omidă.

Colierele de plante
Aici sunt, între clape,
Şi păsările celelante
Din flaut or să scape.

Din bucle-un lăicer
Prin pădurea de gală
Şi uiţi luna pe cer
Ca-n iarbă o sandală,

Cu trecerea prin stîncă
De Dunăre matinală
Si inima sună încă
în roţile zgomotoase ale primăverilor.

Ecoul pune-un nimb
Pe piscul de cenuşă
Şi fructul în anotimp
Â deschis o uşă.

Ispita frăgezimii
Prin rîsetul de voal
Cerbii de apă zi-mi-i :
Tăiaţi într-un metal

O şoaptă, o urzeală,
Cînd în casă mă-ntîmpini,
Şi e-o dulceaţă-a lămpii-n
Privirea ce-mi treci pe oboseală.

in aer e-o laudă
Prin găsirea noastră
Cum cîntecul te caută
Ca pe-un auz în care să trăiască,

in bucuria din ciripit,
în laptele din talanca,
In numele tău iubit
Săpat în voce ca într-o bancă,

în Crăciunul din amintire,
Aceeaşi, ca un fruct poleit,
Şi inimile seamănă leit
Cînd se-ating limpezi ca două potire.

Mă-ntîmpini cu lumina zvîcnită din cristale,
Si vinul e păunul mai tînăr în pahare
Şervetele reflectă zăpada feţei tale,
Şi-n buruieni pîndeşte tăcerea-n fiecare.

E-ntoarcerca prin ape în seara ce palpită
Prin frunza familiară şi plînsă-n orologiu,
Cînd te străvăd columnă în umbra mai albită
Şi treptele stelare suind îţi spun elogiul.

Cu turmele vrăjite la stînga, cu colierul
De lacrimă în pietre la dreapta şlefuite
Cu buza ce-n rugină, de-obraz şi-apropie fierul
Şi dinainte haita de viscole vuite.

Se-alungă în pupilă cu pletele de munte
Cînd noaptea e asinul încovoiat sub sacii
De viziuni, şi trece o dulceaţă pe und-te
Regăsesc auroră, vie-n paloarea sălciei.

Fintină-n şarpe, faţa in oglindă rămasă
Cearceafele de nouri cu albastru tivite,

Iluminare-n blidul ce mi-l întinzi la masă
Priviri, mărgăritare, din zăpadă ivite,

în pîine-mi dai iubirea cum un complice-nchide
în pîinea dăruită uneltele evadării,
Voi şti îmbucătura cu inima înghite
Şi-n azimă suna-voi metalele plecării.

Să fim ofranda pură pe rugul de cuvinte
Aureola smulsă frunţii necunoscute
Cu porturile-n brumă naufragiate-n minte,
Cu vuietul ce creşte în foame, o ascute.

Dreptate cuvenită în unanimul sînge
Cu noaptea furişată din uliţele strimte
Cu arşiţa amară a vînturilor pîn-ce
Prin somn o a mintire te bucură, te simte.

Un plus de-aici conduce erorile, iertarea,
Şi tu m-aştepţi aceeaşi la uşile luminii
Cînd strîngi în verighetă privirea, respirarea,
Sărut, ca o cascadă, pe fierbinţeala mîinii.

IX

în diamant tăcerea. Omule ascultă, învaţă :
în cîrtiţa flămîndă sub doliul din cărbune,
în culmea odihnită cu-o respiraţie-n gheaţă,
Cînd nu e încă şoimul rotit în soare-apune,

Ascultă : şlefuită în muzici sticla crăngii,
Profund pasul iubirii rostogolit pe minge,
în floare, ireală, e lacrima tălăngii,
Şi-n scoarţă suveniru-i răbojul pe meninge.

Priveşte : i-anotimpul din tine în afară,
Sau marmura e mielul cu blănurile de-apă ?

Ringloda revenită, cupolă, dintr-o vară,
Velurul ce, din deget, a lunecat pe harpă.

în şipotul acesta din somn spală-ţi obrazul.
Ci să atingi un suflu pe buza din legumă,
Să-ţi recunoşti în aburi şi-n peisagiu glasul
Tîrît în sfîşiere pe trepte ca o brumă.

Braţele legănate într-un pahar de vînturi.
Vor recunoaşte forma fiinţei tale pură
Cu mîna regăseşte pe coarde aceleaşi cînturi
Ca ancore ce-n funduri de muzică statură.

Te-ntrebi : zilele-n palmă desprinse ca mătănii.
Furtunile — ca-n gheaţă corăbii — 'nchise-n carne,
Şi ochii de tenebre cari ne veghează cari ne
Duc pasu-n şovăire spre adăpostul stînii.

Am ştiut dintotdeauna în iarbă-n buruiană,
In prepeliţa sură sub frunzele de spaimă,
Cînd aurora duce lumina ca pe-o faimă,
Şi cîntecul ezită în lacrimă, în geană,

Prezenţa ta cetită pe-aripele de-omături,
Cum sună-n rădăcină, — ca în ocean un clopot
Scufundat — belşugul de viitoare pomături,
Obraz printre cristale trecînd în visul slobod,

Voi ciocăni în sînge şi-n vorbă ca un graur
Ce-n scoarţa rîcîită ciuguleşte lumina,
Şi-n vers voi bate ca un căutător de aur
Care lovind în rocă îşi făureşte mina,

Astfel tu-mi eşti aproape şi chiar de-mi eşti departe,
Cum invalidul mişcă în minte braţul lipsă,
Te simt in glas, în bluză, în respiraţie,-n carte,
Cu liniştea-n oglindă, cu stelele pe prispă

L

De-aici. omule, iată : în fiece tulpină,
in simburul ce crapă fructul umplut cu soare
şi în măceş, aceeaşi lăută mai suspină
in os e iremătarea cenuşii viitoare,

.Ascultă : anotimpul din floarea de hîrtie
Prezenţă anemiată pe etajera zilei
E-asemeni cu fiinţa pe care-o mai crezi vie
Dar, amforă, în ţăndări s-a reîntors argilei.

Culeasă ca o algă prin coamele de fapte,
Şi migraţiune lentă-n funinginea de vite,
Sirenele din scoica în vuiete ivite,
Floarea ce se desface pe sticlă ca o noapte.

Sau trestiile-nodate în şarpe, în arbustul
Ca-ntr-o reţea adună un peisagiu sprinten,
Cînd o recoltă fierbe în arătură mustul.
Seminţele înfipte în timp ca nişte pinteni,

Sau tu care-n oglindă revii ca într-o lampă
Cu uliul de-aurora fugărit de tenebre.
Cu inima ce-o zgilţîi la-ntoarceri ca o clampă
Prin aeriana uşă buchetul de vertebre,

Cînd un clavir în flaut trece fluida turmă
Si cîntecul străbate în noi ca o osmoză.
Cu vulpea de crepuscul mai fugărită-n urmă
Cu-omizile de sunet tîrîndu-se pe roză,

Pînă la vocea-n care s-a neclintit cleştarul,
Pînă-n, zăpadă, pieptul păsărilor de mare
Pînă-n zidul unde ecou-şi rupe varul
Pînă-n unealtă, părul, pe treptele amare,

Tu eşti lumina strînsă în zăcători în aer,
Dîra din fruntea-n alge tăiată în pâratec,

Urzică-n suferinţă desprinsă ca un caier
Cu noaptea sfîşiată de jalea unui broatec,

Cu stelele gonite-n cirezile rotunde,
Cu lacrima şi veacul ce-ţi circulă în limfă,
Păun ce se străvede cu nufărul în unde.
Amurg ce se desface din arbor ca o nimfă,

Tu vei opri-n meduză, stîrnit un naufragiu,
Şi mugetul din plante se va preface-n lapte,
Cu-oceanul ce te-atinge pe mîini ca un omagiu,
Cu circul de-ntuneric ce-a poposit în noapte,

Sunt saltimbancii, cîini dresaţi, cămila tristă
Fantomele mişcate în lacrima din mine,
In buzunarul orei, zăpada — o batistă,
Şi-n geamul viziunii, asculţi, nu bate nime,

Cenuşă e. Cenuşă. Un cîntec te aduce
Cu mîinile — răcoare pe febrele visate,
Cuvintele, ca hribii, la sobă se usuce.
Săniile năpustite spre troienite sate,

Cînd nemişcaţi rămînem uitaţi în izolare.
Şi zvonurile-oprite, vînătoreşti podoabe.
Evoci în respiraţie cîmpiile solare
Cu rîsetu-n păstaie păstrat ca nişte boabe.

N-am învăţat oare din arborele-n odihnă
Din fluviile desfăcute-n adormire-n deltă,
Din urletul furtunei înşurubate-n tină,
Din ziua izbucnită ca o lupoaică zveltă,

N-am învăţat din fructul înfăptuit ursită.
Din acele blajine pe-obrajii de ienuperi
Din frunzele culorii trecute printr-o sită
Din anotimpu-n spume cu apele în ruperi,

Iubirea ca o hartă ne-arată itinerarul
Prin fluierul de iarbă prin turmele de valuri
Eşti tu natura ştiută pe dinafară, darul
Sărbătoresc coboară cu lampioane-n baluri,

Şi inima-i ulciorul ce-a clocotit mîhnirea
Singurătate-nchisă cu lacăte in trupuri,
C-un corn de vînătoare cînd auie iubirea
Cu ziua ce-o adună al binele în stupuri,

Tu m-ai văzut prin noapte şi prin hemoragie
Cu lumina sporită în fructele cărnoase,
Cu-astralele dezastre prin vîntul de orgie,
Cu păsările ploii în toamnele din oase,

Cu apropierea scumpă, privire în privire
Clopot în amintire răstălmăcindu-mi versul
Prin grînele abstracte, cereasca ta ivire,
Şi-asemeni cu privirea acum ezită mersul :

E mersul aceluia care-a primit izbînda
E mersul în întoarceri cu-o pavăză de-nfrîngeri
E mersul care sperie cristalele şi pînda
Cerbului, la izvorul din ecouri, din plîngeri.

E pasul aceluia care merge să ceară,
E pasul care calcă pe treptele mîhnirii,
Un pas în dimineaţă, un pas sunînd în seară,
E pasul regăsirii, e pasul despărţirii,

Mersul intiiei ieşiri din casă după boală.
Mersul care duce la-ntîlnirea primăverii,
Mersu-n care-nvălui o zicere domoală,
Cerul mărit cînd scuturi ferestrele şi merii,

E mersul meu şovăit cînd ţi-am cerut iertare,
F, mersul o zăpadă urcînd în suferinţă,
E mersul ce vesteşte o boreală zare,
E mersul, împletire pe linişte, velinţă,

Par pasul înfometatului, dar pasul nedreptăţii,
Scrîşnind în os, în lacăt, prin temniţă, prin groapă
Pasul din poeme peste desfrîul cetăţii
Miracolul din pasul singur plutind pe apă,

Pasul rămas in nisip de-oseminte
Cum lingă spartul flaut ecoul mai trăieşte,
Pasul de care-n uşă îţi mai aduci aminte
Cu ziua ce se-nchide în acuriu,-n peşte.

Mersul fără de urmă cînd trece prin oglindă
Pasul din verighetă, pasul din evocare,
Mersul cu-o-nfiorare îl recunoşti în tindă,
Fîntîna care-şi taie profilul în căldare,

Pe tîmplele furtunei să-ncetinească zborul,
Barca să eşueze în trestiile din cîntec,
Rotund pînă-n memorie şi-n goliciune norul,.
Paharul de cuvinte, clătit pentru descîntec,

între lagune fundă, şi-ntre frontiere vaer,
Chemînd dinii în stingeri albastre de trompet;!
Prin pletele de valuri coroanele de aer,
Şi stelele cerceii, în noaptea — o casetă,

Cum s-ar putea, pe buze, o flacără, o plantă
Cuvîntul care-nscrie geometrica lui gheaţă
Trenul în buruiană rostogolit pe-o pantă
Neprevăzutul fulger, balafră pe o faţă,

Cum s-ar putea cu renii din mergerea polară
Plecările închise, sigilii, în zăpadă
Prezenţa ta pe mîna din minte, o brăţară,
La-ntoarcerea-n ferigă şi-n cheie o răsplată,

r

Cu sufletul să treacă prin scîndura tăcerei,
Şi vorbele s-atingă cu sîngele auzul,
Cu lacrima-n.silabă ca-n tremurarea cerei,
Lumina, pîn-la urmă împleticind apusul,

Va trebui în slovă, numele cizelură,
Cu un briceag pe fluier privelişte săpată,
Şi versul să te afle în lemne vioară pură
Cîntec muiat în sînge asemenea cu-o spadă,

Poemu-atunci e focul ce-n insulă l-aprinde
Sperînd, naufragiatul, corabia de departe
Şi-n solitudini verbul de flăcări te cuprinde
Ca o barcă iubirea chemată într-o carte,

Sau un şirag de zile în pivniţă, în vinul
Ce-n dedesubturi fierbe privighetoarea slovei
Ca o cenuşă-n urnă, în inimă e imnul,
Ca-n crap inelul magic, te aflu-n carnea vorbei.

Dar mai e vînătoarea păstrată-n panoplie,
Lebăda legănîndu-şi între cuvinte gîtul,
In fuir. e carnavalul voit în insomnie,
Amiaza ce-şi desface în evantai omătul,

in anotimp sămînţă şi în pupilă, barză
Crepusculul tăindu-**1** cu-autumnale arme,
Pe ugerul culorii ţi-opreşte buza arsă,
Şi-n resemnări, în temeri, cu frunzele-n alarmă,

Aceasta e lupoaica pîndindu-te-n rugină
Şi valurile-acestea lucind ca nişte cranii
Cu oasele ciocnite paharele la cină
In aiurări ceteşte ca într-o palmă anii,

Ascultă : nu e vreme de broderii, de joacă,
Luminile ţişnite din pasărea ductilă,

Şi marmora fluidă ce şovăie în troacă.
Cu feţele trecîndu-şi cerneala pe o filă,

Iţi spun : în clipa asta în ocne, în uzine
Semenii tăi sfărîmă cu tîrnăcopu-un ţipăt
Surîsul e o lampă mai pală în saline.
Amintirea doar cade pe tîmpla nopţii şipot,

Ascultă : cînd te caut în strofa aeriană,
Şi timpla mea atinge cristalele văzute,
Atiţia în spitale şi-n lacătul din iarnă,
în temniţă atîţia sub nopţile scăzute,

Vor prinde-nfiorarea şi stelele în crustă
In peşteră, în mină, în spaimă, în osîndă
Cu şerpi de frig în gheţuri, cu însetări în pustă.
In jale-atîţia în timp ce poetul te cîntă ;

Tu-acoperi peisajul ca o zăpadă pură,
Şi apele le farmeci sub frunţile-ncruntate
Cu-ntoarceri din excursii prin înserări prin bură.
La trecerea tristeţii barierele lăsate.

Prin sintaxa culorii, prin zilele-ncărcate,
De aurul prezenţei, de borangicul vocei,
Ca o baghetă atinge mîhnirea în brocarte.
Şi lacrima reintră izvor sub geana rocei,

Cînd mînă-n mînă mergem printr-un tunel de frunze
Şi-un tîrnăcop desface un curcubeu în sare,
Cu tristele vedenii sub anotimp ascunse,
Cu cîntecul : în memorie colacul de salvare.

Coroane-otrăvitoare de corbi pe aplecate
Busturi de crengi atente la degetul de vînturi
Cu piine.a şi cu vinul la mese fermecate,
fiinţa ta cînd cheamă pe limbă alte cînturi :

Cristale, flori
Linii boreale,
Privire-n viori,
Părul în cereale.

Vei lua o vopsea
Din gîză, din flaut
Pe arcuş lipsea
Degetul precaut,

îngerească buză
Pe-umanul elan,
Soarele cu-o scuză
Trece-n nocturnul plan,

Burduful colinei.
Cu licori de zboruri,
Arborii colinde-i
Pentru crepuscularele onoruri,

O ! Viața întregită
în ochiul tău scump
Anii trecuți prin sită,
Inima-n fund bumb.

Ploi emoționate
Se-opresc la ferestre
Cu buclele deznodate
Pădurile celeste,

Mările-n sandale
Au călcat pe plajă,
în somn mîinile tale
Ating obraji, oraşe.

Cu lebede, cu goarne,
Cu icebergu ri grase,

Cu pluguri le-n coarne
Luînd fecundele oase,

Imagine rămasă
Cum în unelte cîmpul,
Clare fîntîni la masă,
Linişti crescînd în sîmburi,

Salue, podgorii, sonde,
Cu sîngele din țarină
în țelinele blonde
în zvîrcolirile din rîmă,

Tămăduiri, pătlagini,
în stalactite-n norme,
Pe lacătul din pagini
Salut, noile forme,

Primăvară fanfară
Izbucnind la uşă
Cu funda stelei afară,
în respirație brînduşă,

Zborul rotit în slavă,
Gras viitor în seve,
Cu cîntecul, o navă
Pe gura ta aieve.

Şi frunzele sunt scule
Pentru careta furtunei.
Cu notele globule
în circulația de sînge a strunei,

Te recunosc dulceață
Prin toarcerea suveicii,
Nori înfloriți cu ață
Pe-aleea udă, melcii

In scoică, în ureche,
Pe vîntul promoroacă,
Stîncile stînd de veche,
Cînd gîrlele se roagă,

Cînd foile prin schimburi
Pe fruntea gerului castă
Şi cele patru anotimpuri
Năvălesc în iubirea noastră,

Cînd eu-ţi leg glasul
Ca o brăţară
Deschid atlasul
La altă ţară,

Aceeaşi te află
Gîndul sprinten
Şi eu te port cum o calfă
îşi duce meşteşugul pretutindeni,

Prin obrazul ploii scurs
în pîine, în perne,
Prin vegetalul discurs
Ascultat în vecerne,

Prin mătasea ce taie
Gîndul spre mai bine,
Azurul în odaie
Venit o dată cu tine.

în insulă să-ntirzie vreau alba ta prezenţă,
Voi sfărîma corabia ce te-a adus prin rimă,
Profil între stamine purtat ca o esenţă,
Blîndeţe ce mă-nvălui ca o stelară climă,

Şopîrlele de vorbe le voi zdrobi sub pietre.
Şi voi uita şi graiul şi gustul ştiut în stradă,

Să inventăm cristalul de litere mai certe
Prin care numai gîndul nostru să se străvadă.

în piersică, în struguri, e carnea ta fecundă,
Şi-n amfora de zboruri un alfabet de ape,
Cu herghelii de nuferi în stelele din undă,
Cu păsări legănate pe fulgerele salbe,

Cum e-n cerneală frîntă şi-n lacrimă o vîslă,
Cealaltă în privire şi-n voce înecată
Culoare revenită cu-albinele la matcă,
Prin izolare uger ca o lumină mulsă,

Uneltele plecării lîngă tăcere sparte.
Furtuna aruncată prin crengi ca o sandală,
Cărarea care duce din anotimp în carte,
Şi inimă în spumă prin vers ca o zăbală,

Neprevăzuta mînă care ţi-a şters desemnul
Cu ziua ca o cretă atinsă de luceafăr,
Zbor odihnit în gheaţă şi-n respiraţie semnul,
Ce-n trecere îl lasă cu buclele o harfă,

Distanţele scăzute prin cîntece, ocheane,
Lumină răsucită lîngă pupilă pururi,
Oraşe cu incendii şi turle sub oceane,
Singurătăţii noastre şi dragostei de-a pururi.

X

Respiraţia păstrată în filele acestea.
Cum în oglindă zboară adînc de albatros,
Cum sîngele îşi urcă pînă în cîntec vestea
Şi degetul te află pe fluierul de os,

Pădure presimţită în somn ca o corabie,
Cu focurile stinse, inaintînd în voce

T

Şi-n tîmplă laolaltă e acvilă, e vrabie,
în literă ovalul iubit să ţi-l evoce.

Sunt nervii ce sub carne se vor preface-n odă,
Cum frunzele căzute vor deveni cărbune,
Şi anotimpul trece cu turmele-n ringlodă,
Cu toamna răcorită in soarele-apune.

Sunt munţii ca burdufuri de linişte, mai pline
Cînd ochiul tău inundă priveliştea şi faţa
Ca migraţiunea lentă a singelui în v,ine
Cînd aeru-n odăjdii primeşte dimineaţa

Adio, e zăpada prin boreala faptă,
E buruiana-n bucle scăzînd ca un arpegiu,
Pe buzele de stridie e perla ca o şoaptă
E lacătul, păianjen, ce-nmărmureşte beciul,

Cuvintele hrănite cu pasăre, cu fructe,
Cu sîmburi spărgînd zarea in unghi precum cocorii,
Şi-o vioară se trezeşte în nufăr şi-n cucute
Cînd inima alinge arcuşele culorii.

Privire ce te poartă în dans ca o sandală.
Făptură în pleoapa ca o odihnă ştiută,
Cu glasul ca o ciută prin arborii de gală,
Cu o lumină rochia tîrîtă-n iarba udă,

Ar trebui obrazul pe ugerul de vînturi,
Şi glezna mult mai pură a scoicilor prin apă,
Surîs, în naufragiu, pe-o insulă să-**1** vînturi,
Şi inima, în peşte, zvîcnită ca o clapă.

Ar trebui magia din anotimp, din rimă,
Fintînă înăuntru adusă în privire,
Cu fructele cascadei în sevă şi în climă.
Cu muzici poposite pe nevăzute fire.

Ar trebui. In carne şi-n suvenir copilul
Obraz ca o corabie plutind pe largul stanţei
Dar foarfece ecoul va rotunji profilul
Nocturn, să-1 desluşească în pletele speranţei.

Strîng cioburile zilei din fluiere, din sticlă
Şi-auzul desluşeşte printre fărîme glasuri,
în respiraţie-opreşte tăcerea ca o spilcă.
Sunt glasuri care cîntă sau care plîng, sunt glasuri.

Mai potolite-n ploaie, mai odihnite-n pîine,
Sunt intîlniri, sunt certuri, sunt clopote, sunt şoapte,
Oglinzi : mătasea trece din fluture în mîine.
Spărturi prin care cintul s-a despletit în noapte.

Sunt zgomotele-ntoarse în citadina urnă
Cu peştii in acvarii lucind ca policandre,
Cu-accentele plutite ca bărci în vocea brună,
Cu-o linişte deodată mărindu-se în carne.

Somnul trecind prin sînge cum prin mireasmă parcul.
Fantome prin sărutul luminii în havuze,
Cu stelele-n cădere închipuindu-ţi arcul,
Care-a atins tăcerea şi cîntecul pe buze.

Vei recunoaşte-n palmă nervurele de plante
Cind in cristale urcă fierbinte-o aiurare.
Şi mările prin fluxul de lebezi mai înante.
Vor odihni în tîmplă perdelele de sare.

E-n amintire vara prin vegetaţii grase
Cascada care-n fildeş peste zăpezi veghează.
Oglindă răsucită peste ţinuturi arse, \
Torente care-n osul ecoului nechează,

E-ntre matrozi beteala clătită-n curcubee,
Prin boreala nuntă statura ta visată,
Pe gîtul unui şipot dantelele lactee,
Cu mîinile pe ziduri, o trecere înceată.

Cu o tristețe-n oră
Ca de paing o pînză
Cîntată-n auroră
Şi in crepuscul plînsă.

Să vie răsărirea
Să lumineze întinsul
E o barcă privirea
Si ochii tăi sunt insuli.

Să-ntîrzii ca o buclă
La templele trezirii
Şi degetul să mulgă
Dulceața regăsirii

S-apari cu-o reverență
La clavirul bătrîn,
Treziri dup-o absență,
A mobilelor bătrîne.

Cînd te aleg pe plajă
Prin rămășițele furtunei
Treziri de vrajă
In scrinul cu arome al strunei.

Cînd te scot ca pe-o vioară
Din cutia trecutului,
Şi-ncerc ca-ntîia oară
Silabele cîntecului.

Cînd descui o garoafă
Lacătul din mireasmă
Inima e-o potcoavă
Legată cu funda sîngelui albastr

Cînd o pădure inundă
Liniștea, oglinda,
Prin trestii pătrundă
Cu lotca, cu flinta,

Treziri în așternuturi mai proaspete de alge,
Treziri între ferestre de luminoas' Elveții,
Şi-o auroră nouă sub tălpile-i să calce
Pe lacurile-n fluier, statua frumuseții.

Treziri în dormitoare încolăcite-n şarpe,
Treziri în buruiană cu tîmpla în pătlagini,
Treziri într-o tristețe cu fluviile pe harpe,
Treziri rămase-n inimi ca panglici între pagini,

Treziri. Treziri suave. Treziri în gări mai calme,
La-ntoarcere sub ceasul cu-o viziune mată
Treziri în vis, în temnițí, treziri tăind în palme
O dîră cu amurgul din sticla sfârîmată,

Treziri în revelații, treziri în libertate
Cu lanțurile, praștii, prin geamurile suple,
Şi sîngele, același, se va răsfrînge-n fapte.
Cum zborul e același, din aripile duble.

Treziri în excursii
Vînatu-n fundul genței
Cu coacăze pe guri și
Roțile diligenței,

Treziri între ienuperi
Cu păstrăvi în torente,
Şi lacătul din nuferi
Toamna-**1** deschide-atentă

Treziri cînd ziua sună
în buzunar rotundă
Şi șoimul se adună
în cercuri ca o undă,

Treziri în despărțire,
Treziri în revedere,
Cu lacrima subțire
Vestită în artere,

k

Ca un abur obrazul
Clătinat în creangă
Să ezite pasul
Cu amurgul spre o bancă

Cu surîsul desfăşurat
In dimineață zorea,
Ca un drumeț întîrziat
Spre tine gîndul zorea.

Ca un cuvînt în piatra
Spălată de pîrîu
Ca fluviile pe harta
Glasului tău.

Cu liniştea la uşă
Ca o respirație tăiată
Şi sîngele ca o guşă
De pasăre înfiorată,

Cînd trilul e pe limbă
Alături de sămință
Şi steaua polară schimbă
Drumul înspre ființă

Prin vegetale turme
Aproape de țărînă
Cînd vocea lasă urme
De fluture pe mînă

Prin crizanteme de-apă
Sub cîntece crescute,
Şi-oglinda ca o harpă
Şi-aminteşte privirile dispărute,

Cînd rîndunica-şi strînge
Ca pe o rufă zborul
în amurgul care-şi fringe
în pupilă cositorul,

în sîmburii ca iepuri
Pitindu-se în roade,
Cînd trîmbițe de ierburi
S-au deşteptat în coarde,

în respirație — sticlă
Ştiindu-te mireasă,
Şi vorbele ca țigle
Lucind în vara arsă,

Cu-obrajii-n suprapuneri
Cu respirația în împletiri,
în răsăriri, în apuneri,
în adormiri, în treziri.

Aici e amintirea cum într-o rocă fierul,
Cum prin orchestră trece obrazul tău, aramă,
Şi-n fluiere ezită ca-ntr-o poiană cerbul,
Cînd toamnele ucise au mai gemut în armă.

Va trebui prin mine să treci ca-ntr-o odaie
Sau ca o ploaie fină prin curțile cu păsări
Cu-o boare clătinată în noi ca-n evantaie
în dungile de soare mălaiul de mătăsuri,

Pleoapele închise abia să le atingă
Din buruiană clopot şi din oglindă scut,
Cînd ochiul înăuntru trezeşte o tilincă
Şi visul ca pe-un vuiet de scoică îl ascult.

XI

Cu inimile albe învăluite-n lună
Şi cerul prin vitralii ca o plantă de apă,
Cu liniştea mărită cu-o tremurare-n strună.
Cînd un clavir deşiră mărgelele pe clape.

Pereții devin păsări atunci între cristaluri
Cu oboseli căzute, ca nuferii,-n mătăsuri,
Cu urmele-n nisipuri de-amurguri şi de valuri,
Cu-acea suavă tihnă ce n-ai putea s-o măsuri,

Obrazul tău alături de-al meu, ca două glastre
Din care respirația e floarea luminată,
Şi sîngele tîrăşte căderile de astre
Prin vinele ducînd spre inimă rămăşițele zilei,

Prin iubirea mea în iarna ca un drumeț fluid
Cînd lunecă o barcă de sticlă în legumă,
Prin iubirea mea în toamna ca un țipăt suit
Din generoasa vrană pină-n stelara spumă,

Prin iubirea mea în vară sau în primăvară,
Ca un foc de popas la subțioara colinei,
Cînd somnul se trage înăuntru ca o scară
De mătase, şi numai noi râmînem pe balconul cîntecului.

Ascultă, o lumină bolboroseşte-n plită,
Buchetele de lebezi în cupele zăpezii,
Din marmora iubirii ştiu vocea ta cioplită
Ştiu tîmpla aplecată pe umărul amiezii,

Vom luneca pe-alee ca o zi încă nehotărîtă
Cu porțile în aburi prin parcul din memorie
Figura Ia fereastra unui fulger tîrîtă
Tristețea ca o brumă pe-amurgul din podgorie,

Dar în artere planează bufnița de mîine,
Ca-n curțile cu păsări umbra unui erete.
Un schelet se măreşte în linişte, în pîine,
Arbori ating lumina nesiguri pe-un perete.

Ştiu ; un, început de toamnă cu-o potolită bură,
Degetul mai încearcă trecutul zvon pe coarde
Şi o cenuşă îneacă descîntecul pe gură
Mîinile se-ncleştează pe nevăzute torte,

Păduri halucinate ca herghelii-n crepuscul,
Şi țevile de sînge în cîntec se vor sparge
Poteca prin tufişuri e-n respirație fluxul,
Şi-i inim-albatrosul răpus între catarge.

Dar pe brațul tău ziua suie ca o mînuşă
Şi frumusețea-ți cîntă prin viorile de ghețuri,
Ca un dulău minunea-ncolăcită-n uşă
Trecutul ce se-aşează cu noi odată-n jilțuri,

Sunt, cheile de păstrăvi ce-au descuiat pîrîul
Privirea ca un ivăr peste auroră,
Cu berzele deodată e-n migrațiune griul,
E cîntecul de sare ce-l spintecă o proră.

Amîndoi plutim peste lucruri ca o deplasare de aer
Şi frumusețea ta e-aceeaşi în torentele fierbinți ca şi
în trîmbițele frigului.
Cu-o atingere dai viață plantelor, animalelor,
Şi-n cursa unui țipăt se prinde vulpea albastră a tăcerii.

E umbra revenită în dimineață, în seară
Obrazul care-nchide, harbuz, o prospețime,
E depărtarea, vie deodată pe ghitară,
E beteala visului prelungită în trezie.

Sunt peisagii-n haite urmîndu-ne ca lupii
Sticlind înspre conacuri pupilele din struguri
Profilul, verighetă, găsit în fundul cupii,
în brazdele din inimi cuvintele ca pluguri.

Eşti tu în cartea-nchisă, în cartea viitoare,
în. sunetul ce încă n-a poposit pe buză,
In apusul ca un cerb tîrît prin vînătoare,
în panglicele toamnei trecute prin meduză.

Eşti tu în perindarea de anotimpi, de roade,
în tulburări de marte, în chiot de septembre,
Pe violoncelul serii cînd şoaptele sunt coarde
Si-o amitire urcă luceafăr din tenebre :

în oglinzi, cu plute
Ducînd copaci de tăcere,
Prin zvonurile multe,
Acord, urechea te cere

în cutele luminii
Rămase ca o culoare,
In vitrina colinei
Cu ceasornicele de soare

Cu plopii-n legănare
în viziunea frustă
Trecînd prin calendare
Şi prin belşug lăcustă,

Pe degete cenuşă
Din tot ce furăm noi
Prin tril lucind în guşă
Defunctele ploi.

Vor mai musti podgorii
Sîngele, năpustit, troică,
Şi-n anotimp cocorii
Vor aui ca-n scoică.

Slovele în răsfrângeri
Vor mai păstra păunii,
Se vor smuci în plîngeri
Lacătele furtunii,

Iradiere, spumă,
Pe ugerul de fulger,
Vis îmbibat în humă,
Mireasmă dreaptă-n luger,

Marmora prelungită
Prin somn de nemişcare.
Zăpada adîncită
în zbor, purificare,

Fii fermecata buclă
A păsării în oră
Pe umărul meu culcă
Tîmpla de auroră,

Prin lacrima potecii
Privire în vibraţie
Şi prin poem în vecii
Vecilor, incantaţie.

PETRE SCHLEMIHL

1932

Dacă-mi ridic in soare trupul ca un ciorchine
Se vede irizarea sîngelui prin aurora boreală,
în undă peştele luminii atinge hohotul rotund al
pietrelor
Şi orele sfărîmă osul timpului ca nişte maxilare.

Porțile umbrei închise cu lanțuri în trecut
.Şi, curcubeu, pe buză oprit cu-o respirație,
Sub arborele care înaintează ca o navă
Cu toate lampioanele roadelor lui aprinse,

Sau în hambarele-n care cad draperiile grele ale grînei,
Şi-arcuş, singurătatea, atinge corzile belşugului,
în satul fumegînd molcom ca o farfurie' cu supă,
Sau în capitala zăngănind toate armele foamei,

Culorile întoarse cu-albinele la stup,
Garoafele, noduri de-amintire, în batistele verii,
Şi cerul care-i pînza de păianjen reținând zborul
mărunt al stelelor,
Când ziua se tîrăşte în buruieni ca potîrnichea rănită,

Prin rădăcinile îmbrățişîndu-se în marmoră şi-n carne,
Furtuna rămasă în crengi cu bandajele desfăcute,
Dimineața făcîndu-şi loc ca zahărul ân legumă,
Şi toate aleile care se prăbuşesc in mine cu un dulce
huruit de cenuşă,

Singur, singur,
Plutesc peste mahalaua depărtată.

Dar tălpile f'intînilor ating cerul încuiat în pămînt.
Sunt sigur prin cositorul Înviind cohortele de îngeri,
Fără umbra mea ruptă fărîme ca o scrisoare aruncată
vintului,
Fără umbra mea care era scara de mătase conducind
spre balconul altor oameni,
Şi totuşi am văzut ce ascundeau ferestrele semenilor
mei : masacrele, îngenunchierile.

Şi cînd desfăceam braţele ţipătul sîngera ca o rană.
Ecoul care-ţi taie palma sub cupa sfărîmată,
Ecoul care-şi mai aminteşte vocea defunctă.
Cu firul electric al speranţei conducînd prin braţ spre
lampa inimii.

II

Fără să jiu trist

De-aici umbra mea ca o flacără brună,
S-a gîtuit în sticla verbală ; în arcuş,
S-a prefăcut în scrumul din răsturnata urnă.
Sau un dulău e umbra care va face sluj,

Umbra ca un lacăt aruncat în fîntînă.
Şi unde-i cheia care va descuia tenebre ?
Şi voi, zei, ca o gheaţă, topindu-vă în mină.
Prin fierbinţeală, apă între cuvinte sterpe.

în golfurile tăiate de foarfecă furtunii,
Cînd norul ca un magnet iţi atrage ochiul,
Jn călătorul ducînd în inima lui o corabie mai mare
decît aceea în care călătoreşte,
în avalanşele prăbuşind în văgăuni toate coloanele
luminii.

imi voi clădi o vizuină caldă din paiele nopţii,
Sau chiar în ceasornicul cu acele la miezul nopţii,
Sau chiar în dezgustul tău cînd taurii îşi răsucesc
capetele în burţile cailor,
Şi toreadorul flutură prin mîneci panglicile maţelor ca
un iluzionist.

Prin pădurile scuturînd în viscol coame grele,
Cu somnul sub pleoapă fîntînă arteziană,
Cînd lătratul răzbate prin ceaţa unor ziduri,
Şi inima se strînge ca la despărţirea amintită.

III

Pe deasupra dosarelor

Nu, n-am fost eu alături de voi, oameni, în cîmpuri,
Cînd hohoteaţi lîngă grînele decapitate,
Nu, n-am fost eu alături de voi cînd aruncaţi în furna-
lele lacome
Lopeţi pline cu zilele şi nopţile fraţilor voştri în locul
bulgărilor de cărbune.

Nu, n-am fost eu alături de voi la ospeţe cînd
străluceau pe tăvi
Parcuri de vînătoare, în vreme ce sub ferestre
Refluxul de tenebre tîra înfometaţii în nisip ca nişte
alge,
Şi-n mintea poetului aurora se rumenea ca o pîine.

Nu, nici cînd răscoleaţi intestinele munţilor şi nici
Cînd în butoaie vinul îl ondulaţi în bucle,
Nici cînd îmi deschideaţi plămînul ca pe-o pungă şi
luaţi moneda de sînge
Cu care vă plăteam dreptul la muncă în birourile
mucegăite,

T

Nu, niciodată, oameni, n-am stat de voi alături.
Regretul meu prin hornuri de fabrici ca un imens liliac
în ghiare cu un ţipăt ca un cuţit al memoriei,
Lumina ţîşnită din apă împiedica vederea,

Şi nici acum cînd vă zvîrcoliţi în paturile lîncede
Oameni : în cătune, lîngă opaiţe ; în capitale : lingă marile lampioane,
Cu glasul legat în gîtul vostru ca o cheie
Cu care veţi descuia mîine dimineaţă alte ordine, alte case de bani.

Nici acum, cînd amintirea gîfîie lîngă respiraţie,
Şi ca o buză genunchiul se sfîşie în buruiană,
Nici acum cînd singurătatea îmi bate în inimă ca o ciocănitoare,
Nu vă voi fi alături oameni dormitînd pe scheletelp aurului.

IV

Un .semn al lui octombrie

Nu. Ochiul ca un plumb liberat din puşca vînătorului,
Va trage-n aer firul văzut al unui zbor,
Lac cu oglinzi lucite în lunecată toamnă,
Septembrie taie trepte de piatră în răceală.

Şi noaptea poate fi mierla care geme între zăbrele
Cînd între torţe vînatul cu pletele de flăcări,
Şi bucăţile de vînt zvîrcolite în şopîrla tăiată.
Pînă ce uşile furtunii se deschid pe coridorul pădurii,

Să fie zgîrietura fecundă pe-obrazul de-argilă.
Şi vioara prelungită în succesive fluvii,
Suavă-mbrâţişare pe pernele zăpezii,
Amurg vestit prin buză, în cornul de vînătoare,

I 'ar : punte care leagă corabia de ţărm,
Şi pe care năvăleşte în fierbere mulţimea,
Aşa un cîntec leagă inima mea de toamnă.
Pe unde-şi taie drumul mulţimea de podgorii,

Aşa in crengi 3 cuibul luminii, îl sfărîm,
Cerul scăldat în ape e o vesperală barză,
Inima e-un Octombrie cu glorioase musturi,
Şi-n chiote e-un clocot din fructul luminos.

V

Nici o amintire întunecată

.E ziua adunată în ochi o stalactită,
Privirea care-atinge un animal sălbatec,
Cînd din tufişuri vocea într-un cristal clătită,
Lumina îndoită sub vrejuri ca un spate,

Coroana mea de slove e rubiniul sînge.
Sunt ţevile prin care colinele în mine
S-au revărsat cu focuri cu struguri şi cu sînge,'
Cu-oglinzile sparte în buzunarul unui amuig,

Ca să-mi aduc aminte de graba voastră stearpă,
De ancorele care în creierul vostru înţepeniseră visul,
Cum să-mi aduc aminte de privirile voastre veninoase
Ca nişte şerpi înălţînd capul în pupilele viclene ?

Aici unde ecoul, în spumă, o zăbală,
Şi în memorie-alămuri lucesc ca-ntr-o vitrină,
Şi vîntul e ştergarul la masa mea frugală,
Cu lacrima, de ierburi şi de lumină plină,

Căderile mai clare de păsări între gene,
Cînd aurora-n cuşca văzduhului : păunul.
Cu flăcări pe comoara de sulf a unei ierne
Şi sub pămîntul îngheţat gîfîitul de trudă al iegumei.

L

I

VI

Am privit amurgul in ochi

Ah ! Ce bine mi-au făcut pietrele pe care mi le-aţi aruncat.
Şi ocările şi scuipatul vostru ca nişte hăţuri ale solitudinei,
Prin huiduieli, în aer, ţesute-n curcubee
Tristeţea subţiată pe inima-nicovală.

M-aţi alungat din ogrăzile ude de ploile tîrîte
Si în Decembre de lîngă sobele voastre în care focul trosnea ca un harbuz,
M-aţi alungat de pe uliţele pline de vuiet,
M-aţi lovit cu bice în pieţele publice ca pe un cal bătrîn.

Aţi ştiut : poemul se rupsese de mine, umbră, şi călătorea departe,
în vreme ce voi eraţi legaţi, cu lanţuri, la uşa unei umbre,
Şi ochii voştri, ca nişte găini in coşurile vînzătorilor,
Se zvîrcoleau, fără să poată atinge bobul de porumb luminos al aventurii.

îmi amintesc o zi suplă ca o adolescentă,
Pe care am urmărit-o departe pînă dincolo de periferia sărăcăcioasă,
Şi am văzut-o cum îşi lipea obrazul transparent de arbori
Şi mîna luminoasă şi-o înălţa spre frunză ca o sevă,

î-am văzut trupul înfiorat aievea,
Pînă ce toată lumina căzuse de pe ea ca o rochie,
Pe care o păturea cu grijă şi-o ascundea în scrinele din plante,
Şi cu o dulceaţă în gesturi se apleca înspre întuneric.

Ani stat singuri şi-n depărtare sclipeau chiote,
Şi fruntea-mi aburită ca o oglindă-n ierburi,
Şi-am vrut să mă risipesc în aer cu ziua adolescentă.
Şi să rămîie numai o dîră subţire ca un zbor,

Ah ! Ştiam că la întoarcere mă va primi aceeaşi larmă,
Şi aş fi vrut o dată cu ziua să mă-nfiltrez în pămint ca o. apă
Ştiam că pe faţa mea lacrima, cicatrice,
Nu-1 va face să şovăie pe acel care mă va lovi miine.

. vn

Hemoragie, ascensiun<'

Lîngă armele voastre, oameni neînduplecaţi.
Lîngă vulturii voştri pe cari i-aţi dresat să sfîşie plămînii
Oricărui aducător de flăcări ; e umbra mea între munţii aplecaţi
Atenţi spre oraşul încleştat sub cătuşele pîinii,

Dar vă spun : chiar dacă m-aţi răscoli pînă în cele mai adînci măruntaie
Cum ai sparge o vioară ca să găseşti in ea cîntecul,
Sau o oglindă în dosul căreia ai vrea să desluşeşti imaginile,
Mu veţi putea atinge viziunea din mine.

Prin dimineaţa care-şi deschide o arteră
Cu ceaţa adunată în funduri de eprubete,
Cu sufletul care-n carne, ca-ntr-o cămaşă de forţă,
Se zvircoieşte, zgirie, ar vrea să se elibereze,

Şi voi muşcînd zăpada sau muşeîndu-vă între voi
Ca nişte ciini înhămaţi la sania ureînd spre care viscol ?
Călăi sau fraţi, iată-mă păşesc printre voi,
Şi nu ştiu ce-mi înfigeţi în omoplat: un pumnal sau o aripă. •

VIII

Un obraz apare in mine

Un om sau o ferigă re-ntoarsă în țarină
Un om sau un crepuscul spărgînd, alună, ochiul,
Un om care aduce hrană viermilor un alt om,
Un om ca un măr nemişcat în care viermele creşte
lîngă sîmbure,

Am văzut şi eu fluviile întinse, hățuri,
Mînînd spre viitor oceanele ca nişte cai înspumați,
Am văzut marea cu un singur gest năruind palatele de
pe țărmuri,
Ca un jucător care-şi strînge înfrigurat cîştigul în
zorii zilei,

Am văzut pescăruşii ciugulind oceanul ca pe-un stîrv,
Şi stîrvuri reîntoarse mai vii în clorofilă,
Un om prin pămîntul poros filtrat ca o lumină,
Un om în care cresc dureros cuvinte ca nişte măsele adulte,

Nici o speranță-n vîrstă întoarsă bumerang ?
Nici o cometă cîntec incendiind o voce ?
O faună, o floră în anotimp paing,
O pînză prin mireasmă şi muzică să urce ?

Nici un luceafăr cîrma corăbiei să-ndrepte ?
Lumină ca o turmă prin tenebre condusă,
Nici un pămînt în hohot să nu-ți deschidă trepte,
iii peşteri să desfacă o viziune frustă ?

Clasul meu va sfîşia pe ulițele cetății,
Oricite răni îmi veți face în carne, în speranță,
Glasul meu va pluti spre fruntea acelei ființe scumpe
Care a ştiut să-mi fie refugiu, aureolă.

IX

Să intîrzii la acest profil

De aceea cînd trec pe sub ferestre, pe sub balcoane
orgolioase.
Şi nu iau parte la jocurile şi la rîsetele voastre,
Cînd armele voastre mă rănesc tot atît de mult cît şi
vorbele voastre,
Ca o umbră a trupului meu e amiaza fierbinte din inimă.

Şi cînd toamna luceşte prin panoplii, prin săbii,
Cîntecul ce-şi desface ca o corabie pînza,
Şi-n lacrimă e ochiul ca o lacrimă mai mare,
Koşeață care urcă pe-obrajii palizi ai aerului,

Şi mai departe codrii, drapele victorioase.
Şi mai departe alte oraşe, suferințe.
Izvorul ca o ureche lipită de pămînt,
Şi mai departe alte nelinişti albind ca nişte pietre,

Reptile, păsări de pradă, îngeri cu brațele vîrîte-n sînge.
Cirezi, ca nişte arbori, doborîte-n măcelării.
Ziduri care se-nalță la o atingere a luminii,
Şi pe care noaptea le şterge cu un burete de lună,

Şi mai departe : plantă, cordon ombilical
Din adincimi, spre floare sau fruct, urcînd o rază.
Cu fluxul, algă-ntoarsă cu laptele la mal,
Sau vară cățărată c-un gust amar în zarzăr,

.Acolo între creste şi nebuloase-aşteaptă
Hamacul de luceferi spre care pasu-mi şovăi,
Şi somnambul — maree către această faptă,
Pînă ce obrazul ecoului în slovă-i,

Dar : muzică oprită în linişti de-un auz,
Şi-n minte îmi deschideţi hotarul invizibil
Oraş in hieroglife c-un răcoros havuz.
In ouă viitorul c-un gălbenuş lizibil,

Nu-mi veţi retrage steaua polară din pleopă,
Nici mîinile plutite clare prin sinucideri,
Cadavrele de nouri într-o comună groapă,
Cînd ca un clopot ploaia sună în planta medicinală,

Sau ultima lucire in aripa de lavă :
M-am desfăcut de voi, pereţi familiari, alei natale,
Şi de voi, oameni cari aţi umplut cu otravă
Şi de voi, generoase armuri ale memoriei.

Voi merge în mansarda sărăcăcioasă, în coliba umedă,
Acolo unde singurătatea-şi taie lumina de vitraliu,
Acolo unde şarpele de aur nu se-ncumetă,
Să-şi desfacă inelele pe-un coridor de orgoliu.

Şi-n aer şi în silex tăiat profilul scump,
Voi nu-l veţi recunoaşte şi nu-mi veţi şti iubirea,
Cînd, albatros, din haina azurului un bumb
inima să se rupă spre-oceanul de evocare.

X

Xuvie.le tău : Colombo

Eu ştiu : fluviile ca nişte cerboaice vin să-şi potolească
setea la digul înalt al mării.
Şi prin pupilele noastre ca prin rocile de calcar se
filtrează evenimente şi ape,
Şi din hangarul mic al ceasornicului timpul ca un
avion minuscul
Pleacă spre traversarea unui ocean necunoscut.

in rîurile tinere, de munte, spălătoresele
Lasă rutele să se imbibe bine cu lumină,
Şi după ce le storc de apă ziua rămîne în ele,
Ca pe-o masă plină de fructe şi de calma strălucire a
laptelui.

Eu ştiu : in fiecare clipă unelte uriaşe pipăie glandele
pămîntului,
Şi din porumb, din secară se-nalţă un abur al inspiraţiei,
Treci prin tunelul, botniţă pentru urletul de dulău al
trenului
în timp ce viaţa noastră se împarte ca o raţie de pîine.

Ştiu : obuzele zgîrie mai dureros obrazul
Acestui pămînt amestecat cu sînge, cu seminţe,
Ştiu : obuzele au bătut de mult în cuie
Aripele cîntecului ca pe-o pasăre împăiată.

Şi ştiu : cu toată singurătatea, la un ţipăt de-al meu.
Vor veni lîngă mine atîţia alţii cari au fost primiţi cu
pietre.
Si versurile acestea sunt bucăţile de argilă
Din care voi clădi un cuib pentru tristeţea noastră
comună.

Vouă, numai vouă, vă deschid porţile de tenebre,
Şi inima e stiloul încărcat cu sîngele vostru
Noi am putea sta-n calea oricărei suferinţe,
Am putea gîtui obuzele ca pe nişte bufniţe ;

Şi-n timp ce case strînse ca nişte dinţi de piatră,
Sfărîmă citadinul vis devenit mai lent.
Netemători prin fluviul desfăcut pe o hartă
Vom sta într-o tăcere lîngă norul adolescent.

Şi vom putea de mînă prin somnul ca o apă,
Să trecem spre grădina ce undeva se surpă.
Metal din miază-noapte luceafăr care scapă,
Vis strălucit ca meiul în gîtlejul privighetoarei,

Şi oamenii prin forme, prin spaţii-ncremeniţi,
Cu gări ce se destramă sub frunte-n despărţire,
Prin plante, prin alămuri, oameni încremeniţi,
Cu buze-nvăluite de-o linişte subţire,

in glas, pădure calmă, un peisagiu lînced.
Şi cerul e-un ciorchine pe care-l rupi cu mîna,
Prin stăvilar — poemul, zi luminată-ncet,
Memoria e moara plină de numele tău ca de-o făină.

XI

O tulpină bate la uşă

Şi-astfel de lingă arborele care se smulge ca un ponton
Voind să se prăvale cu spumele furtunii,
Sau de lîngă oceanul care păstrează infiltrat un naufragiu
Ca şi cîntecul rămas în vibrarea trecutului,

Cînd noaptea geme în tine ca o fiinţă străină.
Sau cînd te muşcă ziua ca pe un măr sălbatec,
Cum un miner scoboară c-un felinar în mină.
Eu am scoborît în tristeţea noastră cu lampa iubirii mele,

Luaţi seama : cînd imi aplec prin fereastră obrazul
însîngerat,
Ca un nor uriaş încărcat cu armele ploii,
Cînd în ochiul meu circulă un fluviu de vedenii
Ca miile de insecte circulînd în scoarţa copacului,

Luaţi seama : cînd privirea voastră nu bate mai
departe decît o puşcă ruginita,
Cînd în creierul vostru anotimpul adoarme într-un fotoliu
confortabil,

Eu văd peste munţii pleşuvi, sau peste vînturile tinere,
Cum vine înspre voi un fiu pe care cîndva l-aţi izgonit.

Din care fruct veţi lăsa atunci să ţîşnească aurora ?
Ce providenţă — spuneţi — veţi smulge din sămînţă ?
Numai eu, afară, în cîmp, îl voi vedea venind
Pe acel căruia nici un vameş nu-i va putea deschide
inima ca pe-un cufăr,

Si fulgerele sterile instrumente chirurgicale,
Vor sfişia atente muşchii unor tenebre,
Şi-n carnea mea iubirea alături de suferinţa unanimă,
îşi va face loc ca o rădăcină în pămînt alături de fulgere.

Dar un om care trece de prezent ca de-o frontieră,
Ln om ca o tulpină cu seva în viitor,
Cu respiraţia vuind de ecouri ca o pădure,
L n om pe care poetul îl va găsi ca pe un cuvînt inedit,

Şi vinul în care fierbe o auroră nouă
Cînd omul invizibil va spune : „înapoi feţe crispate
şacali înveştmînt.aţi în sintaxă,
înapoi convoiuri de-ngropare spre mormîntul unei silabe,
înapoi, voi turme, mugetul vostru-i biciul,

Prin ierburile suple şi pietrele funerare,
Ducind cirezile de oameni spre abatoarele eterne,
Înapoi cînd numai obrajii plînşi lasă o urmă in aer,
Ca liniile albastre salutate în marmoră".

Veciea-veţi atunci viaţa spartă ca o lucarnă.
Prin care ziua-şi trece părul lucind de grîne,
Şi-o inimă pe masa-mpăcării să răstoarne
O flacără din sunet pleeîndu-se sub bîrne.

Şi veţi vedea lumina universală, calmă,
Umplînd ca o coroană de foi pădurea veche,
Azurul ca un cintec pe crengile de alamă,
Si în torente ochiul pietrelor stînd de veghe,

Veti auzi-n legumă clopote minerale,
Veţi auzi cum aripi cresc în huliţii semeni,
Şi, cioburi, rîsul vostru rămas între cristale
Vă vor răni gîtlejul şi vocile de-asemeni.

XII

Toţi aceşti oameni

De aceea aici lingă trunchiul carbonizat
In solitudinea întoarsă prin scorbură în pămînt,
îmi sun în tîmplă orele de demult ca nişte tacimun
Înainte de ospăţul izbucnind în focul de artificiu al furtunei.

De-aceea, cum circulă prin noi toţi, nu numai pădurile,
Ci chiar şi casele, vulcanii, vitele, corăbiile, oraşele,
Cînd noi toţi buni sau răi suntem ca nişte conducte prin care. circulă
De la buruiana umilă pînă la vulturul ca o carte semeaţă.

Acum, cu fruntea lipită de-oglinda unei scoarţe,
Cînd ştiu că tu care m-ai biciuit eşti ca şi mine,
O pîinie prin care lumina se scurge în pămînt.
Ca să se-ntoarcă iar în aer prin formele vieţii de mîine,

Cînd ştiu că în limfa noastră e-aceeaşi sare solară,
Şi-n amîndoi albeşte scheletul o zăpadă,
Şi capetele noastre sunt roţile de moară,
Prin care trece răceala în spume a azurului,

Acum cînd ştiu culoarea şi planta transparentă,
Cînd e-un paing cuvîntul suind pe pînza vocii,
Şi-n noi gîndeşte firul de iarbă, sau izvorul,
in noi gîndeşte mireasma uşoară, sau aleea care a rămas în pîine,

Acum cînd ştiu că acest fum acest gol e ceea ce noi credem că suntem noi.
Şi-nfring încă o dată festinurile voastre, luptele,
Acum cînd lacrima se deschide lacăt,
Şi-un şipot de răcoare trece prin plumbul topit al tristeţii,

intre florile pe care aurora le deschide cu-o mină străvezie
Sau intre caii speriaţi de neliniştea din mine,
Îmi amintesc atitea fapte şi existenţe pe care nimeni nu le ştie
Asemeni fîntînilor ce zac în funduri nedescoperite încă.

XIII

Dc ce ii goneşti cu bice ?

Şi e aici sau acolo, un om grăbit să ajungă la o limită.
Şi el nu ştie : această limită e în el,
Cum sunt in el toate zgomotele, toate vocile care se deşteaptă.
Cina ie atinge numai imaginea lor de pe oglinda dinafară.

Un om care nu poate fi nici mare nici umil.
Un om care-şi abureşte ca pe o sticlă visul,'
'•-n om al cărui sînge disimulat ca un manifest incendiar
Va iirî în artere mulţimile fanatice.

Ecouri prăvălite-n carne ca fabuloase sănii,
Cu străluciri şi urlet de lupi la focuri pale,'

Tăiş crestînd în creanga din inima poetului
Luminoasele litere ştiute numai de dînsul.

Singurătate slabă, înfierbântată rimă,
Ai fi voit prin uşă ţipătul înstelat,
Corabie, să oprească o migraţiune-n climă
Peste ziduri să sară hoţeşte peisagiul.

XIV

Ciubotele de şapte posti

Dar am ştiut : versul e chivără fermecată
Care va face să trec nevăzut printre oameni,
Prin noaptea ca o rază în jur desfăşurată
Nimeni nu-şi va mai spune, poetule, de-i sameni.

Şi poemele sunt ciobotele de şapte posti
Care mă duc din cercul polar la caldul tropic,
Şi-n vers ca-n geanta unui botanist recunoşti
Ierburile atîtor distanţe stînd alături.

Cine a spus că slova e-un lanţ de-ncete schimburi,
Şi literele închise ca păsări în odaie ?
C-un singur vers poţi trece prin patru anotimpuri,
Şi pasul din poeme un continent îl taie.

Prin untdelemnul gros al luminii în peisagiul ecuatorial.
Sau în caverna rece de la Nord, sau în şovăirea albastră
A valului, printre coralii, şerpii, de la Miază-zi,
Prin harfele desfăcute în pârul vîntului de la Răsărit.
sau de la Apus.

Acum lîngă plugarul înverşunat peste fiarele sale,
Sau lîngă roţile gemind ca nişte cîini uriaşi.
Acum între şoselele — curele — punînd în mişcare
oraseic,
Şi după aceea alături de sălbatec în pădurea virgină,

.Astfel poemul trece cu mult înaintea zilei.
Sau o ajunge din urmă prin schelele aurorei
Poemul poate fi şi puşculiţa în care s-au strîns toate
monezile cerului,
Alături de stelele căzute din palmele destinului.

Vocală ca o vacanţă prelungită în somn,
Cum te recunoşti în sâmînţa care e un solz al toamnei,
In clopotele-aprinse de-o apă în crepuscul,
in vrăbiile care fac sy vibreze capacul ca o vioară.

Poet eşti şi. de aceea, pururi Ahasverus,
Fără umbră şi cauţi cheile şipotului,
Iubirea sună-n tine ornic deşteptător,
Ai cintat şi umbra s-a speriat şi a fugit ca o pasăre,

XV

Capul legat de soare

Dar am ris atît de luminos intre hamurile iernei,
Cuvintele trezite pe gingiile zăpezii,
Şi umbra intre cristale ca o rufă îngheţată,
Pînă ce capul în aerul greu îl legi puternic de soare.

O ! Flacăra rece in miini ca un bulgăre de zăpadă.
Şi-un viitor văratec în strălucirea surprinsă.
.Aşa focul se dezbracă de flacără ca de-o păstaie
Şi râmine numai, mazăre, cenuşa tulbure dintr-o
după-amiază.

Şi cînd te desfaci din străzile atîrnînd pe umerii tăi
Ca nişte serpentine după ce părăseşti oraşul ca o sală de bal,
Şi-ajungi între pătlagini prin febra aeriană,
O auroră încearcă rîsul din clapele fîntînii.

L

Nu-ţi mai întorci faţa ca un crepuscul prin coline,
Cu ziua spartă lacăt la porţile grădinii,
Atiţia ochi smulşi din ţarină o dată cu tulpinile,
Şi dimineaţa — cleşte scoate cuiele stelelor.

Tot timpul capul e legat, cu panglici, de soare.
Fructul tăiat în două de o căldură liberă,
Şi după aceea capul rămîne îmbibat de lumină
Cum şi apele şi aerul păstrează ceva din lumina apusă.

.Singurătăţi, voi, minaţi mai departe cirezile de flăcări,
Şi focul poposeşte în orişice colibă,
Cuvîntul pe care-**1** duci la ureche atent ca pe-un
ceasornic,
Cuvîntul de iubire scoborînd de pe culmi ca un cioban.

Duceţi-mă şi pe mine la vale turme miraculoase,
Prin evocări şi sete litera presimţită,
Vedeţi, departe e umbra care rîcîie pămîntul,
Voind să tragă după dînsa trupul însuşi ca pe-o umbră.

Lîngă iarna care s-a oprit limpede în mine,
Cum îngheaţă în ţevi pumnalele de apă,
Şi capul va rămîne încă încleştat în soare
Ca o rădăcină pe care furtuna n-a putut-o smulge.

Sau lîngă tăcerea, creangă sfărimată sub talpă,
Cînd iarna capătă tonuri din alte anotimpuri,
Ca un flaut în care distingi un glas de femeie,
Şi ochiul e plin de un reflex al nopţii,

Dar capul va rămîne încă legat de soare,
Pînă ce craniul va fi în rocă zăcămîntul de radium,
Pînă ce poemele ca nişte vase comunicante.
Se vor goli de toată lumina hohotind in iarnă.

XVI

Cuvinte esenţiale

Daca aş voi să găsesc drumul înapoi,
Fi-vor oare cuvintele firimiturile de pîine care să mă
conducă pe aleea spre inima voastră oameni ?
Acum cînd capul înălţat zmeu în marea solitudine,
A primit ca o orgă avalanşa de mătăsuri a spaţiilor libere?

Am învăţat cum genunchiul atît de fin al plantei
Se tîrăşte pe patul nupţial al gliei la venirea nopţii,
Şi umbra ca un fum în amfora de tenebre,
Se pierde ca o crisalidă pe care n-o mai recunoşti în
fluture.

Am învăţat cum lumina se-mpotmoleşte uneori printre
arbori,
Ca un sunet care nu mai poate ieşi din gîtlej,
Şi am văzut cum vioara îşi potoleşte setea.
La căderea de ape năvălind între coarde.

Dincolo de pădurea bătrînă a odihnei,
Se ascunde ziua ca un alfabet în abecedarul de miine,
Şi din pămîntul scormonit, dimineaţa apare albă
Ca o armă îngropată, sau ca o rădăcină de ţelină.

Am văzut şi zilele care se încarcă pe vapoare,
Si pornesc cu migraţiunile spre miază-zi,
Şi schelele luminii rămîn devastate pe maluri
Pînă ce păsările cu zborul îngreuiat de tenebre le
cutropesc

Am văzut viaţa, aceeaşi, închisă în animal, în plantă,
Şi fiecare fiinţă, cu-nverşunări. cu ură păstrînd forma de
la-nceput,
Dar cu cheile morţii s-au descuiat toate lacătele
Şi fiecare s-a-ntors în înfrăţirea unanimă.

Aşa se deschid porţile oricărei fiinţe
Si dinăuntru apare acelaşi alai de flăcări.
Cum acelaşi luceafăr se liberează din cremene,
Şi pasărea străbate aerul ca o sămînţă.

Prin perdelele nopţii obrazul stelar se-arată,
Crepuscul ca o grădină năpădită de ierburi,
Sub scoarţa de copac a tăcerii e puzderia de ochi,
Si pasul călcînd prin pietre învierile succesive,

De-aici dacă m-aş întoarce aş putea aduce
Burdufele pline de şipotele oglindite în verbe
Si-atîtea învăţături în esenţialele cuvinte
Dar stiu că si'in cuvintele mele veţi azvîrli cu pietn

XVII

Faţă in faţă

Şi totuşi, tirziu într-o noapte ploioasă
Voi bate omule la geamul tău.
Şi nu vei şti : e liniştea umedă în oase,
Sau e o veste pentru mai bine sau mai rău.

Păsări încetinite cu un amurg în vine,
Obrazu-acestei umbre sfîşiate de fulger,
De unde sună-n cupă linguriţa luminei,
Strălucitor vestigiu tăind aerul-luger.

Vă voi vedea pe voi oameni şi uneltele voastre,
Veţi sta într-o tăcere în jurul unei mese,
Şi lampa ca o ceaţă prin respiraţia noastră,
Se va urca pe buze, prin vorbe, ca o tuse.

Intre ziduri cu fluvii şi drumuri sfîrşind albe,
Cu toată viaţa voastră oprită-ntr-o odihnă,
Prin somnul care trezeşte formele lui albe,
Şi-n anotimp tristeţea ca un profil al fructului.

Bătaia unui deget sau unui glas de geam,
Cînd lacrimi stau la pîndâ, cu bufniţe, prin gene,
Şi-auzul vostru pipăit încet ca un perete,
Pînă ce voi nimeri amintirea comună ca pe-o clanţă,

înfiorat în moarte ca-n creştere o apă,
Nepămîntean prin sticlă un gest parcă de cretă
Cu vocea sfărîmată In sunet sub o clapă,
Şi-ultima strălucire şovăită în plete,

Oare veţi fi voi, oameni, sau doar umbrele voastre.
Prin toamna prelungită în fruntea transparentă,
Şoaptele ofilite cu florile în glastre,
Fără ecoul vierme de mătase răzbind prin coconul vocii,

Eu vă voi spune : „oameni, nu sunt decît un frate.
Acelaşi smuls în ploaie, îngenunchiat in toamnă,
A mea e tristeţea voastră, ale mele sunt înfrîngerile voastre,
Ca şi voi nu sunt decît un copac pe care se-odihneşte o vreme pasărea călătoare a vieţii"-

Şi faţa mea-n şivoiul de lacrimi pe ferestre,
Şi zilele departe arzind ca nişte vreascuri,
Cu viscole gonite în membrele terestre.
Podgorii viitoare inaintînd spre teascuri.

XVIII

O fantomă de mîine

Voi sufla peste vestejirea voastră primăvara din cuvintele mele,
Ca un lucrător care poleieşte uneltele cu aur,
Voi învia prin buize sticla fierbinte a vocii,
Şi cu suflarea plămînilor mei voi rotunji versul ca pe o retortă străvezie.

latre crestele de corăbii ale munților sau între
Algele sărate ale mărilor pletoase,
M-așteaptă primăvara clătinată ca o luntre,
Fructele călcînd peste crengi ca o luminoasă oaste,

M-aşteaptă drumul sprinten învăluit în soare,
Hotarele pe care le va lărgi poemul,
Şi voi toți ca acele ornicului întoarse,
Veți atinge iarăşi toate orele inimii mele.

Voi, oameni îngenunchiați lîngă un frate bolnav
Sau voi în cari foamea își răsucește coarnele
Ca un taur. Voi, lîngă un mîine mai suav,
Depunînd copiii voştri cum ați depune armele.

Iată obrazul meu plin de tăieturi ca o brazdă,
Prin care lacrima a trecut ca un plug fecundă,
Iată-n coastele mele un porumbel adastă
Cîntec să se desfacă prin înțelegeri undă.

XIX

Cloşca fermecată

în loc de umbră-mi trec prin pas o viziune.
Ca spuma clătinată cu tălpile pe apă,
Trupul meu de drumuri acoperit ca de frunze,
Iată-1, cu-o primăvară bătînd la uşile voastre.

Oare gîndul nu mai sparge peretele-anotimpului
Şi rădăcinile-n tuburi nu-şi mai transmit aurora ?
Peste durerile voastre, peste oarbele voastre certuri
Oare ploaia ca un diamant uriaş nu se sparge în miile
de străluciri ale florilor ?

în fiecare din voi am trecut ca printr-o odaie
Şi am văzut speranța inundînd o fereastră,
Si inima voastră ca un ou părăsit în paie
Aştepta cloşca fermecată, aventura, care să-i dea vi

Dar un destin mă rupe iarăşi de lîngă voi, mă aruncă,
intre turmele cailor sălbateci mînînd din urmă
dimineața,
Pe piscuri lingă piatra aridă sau în deşertul fierbinte,
Cîntecul meu l'ace să apară un oraş ca un miragiu.

XX

S-au întors ci'.cr i oraşe

L'n oraş în rana acestui aer fierbinte.
Un oraş ca un obraz apărut în perdele.
Vă ştiu, obraji cu sînge, cu chiote în minte.
Oraşe lîngă fulger şovăite în stele.

I'rin aburi, calmă, iarna poate mai sufletească.
Şi mugetul sau vocea filtrate prin zăpadă.
Inima pîlpîitâ în. funduri ca o iascâ
Şi botniță tăcerea pe-un urlet de zăpadă.

In frigul care-mi pune vestminte ireale,
Si vorbele-nghețate pe guri ca nişte țurțuri,
Şi umbra în ninsoare sub formele ei pale
Ca o apă tăindu-şi sub gheață alte cursuri.

Am tras in pribegie peste oraşe-o dungă.
Plutind peste cupole ca o uriaşă barză,
Cu cîntecul în mine zornăind ca o pungă
Ce-n viscole metalul pe streşini şi-l revarsă,

Atît de liber : veste trecînd în auroră
Sau în amurg, verigă, prin lanțul de oraşe,
Oraşe, c-un prieten, cu un duşman, cu-o soră
hi cale-mi : devastate sau somptuoase-oraşe,

N-am fost eu oare semnul desşurubat în zare
N-am fost eu arătarea stranie-n iarmaroace,
L'n curcubeu mantia tîrîtă-n ploaie,-n sare,
Pasărea, ca-ntre pene, în flacără se-ntoarce ?

Vestit, aici, acolo, în ulițe, în turle,
Trecut ca o corabie prin somn dau în trezie,
în scorbura ce-n crivăț ca un dulău să urle
Spre luna, dacă noapte nu ştii sau dacă zi e.

Neputincioase ziduri : voi n-ați putut cuprinde
Nelinişt ea mea, visul ca un nisip în trombe,
în abundență turmă şi-n sărăcie linte,
Sau anotimpuri smulse, de elefanți, cu trompe,

în cărnurile voastre oraşe, sau in hamuri
Fe-nverşunate pietre în opintire vită,
Şi stofa unor toamne odihnite pe ramuri
Altă cetate-n vraja aventurei ivită,

Am şovăit în tristețea voastră, am dat tîrcoale
Porților ferecate de-o interioară noapte,
Sau am adorrr.it în brațele cîmpului goale,
La fel cu-o rădăcină în țărînă, în noapte,

XXI

Schutzhaus

Odaie cu arome a unui han în munte
Soarele, naftalină, în rufele din scrinuri,
Cu brazi ce-şi trec lumina în cerc ca nişte unde
Ecourile, butii, pleznind de-atîtea vinuri,

Sau aurora clopot de var în căni cu lapte,
Culori, zvonuri clătite cu-odihna în cerdac,
Umed şi bun pământul cu aburii în şoapte,
Tristețe sfărîmată sub crengi ca un gîndac.

Voi sta aici pe banca de lemn, singurătate.
Voi auzi falanga trezită în ferigă,
Aici, mult mai departe de temnicer, de frate,
Şi soarele prin creier trecînd fără să-l frigă,

O ! Pămîntul regăsit, lumina regăsită,
Nu-mi pasă că mi-e umbra o vioară sfărîmată,
Destindere trecută în inimă prin sită,
Iubire prin amiaza din piept desfăşurată.

Voi sta aici, şi osul şi carnea întregită
împreună cu viața ce freamătă în seve,
Căiătorie-o clipă intre molifți oprită,
Prin dimineața bruscă să te-ntîlnesc aieve.

Şi nu voi şti de-i toamnă, de-i iarnă sau de-i vară
Voi fi ca o corabie plină de mirodenii,
în care naufragiul stă lîngă primăvară,
Şi tropicale fructe lingă steaua polară,

Sau poate-asemeni fi-voi cu-o goarnă luminoasă
Vuind de-atîtea zvonuri din viața mea apusă,
Şi inima prin vorbe în fierbere spumoasă,
Suind ca un arpegiu cu aerul pe buză.

Dacă spre soare,-n iarbă ne-am înălța pe piscuri,
Şi-am frînge-n pîini lumina — fraternă-mbucătură
Vocalele rotunde care-au sunat în gură
Şi țipete lemnoase rupîndu-se ca pliscuri.

Aici, din ochii noştri incendiat-amiază
în flăcări, pretutindeni, vădindu-se pleoapă
Şi pasăre prin trilulxolinelor mai trează
Viețile noastre-unite în unanima apă.

XXII

Mulțime, tu

M-am oprit în porturi cu scrîşnetul de spume al ancorelor,
Am pipăit nesigur aerul ca o frunză care-şi înalță timid umărul la începutul de primăvară,

Am stat lingă podurile care continuau să cinte în schele
Ca o rimă tăiată în atîtea bucăți şi totuşi zvircolindu-se.

Am trecut printr-o amiază perpetuă fără umbră
Şi in inima mea a sunat nesecătuit versul ca o pungă a lui FortunaU,
Am stat cu vânzătorul ambulant în ceainăriile aburite,
Am plîns sau am cîntat o dată cu parcurile devastate.

Mulțime, tu, ca şi o maree m-ai reprimit, m-ai aruncat,
!n teascurile tale singuratecul ca o strălucire în cărbune,
Şi am ştiut prin dunga tăiată în adîncime de un naufragiu.
Glasul meu care face în tine unde din ce în ce mai mari.

Noaptea am ascultat în tîmple huruitul de lanțuri al sîngelui,
Pînă cînd corabia capului se va libera dintr-o dată,
Şi va trece cu încărcătura de tristeți, de regrete,
Prin marile perdele ude ale pământului.

Si tu, mulțime, neînduplecate : îmi vei putea spinteca ochiul
Ca pe o pipotă de pasăre în care mălaiul e cald încă,
Şi vei putea găsi înăuntru munții şi țările şi oceanele.
Toate viziunile care s-au suprapus ca-ntr-o lanterna magică.

Dar oare oasele mele nu vor aui ca nişte scoici
Pline de țipetele de foame, de înfrîngeri, pline
De soarele sărat infiltrat prin nisip,
De ghețarii lunecînd în tăcere spre corăbiile somnului ?

Vei fi lîngă mine, mulțime sălbatecă, triumfătoare,
Şi chiar în lumina care-mi va putrezi în carne,
Vei trece încă o dată prin mine cu oraşele, cu abatoarele taie.
Vei smulge cîntecul meu ca dintr-o hîrcă un dinte de

Şi îți vei spune : astea sunt zilele transformate-n calcar,
Şi astea buruienile care au devenit încheieturi şi glande,
Undeva în fund va fi o după-amiază
Cu o fereastră şi un obraz lipit ca o ploaie de geam.

Şi vei pricepe ? Nici o unealtă nu mi-a ucis destinul
Vocala mea a fost în palatul sonor ca şi în cocioaba umilă,
Am trecut pretutindeni cu inima mea ca o colivie
In care pasărea tristă a poemului cînta singură.

XXIII

Începutul lumii

Cu-acelaşi deget care întoarce versul-ornic,
Nu aş putea rubinul să-**1** mişc al unui timp,
Sâ fie-ntreg prezentul sau un trecut mai spornic,
Şi lîngă vechi fantome prin veacuri să mă plimb ?

Statuie sfărîmată şi cîntec sfărîmat,
Adolescente suple mergînd spre o fîntînă,
Tribuni văzuți, în^piețe cu robi, prin geamul mat,
Oraşe dărîmate, în vis, numai cu-o mînă.

Un cer de inchiziție apoi oprit în ruguri,
Cu flacăra tîrîtă spre tîmplă ca un nimb,
Cu jarul stors sub talpa roşind ca nişte struguri.
Pînă ce-n cupă, vinul cu sîngele îl schimb.

Cetăți antice, turnuri, medievale norme,
Mulțimi amestecate în ochiul meu şi-n must,
De-aici din cîntec ştiute sau presimțite forme,
Cometa altor vremuri în cerul azi îngust,

Foc încuiat în tîmplă ca azima în grîu,
Flacără ca o scamă pe forestiera rană,
Cîntecul care taie cetatea ca un rîu,
Aibastru-n primăvară sau cenuşiu în iarnă,

Nu-s eu, nu-i timpul, nu e obştească înflorire,
Sub rădăcină, umbră, firul de ploaie supt,
Torentul care muşcă sub punţi o înnoire,
Lumina e aceeaşi în sus ori dedesubt,

Să-ţi pleci aicea trupul măcelărit suav.
Cînd scotoceşti stelare chei pentru-abstracta uşă
Epocile de-a valma in trombele de praf
Şi de pe mînă timpul desprins ca o mînuşă.

Va fi o buruiană, în gură, mai fierbinte.
Şi oglindit în rouă e ultimul oraş,
Cu-orhestrele trezite-n arama din cuvinte.
Fier roşu, revelaţia, pe-obrajii noştri arşi,

Voi aştepta acolo să mă prefac în scrum.
Cum fulgeru-i arcuşul pentru pădurea-vioară
.Şi peste cîmp din mine va mai rămîne~un fum
Ce va găsi în aer umbra-mi de odinioară.

Pescar strîngind în coşuri oglinzile plutite.
Cosiţă despletită în indulgenţa undei
Răsărit ca o rufă între vîsle clătită
Şi-n cioburile apei obrazul nu-l ştii unde-i.

Aşa-i amnar poemul în cremenea din sînge.
Ce luminează-n vine deodată un trecut.
Şi inima-i garoafa nocturnă ce se strînge,
Pe-această slovă-n care luminile se-ascut.

XXIV

Totuşi un regret

Şi totuşi : am vrut să te ochesc în inimă auroră
Sau în ochii tăi din care pleacă zilele şi hulubii,
Pînă ce peisagiile zornăind în locul monezilor
St vor revărsa din saltarele descuiate în mine.

Voi pleca şi voi lăsa deschis robinetul luminii
Şi soarele să-mi inunde sîngele ca pe-o placă fotografică
Dacă obrazul e un cadran vorbele sunt minutare,
Sunt alte vorbe aburite Jîngă pîinile din brutărie.

Dar : sa mai aud o dată dulcele tropăit al catîrilor lîngă şipote,
Şi călăuzele care îşi răspund şi copacii cari cad în mine,
O mînă răcoroasă ca o rochie foarte subţire,
Să-mi acopere cîntecul în zăpada străvezie.

Dincolo de pădurea aceasta aşteaptă aceeaşi solitudine.
Pasul e lingă scorburi aceeaşi fosforescenţă de şarpe.
Lumina veştejită pe o balanţă de tenebre.
Ploaia de huiduieli trecînd prin fruntea mea permeabilă.

Vă ştiu : bijuterii triste ascunse in priviri
Şi despărţiri prin fluvii ducînd spre un ocean
De departe amintirile care îşi răspund, se salută
Ca un singur parfum circulînd prin mai multe rădăcini.

XXV

Ai şocăit lingă

Şovăi in jurul altei cetăţi şovăi în jurul altor oameni,
Şi litera ezită şi ea într-o gargară a goarnei.
De aceea poemul inaintează sau se retrage ca o maree,
Şi glasul meu se caţără în crengi o dată cu vestmintele zilei.

Aşezări liniştite cu piei de animale
L'scindu-se la soare, cu hribi şi ţîţe de femei
in curţi am văzut lumina rămasă in hainele sărace
Ca şi amiaza din ochiul unui cal istovit.

Mai pot bate într-o fereastră, mai pot deschide-o poarta
Să merg pe-aleea udă c-un grădinar bâtrin,
Să văd cum seara-n aburi se rupe din legumă
Cum înțelesul se-ntoarce, ca o barză, în cuvinte.

O ! Depărtări ghicite în focurile roşii,
Vieți evocate numai cu o chemare-n uşă,
Forme si străzi trezite cu-atingerea pe clape,
Si-această plutire nedefinită peste case şi oameni.

O ! Ziua plină ca un harbuz de sîmburi^
Distanțele băute cu roua de pe-o frunză _
Şovăi lîngă o cetate, şovăi lîngă o toamnă
Si tot astfel cîntecul şovăie lîngă un cîntec.

XXVI

Alte păreri de rău

Am privit în pîine şi am văzut un obraz chinuit
.Şi-n flacără de-asemeni am recunoscut un obraz,
Atît de-adînc în mine lîngă pietrele căzute,
Lîngă omul care atinge in somn lacătele vieții.

Dar am trecut prin tîrguri ca un vîrtej de pulberi,
Sau o stelară goană prin intestinele nopții,
Fără umbră şi totuşi eram întreg o umbră,
Lunecînd în acelaşi timp prin toate punctele cardinale :

Sus : unde în căldări vaste stăteau grămezi de apusuri
Cum stau strînse-n coşurile de paie albiturile uscate,
Sau la miază-zi : între coamele marine ale primăverii
Cînd din cornetul furtunii se varsă zaruri fulgerele.

Pe vreme bună sau rea, melancolie, rătăcire
Pînă ce, ca un fluviu mă apropiam sinuos de oraşe,

Si un glas putea fi deodată curcubeul vestind sfîrşitul singurătății,
L'n gias, un cîntec care aduce mai mult sînge în mădulare,

Voi ajunge atunci pînă la marginea luminoasă
Va fi atunci fereastra de han strălucitoare
Unde m-aşteaptă azima pîlpiind ca o lampă
Si surîsul prietenos ca un pahar cu lapte ?

Voi asculta cum vîntul îşi încearcă-n scorburi cheia,
Copacii care îşi pocnesc încheieturile oaselor
Si anotimpul devastat cu o grădină în amintire
Pină ce lumina intră sub pămînt ca o cîrtiță.

Voi şti : alți vagabonzi vor trece printre semnale oarbe.
Voi fi tot eu sau alții in jurul unor nedefinite gări,
Obraz scăpat *dip.* mînâ ca o ceaşcă prea subțire,
In timp ce-n casele joase troznesc grinzile somnului.

Vieți ce roiesc în mine ca orele-n pendulă,
Voci care lasă dîra-n auz a unui zbor,
Vis deschizînd secrete săltare ca o sculă,
Şi tu tinerețe, cu gustul amar, ca o țigară pe jumătate fumată

.Voi mai fi eu printre liniile trase pe cer sau pe țarină
Prin claiele nocturne lucind între finețe
Lingă bariera lăsată ia trecerea in goană a dimineții
Lîngă omul matur desfăcînd în barcă pînzele rîsului.

Sau din pupila mea tristețea va trece-n altă pupilă
Cum trece o culoare din zi în altă zi.
Vor mai fi alte păduri spre care topoarele voastre, oameni, au\să migreze,
Şi din sîngele scurs din vinele mele se vor desface alte păreri de rău.

XXVII

Mai departe

Văd departe fanfara podgoriilor,
Cîntecul cățărat pe haracii de flăcări.
Dar un nor îmi trece pe față
Şi-mi ascunde uneltele lacrimei,

Coviltire luminate de-un hohot,
Umbre tîrîte lîngă soarele din apă,
Convoiuri de oameni mergînd spre o altă aşezare
Şi inima mea legată de ei, ca un cîine sub o căruță.

Un amurg ; o fereastră ; o iarnă ;
Şi înălțimile spre care pîlpîie poemul
Brazii cari se rup de pe creste devin vulturi
Şi de-aceea în somnul nostru trosneşte o pădure de
zboruri.

Dar ochiul e şoimul care pluteşte în aer
Pînă la locul unde se formează zilele,
Şi în vitrina cîmpului strălucesc laolaltă
Toate brățările aurorei şi ale apusului.

XXVIII

Fanfara podgoriilor

Lîngă stejarul credincios, arcul întins al plecării
Şi strîngerea într-o oră tînără a cortului şi a armelor,
Cu aburul care freamătă o dată cu vocile
Pînă ce amiaza se frînge din fructele înfierbîntate.

înfățişări umane prin zările abia atinse,
Suferință îndulcită cu băutura calmă a somnului
Lîngă obrazul desprins ca o flacără din focul de tabără
Şi plutind apoi, frunză, peste toamnele imaginate,

Cine mă ia de mînă pe toate aceste drumuri ?
Printre ziduri dărăpănate sau cîmpuri cosite ?
Duc sub braț un orizont ca o geantă vînătorească,
Şi turlele oraşului se împleticesc între plante.

Dar în privire mai aşteaptă o dimineață,
Şi fluviile deapănă un caier al zilei,
De-o parte şi de alta lumini cu rădăcinile smulse
Şi departe incendiate alămuri din fanfara podgoriilor.

Mă voi opri cu voi oameni ai aventurei
Lingă muntele in care bat orele de plumb ale vânatului,
Sau lingă pământul Yierîcîit încă
Şi in care imaginea seminții se-arată ca-ntr-o oglindă
fermecată.

Roua să ne spele obrazul şi frunzele
Cînd în azur gonesc turmele furtunii,
Duc o plantă ca pe o scoică la ureche
Si aud cum auie înăuntru creşterea ei viitoare.

Voi însemna căile prin flora luminoasă,
A marilor capitale sau a secularilor codri,
Printr-o tristețe-alee, cu ciute, apărută
Chiot care conduce pînă la gura nomadului.

XXIX

Un bun rămas, o iertare

Voi, drumuri nedefinite, ca un dor de plecare,
Voi oameni şi arbori conspirând ân crepuscul,
Şi voi turme care aduceți gustul furtunii în ugere,
Şi voi ziduri cu lacrimi şi rîsete cum e vuietul in scoică,

"Voi. Străluciți sau păliți ca lama de cuțit a ochiului meu.
Pînă ce ultimele locuințe au dispărut pe-o linie
in zare, unde se-aleg formele primăverii nerostite.
Cum sunt cuvintele care incă nu s-au format in noi.

Un bun rămas în zăpada culcată la picioare,
Ca un cîine alb cu care voi merge la vînătoare,
Un bun rămas, o iertare la ferestrele apărute
in amintirea plină de unelte ca un pod familiar.

Coline sau şesuri, sau cămări, sau hambare,
Aici fiarele ruginite sau florile înclinate
Cînd oriunde m-aşteaptă o tristețe, o suferință nouă,
Şi-un bun rămas spre voi oameni şi arbori, o iertare.

PATivinc CT
***/ilIvluS ŞI ALTE ŞASE POEME**

1933

COLOMBEI

/

P A T M O S

I

Hotarul de fum

Auz şi văz. Ochi plini de constelaţii,
Si norii străvezii pe frunţi, pe voce.
Columne de cenuşă să evoce
Prieteni dispăruţi. Şi-atîţia alţii.

Arbori de fum. Prund. Călătoare roce
"Miresme fugitive. Zvon. Migraţii
Pianete-aduse-n sare cu-necaţii
Păunii răsuciţi în mări şi-n orge.

E-adevărat ? Extaz să te salut
Tărim al liniştii. Copac şi flaut
Vint ars. Şi-obrazul tău — un vas de lut

Să-mi stingă setea-n amintire-1 caut.
Glii : păsări veşnice sub cer. De mult
.Aici. Cu faţa mea spre voi. Vă laud.

II

intiia apariţie

Pe drumul acesta. Da, pe drumul acesta
Mai fusesem poate cîndva
Intr-o după-amiază sau într-o toamnă,
Recunoaşrtem o creangă, o fereastră

Ca un surîs întîlnit altădată pe un obraz răvăşit,
In vocea mea ca într-un pămînt moaie se întipăreau
paşii unor vorbe cunoscute
Călăuza rupea o frunză, o linişte,
„Soarele va fi din ce în ce mai puternic"
Şi totuşi gesturi dintr-o adormire apropiată sau dintr-o
aducere aminte cu totul vagă,
Ţeseau în jurul meu o ceaţă făcută din berze foarte obosite.
Nu ştiam cînd mai văzusem toate acestea
Sau poate acum eram o amintire dintr-un viitor
presimţit,
Fusese la o vîrstâ fragedă, la o oră încă tulbure,
Cînd părinţii şi servitorii plini de frigul luminos
de afară
Strălucind ca o pojghiţă de gheaţă pe mîinile lor
răcoroase
Mă smulgeau din clapele de pian ale patului ca
pe un arpegiu al somnului.
Şi mă duceau pe braţe pînă la docarul de aburi
Excursie în munţi,
Totul era neprecis şi în ochi o dulce licoare, o dulce
oboseală.
Poate atunci să mai fi trecut pe drumul acesta
Sau poate altădată,
Eram ca într-o trezire plină de scamă
Cînd prin pleoape mai trec fîşii din bandajele
desfăcute ale nălucilor
„Ia seama — era glasul călăuzei — umbra rămasă
în această văgăună
S-ar putea să te absoarbă ca pe o picătură de lumină
Umbră ca un liliac ieşind totdeauna în calea luminii
Hrănindu-se din sîngele ei
Ia seama. Şi totuşi în curînd soarele
Se va încurca în ramurile tot mai stufoase
Ca o pasăre cu aripile prea mult desfăcute
Sau ca un cerb cu coarnele foarte grele".

Lumină nesigură, roşiatică,
Soarele rupea o cămaşă de dantele,
Din fiece dantelă o flacără
Şi flacăra se spărgea ca un ou de aur

Şi peste brazii ciuntiţi
Se scurgea gălbenuşul limpede al focurilor.

„Pune piciorul aici pe treapta acestui guşter,
Atinge cu mîinile tale oglinzile vîntului
Şi toate zvonurile lumii îţi vor veni în palme ca nişte
hulubi"
Di'şurubam citeodată rotiţele mici ale florilor
"Mă uitam înapoi la lumina care se apropia ca o turmă
de bivoli.
Aşteptam totuşi obrazul tău să mă-ntîmpine,
Iubitul tău obraz incadrat de buclele negre
Tu. numai tu,
Plutind peste amintirea şi prezenţa mea
Ca nimbul parfumului peste o pădure.

Dar,
Ce fulgere au rămas în trîmbiţe
Ce fulgere vînoase, negre ca nişte rădăcini.
Pleznind pe scoarţa zbîrcită a acestei argile ?
Ceasornicul deşteptător nu mai sună în scorburi
Leagănul şipotelor nu mai plimbă setea noastră
adolescentă
Pe poieni, lingă frunzele veştede
Au rămas numai resturi de arme şi cranii şi oase
sfărîmate,
Asta să fie toată tinereţea noastră ?

De cine-şi mai aducea aminte pămintul acesta
Jiei, călăuză, glasul tău nu mai răspunde
„Ia seama — ai spus — o umbră ca un uliu invers
Va urca din văgăună"
Pasul meu va fi potîrnichea gîtuită
De cînd am rămas singur ?
Şi cine era călăuza pe care o crezusem lîngă mine ?
Să fi fost oare tot eu însumi ?
Şi tu, oare tot eu să fi fost ?
Tot eu ?
Şi tu ?
Şi voi ?

Şi primăvara ?
Şi iarna ?
Şi lumina ca o pădure cenuşie ?

Singur. Şi un tîrziu cît mai luminos.
Noapte boreală.
Lumină dureroasă ca ţăndările intrate sub unghie
Lumină ca o pînză lipită de un schelet
Lumină polară.

Ai fost munte sau apă ?
Te-ai desfăcut din atingerea mea
Sau ai venit reală spre mine
Ca respiraţia trecută din gura strămoşilor pînă la gura mea ?

Pe malurile surpate stăteau frumos păturite albiturile timpului.

Lumină perpetuă,
Un vînt roz ca o scoică şlefuită de aurore
Îmi spăla sîngele cald
I .umină clară,
Arborii tînjeau după noapte ca după o ploaie.

Cînd vei ieşi oare în întîmpinarea mea lumină fantomă ?
Cînd vei sparge ziua fărîme ca pe o oglindă
Si în fiecare ciob să te arăţi ţie sub un alt obraz ?

Prin buzele crăpate ale ţarinei
Izvoarele nu mai pot străbate.
Lumină de stîncă.

Vîntul a atins strunele bufniţelor
Si zborul cleios mi s-a prins de degete,
Braţele, gîtul, pulpele unei femei

Vin încet ca frînturi dintr-o melodie pe această pală de vînt,
Femeie măcelărită de vînturi
Cînd te-ai aruncat sub roţile furtunii
Şi trupul tău în fîşii de cîntece,
S-a oprit pe aceste piscuri ?

Lîngă lumina tot mai neliniştită
Atunci deodată INSULA NĂLUCA
S-a apropiat de fruntea mea ca o bucată de gheaţă.
Insula pe care o simţeam ca pe o mare tăcere.
Atunci am ştiut că este

INSULA NĂLUCA

PATMOS ? Pămînt al apocalipsului ?
.Atunci plutind în jurul tîmplelor mele
Insula nălucă s-a apropiat de mine
Ca de o scorbură un şarpe
Ca orele de un ceasornic
Ca sunetul de o trîmbiţă.

Ce pînze desfăcute !
Ce navigări ! Pleoapă
Pe sufletul meu cute
Tăind ca într-o apă.

O ameţeală dulce
O apropiere lină
Dintr-o privire smulge
Un ţipăt o tulpină,

Numele tău : NĂLUCA
De insulă, de femeie
Ia timpla mea şi o culcă
Pe piatra rece a revolverului.

r

ni

Pregătiri de plecare

Printre crengile clătinate
Se arată obrazul furtunii.
Dar în ochii tăi se întoarce lumina.

Aici sunt insule foarte frumoase.
Ele au bucle. Ele ştiu să surîdă.
Un navigator trece, le salută.

Şi multă vreme crepusculul lor stăruie
în măceşi sau în coacăze.

Să te opreşti la frontierele somnului
Acolo unde turmele se oglindesc în nouri
Şi păstorii speriaţi o dată cu corăbierii
Citesc destinele scrise cu fulgere.

Se vor privi munţii faţă în faţă ?
Sau numai apele odihnite în ţevile oraşului.

Acestea şi totuşi fluviile
Vor muri ca nişte orătănii
Din pădurile mari, miresmele
Vor porni o dată cu arborii spre fierăstraie.

Noaptea va încerca ferestrele
Va pune lacăte de ploaie
Vor fi vînturi mai mari decît ţările,
Păsări îţi vor ciuguli hohotele.

Vei şti atunci să stringi vorbele
Ca pe nişte aripi în tine,
Şi-n chiotul tău să fie tăcerea
Cum e vinul în bobul de strugure ?

Dar numai glasul va rămîne
Ca o sare a mării ucise.

Şi zidurile vor porni în noapte
Ca nişte bărci rupte de la maluri.

IV

Leagănul de zăpadă

Iarnă, tu, soră invizibilă
Cînd şoimul arată drumul viitor al vînătorului,
Şi buchetele strinse de pe cîmp izbucnesc prin lacrimă,
Mă voi prinde şi eu de roţile carului tău triumfal.

Pleoape, pleoape de scrum peste fotoliile de stejar,
Şi tu noapte care ne amesteci obrajii în paharele somnului
Că dimineaţa nu ne mai recunosc oglinzile
Paloarea se urcă în sînge cu porumbeii aducători de veşti.

Trasare timpurie de drumuri în zăpadă.
Ne-au vizitat salcîmii prin amintirea aceasta
Cum parfumurile sunt fantomele florilor
Cum o muzică apare numai la un miez de noapte al auzului.

Anotimp aruncat cu hoiturile peste zidurile oraşului
Unelte putrezind între frunze o dată cu vorbele noastre.

Vesti în oraşe

Seminţe umflate de victoria viitoare a fructelor
Corzi vibrînd in vocile de argilă ale brazdei
Limpede navă pornită
Din aceste vocale de polen.

.Am stat lingă împărțitorii de pămînt
Lîngă vînzătorii de cifre, de armăsari, de cuvinte.
Am fost pretutindeni omul Străin,
Care ascultă, fără să ia parte, tocmelile căderilor !a
învoială.

Ah, rădăcina zbircilă afară din orbita orașului
Rădăcina de care vîntul își freacă botul ca un mînz,
Pămîntul secetos unde fruntea mea se odihnește
Ca un alt pămînt, reîntors in cioburi, după ce obrui
l-a șlohiit.

Pe sus, berzele uscate ca niște rufe
Duceau, oglinzi, sub aripi, strălucirea cupolelor
Paie, fulgerele în zăbala mată a oceanului,
Fîșii de fum transparent peste pleoapele pădurii.

Clară, mereu mai clară
Vedenia suptă în tîmplă și în aceste grăunțe
Dorul, ca o găleată, umplîndu-se în noi
Cu cintece, cu nori cu havuzuri.

Nu mă așteaptă nimeni
Pe străzile foșnind ca niște catarge putrezite
Voi sosi nesimțit ca o primăvară
Pe locurile virane unde liniștea se descompune.

Dar anotimpul luminos deodată
II voi recunoaște în vocile cîntînd in cartiere
Și oamenii îmbrăcați in soarele nou
Vor fi stîngaci în adevăr ca-n niște costume nepurtate.

Suflet ducînd înăuntru
Insula fantomă ca o lampă,
Voi trece printre oameni și case
Cu insula inchisă-n mine ca o veste pe care nimeni
n-a aflat-o încă.

VI

De ce atitca priviri ?

\'Q<C riul strălucind de frumusețea brună sau
blondă a femeilor
C;r.d soarele își împarte cele din urmă raze.
Și tu. cetate care te rupi în aburi peste trestii ca
o rață sălbatecă
Cu străzile — oficiind începutul de noapte
Peste munții care își înalță în sufletul nostru
crestele lor albastre
Peste mările care spumegă cu vuiet de scoici în
vocile noastre,
Cetate poposită cu ancorele grele
Cu pînzele de corăbii sau de circuri
Cetate ca o uriașă pasăre antediluviană venită
Din apele defuncte pînă la spaima noastră
Și turlele se umplu de zbor ca de-o funingine
Si cei treizeci de ani ai mei se amestecă în băutura de
silex a trotuarului.

Din ce fintînă moartă din ce cratere stinse
Pîcla aceasta groasă de oameni ajunge pînă la mine 7
Mulțime neîntreruptă prin roțile mari ale amurgului.
Alunecînd pe dinaintea ochilor și ferestrelor mele
Mulțime aceeași pe podurile întunecate
In tribunele funeraliilor sau ale serbărik.r populare,
La cursele de cai tîmplele mele au scăpărat sub
atingerea suavă a copitelor
în iarmaroace mi-am încercat puterea cu buzdugane
st e ia re
Am fost pretutindeni tînărul fericit, rîzînd,
Sau profetul deslușind semne
Omni răsucit pe rug între lemne
Aievea, arătare sau gînd.

Dar acum cu iubita de mînă
Prin valul de oameni pe marea cenușie
A străzilor. Ne oprim la micul negustor de castane
Privim afișul în culori care ne cheamă
Spre o altă dragoste venită dintr-o închipuire.

L

Pe urmă trupurile ca nişte haine rămîn mototolite pe fotolii
Şi fiinţele noastre într-o goană tinerească
Străbat sala cinematografului se regăsesc se scufunda
In imensul ecran de muzici.

Timpul şi spaţiul albesc departe ca nişte resturi ale iernii defuncte
Vieţi adîncite în oceanul de pînză
Nu mai privim ci suntem noi înşine
Care surîdem stafiilor noastre din sală :
Iată-mă pe mine, cuceritorul de femei,
Cintăreţul care las toate pădurile să se umfle în pieptul meu ca nişte coviltire.
Prinţul generos restabilind cumpăna dreptăţii
Luptătorul făcînd să triumfe inima lui bună.

Dar cum te-ai apropiat deodată iarăşi de fruntea mea,
Insulă-Nălucă ?
Eram în sala obscură ca într-o crisalidă a liniştii.
Din vocea mea, venită, de-acolo de pe pînză
Se desfăceau atîtea acorduri
Dar deodată prin peretele permeabil
Te-ai apropiat iarăşi de fruntea mea, Insulă-Nâluca,
Era din nou, ca presimţirea unui zbor greu
Ghiceam în sînge vuietul pe care-1 face un avion încă invizibil
Sau zgomotul nedefinit, în membre, care precede un cutremur.
Pasăre cu pieptul de ulei
Cu aripile de camfor
Era o prevestire
Sau numai, asemeni cu o clipă trăită altădată,
O amintire care aduce în coaste,
O sfîrşeală dulce.

Insulă-Nălucă
Dădea tîrcoale în jurul capului meu
Hei, unde sunteţi voi ?
Nimeni nu mai răspunde ?

Prin spărtura din zid lumina trece ca o iederă ciudată
Hei, voi nu vedeţi Insula,
Şi fluviile fierbinţi care pornesc din mine
.Scăldau copacii de brumă, animalele de crepuscul.

Prin ce lentilă desluşeam acele figuri nedefinite ?
Prietenii pluteau în sîngele din acvariu,
Un soare de bronz
Şi un gust amar, de anotimpuri, răsucit în ceru! gurii.

Fiinţe cunoscute apăreau fără să le pot spune pe nume
Un gest, un strigăt rămînea ca o uşă prăbuşită,
Erau şi vechi ziduri de cetate
Cu guşterii şi ierburile uscate luîndu-se la întrecere pînă la setea noastră.

Insulă mai mare decît o lacrimă,
Şi cine îmi face semne, mă cheamă să mă sui
Pe blana de urs sură, a insulei a iernei
Prietenul, de este, va-ntoarce faţa lui
Ca o răcoare crinul tăiat pe faţa pernei.

Şi, lebede, aceste reci zvonuri înspre tîmplă
Sau insulă-amibă cu margini neprecise
Acum sau altădată, cînd buzele se-ntîmplă
S-atingă nevăzute-n somn florile ucise.

Peste lumina mare căzută-n vocea mea
Ca un luceafăr făcînd un arc larg în esofagul nopţii,
Mai răzbătea chemarea din Insulă-Nălucă :
Mi-a dat tîrcoale, m-a invitat spre călătoria de umbre
Şi-acum se depărtează asemeni zilei clare în boabele de struguri.

Dur unde voi găsi zăpada estivală
Care spălîndu-ne obrajii va face să apară
Doi ochi luminoşi sub fruntea noastră ?

r

Zăpadă dătătoare de ochi.
Pînă ce Septembre îşi sună uneltele stelelor căzătoare.
Şi marţea ţipă cu zborul aproape de pămînt ca un circi de gîşte.

Să plec de-aici cu gîndul plin de arome ca o pîine,
Printre cirezile de cai sălbateci ai acestei solitudini.
Cu buzunarele pline de fiolele farmaceutice ale anotimpului.

Nu va fi mantia căzută de pe umerii mei
Sau umbra care îşi aşteaptă pe ţărm
Marinarul credincios la întoarcerea de pe mări :
Nu va fi poate fata tînără ispitindu-mă pe un bulevard lăturalnic.
Frînturi metamorfoze din Insula-Nălucă
Sau cea din urmă sirenă gemînd pe nava scufundată. a cinematografului.

Singur printre aburii răsuciţi peste mahalalele narcotizate,
Insulă urcată la suprafaţă din adîncimea oglinzilor,
Sau smulsă ca o mărturisire de pe buzele muribundului,
Insulă, cîntec apoi căzut în noi
Lîngă toate şoselele răsucite pe fulgere.
Lingă focurile roşii de tabără din sîngele nostru
Insulă, asemeni cu vălul unui nor
Trecîndu-mi peste tîmplă ca peste o arătură.

VII

Bună-ziua urcă limpede

7A liniştită. Zi luminoasă.
Cu semănăturile strălucind lîngă soarele de aramă.
Cu împărţirea dreaptă a bucatelor,
Lîngă aburii desfăcuţi între fineţe şi vînturile de argint.

lată-te, tu, omule bun,
Argat sau cîntăreţ cu uneltele amiezii,
Cîinii latră bucuroşi, plopii îţi ies înainte
Din vocea ta bună-ziua urcă limpede.

Poate e spumă poate e pasăre.

O ! voi vite plutind în preajmă cu nişte zei familiari
Şi tu, pămîntule zgîriat răscolit pentru o fărîmă de pîine.
Argila rămasă pe tăişul lopeţii
Ca şi o tristeţe pe lama unui cuvînt.

Unde să plec ? Unde să cînt ?
Unde să însemn o întoarcere, o rechemare ?
Linîştea aceasta între scaieţi şi soarele de aramă
Şi somnul ca un poem uitat apoi regăsit •— iată-l.

VIII

Cartierele noi

O ! cum aşteaptă cărămizile ude încă,
Să le mîngîie dalta fină a soarelui
Şi acest foşnet suav care se revarsă pe inimă
Să vie din afară sau din frunzele care se trezesc în mine ?

Viitor cu o împărţeală dreaptă a şesurilor
Cu vorbele cîntărite pe talgerele de pîine
Se vede marea ca o lupoaică
Primind la ţîţele ei toate rîurile înfometate.

O viaţă nouă coboară din munţii limpezi
Cu turmele de capre şi de ape tinere
Şi şoimii rotesc in oglinzi printre brazii
Cari mai cîntă încă în rafturile pline cu arome.

Să se zbată, peşte, ziua in plasa acestui crepuscul
Şi să plutească in mahalale strigătele o dată cu funi
Pînă ce livezile îşi vor înstruni poamele ca lăutarii
Şi noaptea va lumina clară în căruţele cu zarzavaturi.

IX

Marele plugar a! xolitudin >'

Degetele mîngîie bucle de aer sau
O şopîrîă îmi freamătă deodată în palme.
Au pornit clopote undeva ?

Schiţez un pas şi toate mările îşi întind gîtul
de girafă sub gleznele meie. Un nor cu ugerul
piin tropăie în curte şi mugetul umed trezeşte atitea
pajişti căzute în ochiul meu.

Îmi întorc faţa spre umbră
Îmi întorc faţa spre lumină
Şi văd cum vă opriţi lîngă neguţătorii de covoare :
Voi, cascade, focuri de tabără, curcubee.

Ploaia pătrunde încet prin pereţii odăii, ca un
chiuit pe care vîntul îl apropie sau îl depărtează,
după voie.

Cine bate deodată la uşă ? Sunt singur prin ceaţa caro
leagă rafturile de stejar ale bibliotecii de toate glandele
mele. Şi totuşi emoţia aceasta : cine-mi bate la uşă ?

Intredeschid şi iată apare o insulă
învăluită în coarnele de spume marine
Ca nişte legături de usturoi :

O insulă bate la uşă.
Prea singur intre-ace.şti pereţi
Viscolul rupea cătuşe
Vîntul în genunchi îl ierţi.

Fum gra^ ⁱⁿ mădular, în spaimă
ₛᵢ insula ezită-n prag
Cînd întrebări în dinţi se sparg
Din gură-n gură ca o faimă.

Avea o formă de pian : puteai să smulgi din ea
acorduri cum din pămînt arme şi monezi
şi statui îngropate.

Avea ape şi luciul lor închipuia tresăririle unor
coapse negre de mînz.

Dar scîncetul prin fibrele subţiri ca nişte rădăcini
de ţelină, cili vibratili în jurul lemnului de
stradivarius, era un scîncet tremurat şi dulce
de focă.

Ce-avea să-mi spuie această apariţie în miezul de noapte al singurătăţii mele ? Plecaseră toţi prietenii şi cîteva sfărîmături de cupe aminteau festinul care se sl'îrşise. între gratiile ferestrelor atîrnau fîşii sumbra din cuvintele de revoltă care ne însufleţiseră. Aşteptam o iubită, aşteptam poate să vie paznicul cu legătura de chei să-mi spună : eşti liber şi să văd că dincolo de zăvoarele grele ale porţii, libertatea îmi era de prisos. Ce să fac cu florile, cu turturelele care îşi izbesc capetele de oglinzi ? Ce să fac cu libertatea, cu convoaiele care in fiecare seară la ora prevăzută de regulament, escaladează treptele respiraţiei mele ?

Aşteptam sau nu aşteptam nimic, era tîrziu, era noapte, era o singurătate compactă ca un fum gros sub zidurile care mă copleşeau, era totul atît de zadarnic, auzeam viscolul încercînd rezistenţa multor feluri de burlane, presimţeam cum oamenii se sfătuiesc, aleargă, poate complotează, poate rîd în jurul zidurilor afară în ploaie, în resemnare, în amintire.

Şi iată, acum, sub pelerina romantică luată mume din scrinul închipuirii mele : Insula.

Dar Insula stătea acolo : cineva putea să surprindă înţelegerea mea supranaturală, să mă acuze de magie, Poate pe drept, să mă ardă apoi pe rug pentru această ᵛʳajire a unui pămînt migrator.

M-am dat la o parte şi, în aerul îmbîcsit plutind ca o lampă, cu legăturile insă invizibile, luminînd chiar ca o lampă mare cu petrol, într-o agonie lentă, Insula între podea şi tavan, cu marginile devenite cu totul neclare era acolo Insula, Insula mea Nălucă, Insula scumpă, Insula focă.

Prin pereţii (in adevăr de sticlă ?) alge se împletesc într-o goană de coame sălbatece de mustangi. .Sunt fiorduri foarte fine, comunicînd prin tuburi de cauciuc cu împărţirea regulată a sîngelui în meduzele străvezii ale plămînilor noştri. Suntem deodată mai mulţi în jurul acestei protoplasme uriaşe ? Braţele se învîrtesc într-o nebuloasă, am străbătut de mult dincolo de pereţi, dincolo de cuvinte, ce noi sisteme de aştri se vor rupe acum ?

Prieteni, voi, o ! zile ale copilăriei
Am trecut printre stoguri înalte de fin,
M-am suit pe coline fericite.
Am întîlnit o rasă de oameni noi.

Aveau gesturi calme ca apele foarte adinei,
Vorbeau plimbmdu-se liniştit pe cîmpiile scăldate
într-o lumină egală,
femeile lor puternice îşi împleteau în păr aurore sau
amurguri,
Erau prinţii ticestor ţinuturi scoborîte dintr-un neam
de centauri.

O tăcere fără asemănare, o după-amiază perpetuă
Ce recolte abundente ajungînd pînă la umerii noştri,
Anotimpuri amestecate ca nişte polenuri
In gurile noastre devenite corole.

în formele, orchestre care se trezesc
Era Insula plutită în adolescenţa mea sau a ta
Printre turmele de flori uriaşe înaintînd spre ţărmuri.
Şi păduri ca nişte vite fabuloase amestecindu-se cu
valurile.

X

Oraşul fără vume

'ntr-o dimineaţă întîia oară pe străzile unui oraş
Tu, călător abia sosit pe străzile unui oraş
Ai lăsat marea în port ca pe-o valiză plină cu unelte
şi haine de călătorie
O '. cum mai strălucesc vitrinele, obrajii, anotimpurile.

Treci atît de invizibil atît de transparent printre localnici
Fără. să-ţi pese de graba lor, de bucuria sau de
tristeţea lor,
'ntr-o dimineaţă călător abia sosit pe străzile unui
oraş,
O ! Cit de proaspăt sună vocile. O ! Dulceaţă a
unei lumi fragede.

Sunt cristale şi flăcări. în chioşcuri
Muzici albe şi ape minerale între priviri plutite,
Părul femeilor se apropie sau se depărtează ca o
altă zare,
Atit de liber, hohot de rîs, spumă printre aceşti
localnici.

Tu, străin, nu te închini în temple, nu gîfîi în
ateliere,
Nu calci furiş pe dinaintea Domnului Contramaistru,
Domnului Director.
Nu aştepţi ceasul să sune o întoarcere grăbită, tristă,
Tu singur în acest oraş plutind ca o mireasmă
sălbatecă adusă de vînturi.

Sunt şi ganguri răcoroase şi squaruri cu nisipuri solare.
Si tramvaie cu clinchetul limpede şi băcănii cu
fructe exotice
O ! Fanfare, mulţimi fastuoase. O ! heralzi şi
mărfuri strălucitoare,
]ntr-o dimineaţă. întîia oară pe străzile unui oraş.

xr

Păsări smulse cu rădăcinile

Flori mari zburau prin aer,
Nu erau păsări, am văzut bine, erau flori,
înapoi cerurile străluceau puternic
Un geniu al apelor preschimba miresmele în luntri subţiri,
„Ne vom urca în ele" îmi spuneai, „vom răzbi prin
somnul luminos prin nebuloasele primăvăratece''.

Te salut, paradis plutitor, aureolă,
Văd acum cristalul difuz în această presimţire a nopţii,
Orice voce aprinde o stea palidă,
Furtuni foarte frumoase ne iau de mînă.

Şi tu anotimp care faci să se desfacă pînzele minuscule
ale acestor seminţe
Pînă ce tot pămîntul ca o serbare navală străluceşte
în slavă,
întoarce spre mine oglinzile tale de polenuri
Preschimbă sîngele meu în vin sau într-o corabie
incendiată

în urma noastră toamne şi veri se risipesc
Ca un nor de praf după trecerea mulţimii
Vom călca mereu prin ierburile acestea incandescente
La marginea terestră vom privi cascadele
de stele căzătoare.

Crinii loviţi îşi răspund din loc în loc.
Parfum subit tăcerea tăind-o ca un ţipăt
Departe ne surîd prietenii şi apusurile dispărute,
Şi noi vom merge fără să ne oprim prin această
veşnicie suavă.

XII

lui Koqer Vuilland

Intr-un rădvan din alte timpuri deasupra oraşului. De unde ai luat malakoful tău ca un clopot sunând ora unor ospeţe, dispărute ? Gulerul meu larg, cu dantela răsfrîntă peste reverul din pluş lustruit trage o dîră albă prin această plutire. Mă plec, apariţie, înspre părul tău fluturat. „Paloma e numele meu" îmi şopteşti, „Paloma"' rostesc eu şi e atîta lumină deodată în vocile noastre împletite. Fîşii de nori subţiri ca nişte cârduri ce porumbei se ţin după noi. Să le aruncăm seminţe toate silabele noastre de mirare de Întâlnire. Şi o adiere risipeşte cîntecul nostru ca un fum. Caleaşca ne duce pînă la porţile parcului. Am trecut uşori în miresmele dinăuntru. Tei, salcîmi, tei. Crenei tăcute, bătrâne. Am salutat înfioraţi fantomele de copaci venite cu puhoaiele primăverii. Amintirea mea e în munţi lîngă buciumul sfărîmat de stînci. Sau e între turmele de oglinzi migrând înspre oceane. Nisiparul timpului oprit aici. Pe balanţe de linişte foarte fine. cad cuvintele noastre. Alei golite de preumblări. Singuri între copacii din ce in ce mai înalţi. Pe potecile mai stufoase, mai pline de laine. Noapte cu obrazul palid lipit de obrajii noştri, nici un flaut, nici un cuvânt nu ne atinge buzele.

Deodată, în poiana minusculă cu iarba netezită în tăcerea şi în lumina foarte scăzută, neîndoielnic eternă, cerul e atît de aproape încît ne doare chiar apăsarea lui pe frunte.

Repede ne încleştăm pe pămîntul reavăn. Un tâlhar ar putea să ne măcelărească, să ne amestece gurile, părul, sîngele. în fundurile de sare ale ţarinei, răspunde cu un gifîit imperceptibil altă tăcere, altă singurătate. De jur împrejurul pâmîntului devenit un soare al solitudinii roiesc mii de sori, se aprind cu tiv roşu nebuloase cu presimţiri de furtună : cetăţi viitoare se vor înălţa în aer acolo unde acum se clatină numai traiectoria de polen a unui zbor. Războaie. împărţiri de arme, de ţinuturi. Ploi atîrnînd ca nişte rule de fum pe funiile văzduhului. Şi în această tăcere, acum tu în braţele mele ca o torţă cu părul fluturat, cu hainele căzute în.

incendiul din mine. Şi poiana pe care continuăm să fim singuri in această eternitate a devenit un tron între ierburi de mătase, ridicat pe o colină deasupra pământului, de unde privim toate înfăţişările lumilor : cirezi de bivolii sau oameni sălbateci se arată ca un nor înalt în lumina roşiatică. Prinţi şi calfe, în haine strălucitoare oficiază în fierării. Meseriaşi îndemînateci captează în instrumente mici ca nişte ceasornice de buzunar, căderile de apă pe care le duc apoi la ureche şi fac să se reverse chiote,
lampioane, uzini hidraulice.

Vîntul aduce cu dînsul şi lumina soarelui
Ca o albitură luată de pe o frînghie
Vîntul aduce, spre mirarea noastră, şi vorbele
Pe care mi le-ai spus acum cîteva ceasuri : „Paloma e numele meu".

Din timpul măsurat înainte sau înapoi,
Ne ieşim în cale sau ne ajungem pe noi înşine,
La fel copacii ies din iarnă ca să se regăsească pe ei înşişi,
La fel obrazul legumei întîlneşte în pămînt propriul ei obraz.

Veşnic aici. Fericiţi aici. Pe colina aceasta.
Nemuritoare păşuni ale tăcerii. Seminţe încolţind în măruntaiele nopţii,
Sau în orele dimineţii cînd toate stelele de pe cer se ascund în fundul ochiului nostru.

Da. Am stat deasupra oraşului în tăcerea înmărmurită
„Paloma", ţi-am spus, „lumina violetă a nopţii e o băutură minunată,
Uite cum apar în pieţele pustii bărbaţi şi femei cu mersul atît de liber,
Mîine, cînd negustorii îşi vor deschide tarabele nu vor şti nimic despre această procesiune.

Dar tot noi mai suntem şi pe mări, corăbieri căutînd pe ţărm
Urmele unui oraş. Sau în deserturi
Cu setea noastră în mîini ca o pasăre care îşi dă sfîrşitul,
Şi tu îmi spui acolo ca şi aici „Paloma e numele meu".
Feţele noastre spre cer, feţele noastre deschise nopţii
Pe unde vor intra coviltirele înalte ale revoltelor.

Duh blînd al apei sau croncănitul sălbatec al culmilor pietroase.

Urzeală din incendiul nostru. Horbote deşteptate
Din înălţarea noastră printre arborii înaripaţi,
Şi iată-ne porniţi să călcăm înapoi pe paşii noştri
Ca un sunet care nu se poate întoarce decît pe propria lui coardă.

Vor luneca tălpile noastre pe cărările revenite
Tu cu capul gol, cu bustul umezit în frăgezimea dimineţii,
Prin porţile mari ale parcului vom aduce în oraş
Neliniştea noastră ca o transfuzie a miezului de noapte.

Nu mai vorbesc de copacii care ne-au ghicit. Nici de umbrele care s-au dat jos de pe ramuri şi au venit să ne cerceteze. Poetului îi voi aduce aminte noaptea aceasta. Şi opririle pe scările mari de piatră ale caselor ca să ascultăm respiraţia oamenilor cari dormeau mai departe. Şi fuga ta în gangul întunecos, eu rămînînd la intrare cu numele tău în palme ca un văl care căzîndu-ţi de pe umeri ţi-ar fi păstrat silabele şi aroma : Paloma.

XIII

Minunata călătorie.

Ţi-ai smuls mîna mătăsoasă mică din mîinile mele
Şi te-ai înălţat sprintenă ca-ntr-o figură de dans
Pînă la platforma tramvaiului înţesat de lume.

In mişcarea aceasta rochia s-a ridicat puţin
Şi s-au oprit şi alţi trecători să vadă tresărirea
genunchiului subţire
Eu am rămas năuc singur, în începutul de ploaie,
Revărsare tulbure, nisipoasă a vremii
Cuvinte de dragoste năpustite în gură
Şi dinţii mei încleştaţi peste zvircolirea lor sălbatecă.

Pe străzi dosnice, apoi, între pereţi de iederă.
Ultimii bani dăruiţi haitelor de copii în zdrenţe
Rămăşiţe ale soarelui de glastre
Mîini experte ale vrăjitoarei căutînd bobul de aur in
lăzile de gunoaie.

Eu însumi atunci : declasatul, netrebnicul, golanul
Privind in curţi maldărul de tingiri strălucitoare
Aburul acelor ospeţe sărace dar atît de potolite,
resemnate.

Foamea mea îndîrjită sărind peste garduri
Ricîind ţarina zbîrcită,
Pînă ce urmează prăbuşirea pe pietrele de tenebre
Şi în ierburi fruntea mea ca o coajă de pîine
Roind de furnici lacome.

Sîngele scurs aici nu va însemna nimic ?
Şi nici geamătul meu ? Şi nici funiile albastre
Care leagă vinele mele de corabia, cu chiote, a
primăverei ?
Vor trece alaiuri de copaci şi de podgorii
Orge ridicate la suprafaţă din mîlul muzicalelor
mlaştini.
Oglinzi venite pînă la porţile oraşului o dată cu
rîurile revărsate.

„Ai văzut — îmi spui — am rămas singuri pe platforma
tramvaiului",
„Cînd am ajuns aici" — te întreb, şi mă minunez de
rochia ta

\tit de fină, făcută dintr-o spumă de aer,
Văd pulpele slabe, nervoase, zvîcnind sub o lumină
tremurată.
Pintecul mic, spatele de sidef.
Văd şi sîngele în irizări, văd şi întrebările
Si fericirea mare venind să-ţi umezească vorbele.
Suntem singuri — îmi spui — sjau dat jos toţi călătorii
Şi încasatorul şi vatmanul s-au aat jos. Nu se mai văd
nici case nici străzi
Geamurile sunt inundate de o lumină egală, de o
lumină surprinzătoare,

O lumină foarte albă. Tramvaiul
Pluteşte liber în voia lui ; s-a ridicat afară din şine,
E o navă aerostatică tramvaiul acesta,
Şi suntem numai noi. îmbrăcaţi în dantele transparente,
E o lumină tot mai mare tot mai albă
Sunt bărci sau sunt nouri subţiri în jurul nostru,
Ce păsări sunt acestea care au ajuns pînă aici
Ce cîntece.
Ce peşti fosforescenţi va mai aduna plasa auzului
nostru ?

Trecem acum printre ruine de porfir
O mare liniştită ne tămăduieşte cu saliva ei gleznele
înaintăm în Insulă,
E o altă planetă ? Desigur tramvaiul ne-a dus pe-o aîtă
planetă,
Mergem ţinîndu-ne de mînă. Suntem, atît de transparenţi
atît de fericiţi,
De ce eşti palid ? îmi spui. „în aerul albastru coline
înalte se rotunjesc"
Uriaşi atît de indulgenţi se ridică din ape ne fac semne.
Palate fermecate apar şi se scufundă cînd ne apropiem
de ele,
Dar cerul se desface majestuos deasupra ruinelor
Furtunile potolite ca nişte aripi vaste coboară in
nisipuri,
E în amurg dar cît mai e lumină locuitorii
intîrzie aplecaţi peste pupilele mării.
Ei ştiu să strîngă în coşuri imaginile răsfrinte de amieze,

in orizonturi de unde vin anotimpurile în căleşti
strălucitoare
Păduri se-nfiorau ca de o boare, de rătăcirea noastră,
Deveneam invizibili ? Florile se înălțau pe tulpinile lor
firave,
Turme de curcubee fumurii treceau prin zarea halucinată.
Prin munții depărtați ca o marmură roşietică
Se vedeau vinele de metale, izvoarele minerale aie
aurorei.

Sîngele meu a țâşnit sau sunt numai valurile de somn ?
Tîmpla mea rănită in buruieni pe țarina zbîrcită
Singur aici, în cîmp, afară din carnea oraşului
Şi tu fluturând mâna mătăsoasă mică
De pe platforma tramvaiului înălțîndu-se în veşnicie.

XIV

Triatelea Unanimă

Vizită la prietenul poet. Poveste.

„Casa e pătrată în mijlocul unei curți cu vecini mulți. Corăbiile serii se subțiază între rufele întinse, intre gardurile cu iederă şi mesele frugale, văratece, pe râzoarele improvizate. Suavă atingere a aripei de nisip Ia geam. Paşii mei au plutit pe frunțile acelor oameni- Clătinare, apropiere a capetelor bătrîne.
„E tânărul care dă mereu tîrcoale".

O umbră numai, sau făptură adevărată sub cămaşa cu dantele din alte vremuri. Totul foarte neprecis. Apariție, voce ca o pînză de păianjen rupîndu-se pe obraz. Perdelele date la o parte, sîngele meu ca un havuz țisnind pînă la fereastra de vraje.

Tăceam amândoi. Legături nevăzute
Intre noi. Fluvii fierbinți circulînd între noi.
Pe cer se alegeau vorbele stelele
Şi în gura mea numai stelele vorbelor de iubire
Pe o scară închipuită urcăm in podul cu unelte al nopți ,
Sau pe străzile sfîrşind ca un țipăt în gâtlejul sfidat
al Dîmboviței,

Gifîim ca nişte rădăcini în argila plină de somn a cetății
Ne minunăm lingă ochii mari, de copil, ai câmpului.

Pe locuri virane. Vorbe ca un polen plutind în jurul
nostru
„Cine sunteți ?" A trebuit să ne arătăm actele agentului
de poliție
Pe cartea de studentă fotografie luminată de lună
Privire stăruind pe obrajii tăi ca o paloare.

Povesteai despre fratele aventurier. Despre tatăl
Care nu poate găsi de lucru. Sau despre
Prietenii poeți măcinați între roțile de moară ale
închisorii
Despre foame povesteai. Şi despre sălile de aşteptare cu
aerul acru, ale spitalelor.

„Am un picior mai scurt, mi-ai spus. Da, n-ai băgat de
seamă
Că şchiopătează ? Am stat multă vreme nemişcată
Cu piciorul în ghips. Am vrut să-ți spun de mult
să ştii că şchiopătez".
Şi vocea tremura ca o voce slăbită, ca o voce care a
stat în ghips.

De ce mi-am amintit atunci servitoarea tânără şi singură
Care se scoală in odaia înghețată iarna la cinci dimineața
Şi trebuie să care cu picioarele goale in zăpadă lemne
şi gălеți cu apă.
Părinții şi logodnicul i-au murit. Şi e tristă că nimeni
nu-şi aminteşte de dînsa.

Foarte multe lucruri triste. Şi cabinetul Judecătorului.
de instrucție
Şi mama aducînd un pachet cu mîncare săracă pentru
fiul care stă în prevenție,
Şi părul tău ca un curcubeu negru peste pleoapele
oraşului.

Cîntece se tirăsc în glasul meu ca ancorele unor corăbii
scufundate
Vom întîlni insuli izbucnind din apă ca niște păsări
speriate de trecerea noastră,
Ești minunată, prietenă, și gîndul meu de unanimă
tristețe te cuprinde
Nu sunt decît fratele tău — îți spun — și îți vorbesc
de o altă iubire.
A fost o sfîșiere între lampioanele triste ?
Și vara obosită cu fluturii în grădină
Cînd ne-am întors printre alei și ospețe sfîrșite
Fețele de masă ca niște năluci se risipiseră de mult
în aer.

Și am lovit cu scîncet uscat ierburile făcîndu-și loc
printre bolovani
Și în lăzile cu gunoaie cîrpele care vor fi perna de ia
căpătîiul cerșetorului,
Am plutit amîndoi prin acea prevestire a liniștei
a veșniciei ;
Și fiecare s-a-nvăluit în gîndul lui. Și a fost o întîmpiare
ca oricare alta.

XV

Eu sunt acel fără odihnă

Voi, păsări care treceți pe obrazul acestei mări
Sau voi, spume fericite între rotundele valuri,
Aici pe țărm, între scoicile foșnind ca niște ierburi
Cînd noaptea trage din adîncuri toate alămurile
scufundate,

Fără trecut. Fără viitor. Fără să știi cînd
Și cum și unde. Și cu vorbele mirosind a sare
O ! Voi vînturi binecuvîntate sus între luminile
catargelor
Și sîngele care se muncește în noi să-și facă drum spre
marile ape.

Să fiu pămîntui care alunecă pe țărm
'i irînd după el semănători și gospodării și copaci
înclinați
Sau să fiu omul minunîndu-se la toate acestea
Cu ochii măriți ca niște păsări pe care nu le mai încape
cuibul.

Departe mai sunt orașe liniștite. Dar în larg
Armata furtunii și-a ridicat corturile. Delfinii
Taie undele mai în adînc. Pe harpele vîntului
Cântă zboară fără nădejde. Plîng marile divinități
dispărute.

Nici aici odihna pentru noi. Nici acolo
In stațiunile de vilegiatură unde la șapte seara apar
bătrînele pianiste în restaurante,
Nici între stînci cu șerpii răsuciți pe fluierele apusului
Nici în cetățile noi ridicate în chiotele unor oameni
tineri

Nicăieri odihna pentru noi. Nicăieri
Nici în primăvara adolescentă care coboară de pe munți
Nici în ceasornicul toamnei plin încă de orele roșcate
ale frunzelor,
Nici în cristalele iernii în care se pot desluși destinele

Un popor in nisipuri. Un popor în ținuturi aride
Pe deasupra trec zilele cu un zgomot de lanțuri,
Nicăieri odihna pentru noi. Nici în seara care amestecă
Pămînturi și ape. Dar dimineața le desparte iarăși.

Si acum aici pe țărm. Unde e omul împăcat
Pescar întors din larg cu barca plină de pești
Nu e odihna pentru noi. Nici aici și totuși
Mai sunt in zare orașe, mai sunt spume fericite pe valuri.

XVI

Poporul nălucă

Intre mare şi pămînt. între piatră şi cer
Cu piinea galbenă a şoselei. Cu vinul ruginit al păduri'.,
Iată lucrul meu împlinit. Şi uneltele de muncă
Au devenit instrumente de muzică.

Aşa
Prin flacăra din memorie toate lucrurile se transformă
în cuvinte.

Pe promontoriu, aici, ultimă veste a omului,
Vîntul aruncă în spumă săbiile lui de apă
Păsări taie geometric singurătatea
Aici fețele vieții arată-se.

Soarele căzut în ochiul meu sărat. Pînze
Printre alge pletoase şi-alaiuri de peşti
Obrazul meu ciocnit pe alocuri de vînt ca marginea
unei ceşti,
Auroră, sau amurg : sunet, pe buzele mele strînse.

Fără plasă de pescuit. Fără arme de vînătoare
Lipit de stîncă. Vulturii de spumă rotind
Sub mine. Singur cu munca mea împlinită între pămînt
şi mare,
Undițele au devenit harpe. Flintele flaute.

Dar inima e nava sprintenă a lui Ulise
Care se apropie trează de-atîta ştiute insuli.
Mai sunt arhipelagii pe hărți încă nescrise
Şi-odată cu ținutul se va schimba şi insul.

Aici, pe promontorii aştept acele treceri
De insuli : păsări stranii care-au venit pe strune,
Pămînt zgîriat de pluguri şi netezit de seceri
Prin migrațiuni de insuli vreau insula minune.

Te voi recunoaşte, fantomă, între acele coviltire
De păminturi nomade. Acolo : lîngă poporul străin,
lîngă poporul fără odihnă,
E locul poetului. Acolo pe Insula Nălucă
Voi veni cu instrumente de muzică, cu ziua mea
împlinită.
Timp de exil ? Nu. Fugă prin ghețarii somnului ? Nu.
Viermele durerii zvircolit în mărul din rană.

Dar pînă atunci : fără arme, fără unelte de muncă
Aici pe cel mai înalt punct al continentului
Intre stînci şi valuri care aruncă
Plinea albă' a spumei pînă la foamea mea foarte tristă.

Aici Departe de omul neînduplecat. Departe
De impărțitorii de pămînt. Fără întoarcere. Fără fugă
Cu vocea mea uitată în mine ca un cuvînt într-o carte,
Aştept poporul nălucă, insula mea nălucă.

XVII

Colombo.

Te chem şi iată obrazul tău se-arată lîngă mine
Cum un oraş apare din ceață la primele silabe ale zilei

Printre buzele crăpate ale pămîntului. Printre aceste
Mari vînturi ca nişte schelete de păsări antediluviene
In nisip. Fruct al singurătății şi gîfîitul
Anotimpurilor peste noi cu berzele plutind dinspre
miazănoapte.

Nu ne aşteaptă nimeni şi numai cuvintele se revarsă
pe inimă.

Un cort ? Sau ceasornicul unui zbor oprit aici ?
Cînd marea abureşte din toate părțile ca respirația unor
animale nocturne.

Şi plantele se căznesc să străbată argila la fel cu şipotele
Pină ce pădurile ca nişte mulţimi işi vor aşeza tabăra
pe aceste întinderi.

Vor mai fi unelte omeneşti ? Nechezaturi de cai
Şi ciudatele chemări de cocoşi in neliniştea unor zori
Tu, lingă mine, plutind printre căderile de sori,
.nfiorată lingă mine o altă plutire prevesteai :

Va veni o adiere şi va lua gîndurile noastre
Ca pe nişte seminţe înaripate. Şi noi în vestminte
Străvezii cu o rouă de luceferi vom trece înainte
Şi-auzul va distinge tropăitul luminii apropiindu-se ca
o oaste.

Dar această zi înaltă care se arată pe coline
Ca o fata morgana sau ca o cetate cu ziduri de gheaţă
Şi nici o urmă a omului. Numai între mine şi tine
Generos singele nostru foşnind ca o verdeaţă.

Suntem umbre ? Şi alte umbre aşteaptă ?
Un cer
De fum. Pe margini de prăpastie sau pe o treaptă
Şi vocea risipită o dată cu noi în aer

Cu tine de mină dinaintea poporului meu
izgoniţi aici ? între vorbele pline de fructe
Inima se va rupe din sforile vinelor ca un zmeu
jn malt patru sori luminînd în cele patru cardinale
puncte.

Serbări ca un cristal transparent. Lăudată
Regăsirea noastră. Numai armele mării
Lucesc departe. Nu sunt huiduieli. Nici o gloată
Nu aruncă pietre. Noaptea ca şi ziua spală obrajii
noşti i.

Ape limpezi sub pleoape. Numele tău
Luminindu-se. Uniţi. Şi în jurul nostru poporul
nălucă

Spre înnoptate mări amintirea noastră călătorind
ca un rîu
De mină tu şi eu prin acest răsuflet pe-această
insulă Nălucă.

XVIII

Au fost oameni ?

„în ce lume suntem ?" spuneai. „în ce lume"
.Această spaimă liniştită ca un obraz mut cuprins
De spaimă. Veşnicia e acolo pe o culme. Pe altă culme
Din nisipul fierbinte se rostogoleşte un astru aprins.

E puţin înainte de auroră. Dar aurora
Nu vine niciodată aici. Poate e un etern amurg
Şi undele acestea cu văluri uşoare să-nsemne ora
Dintre seară şi zi. Mai rece roua strînsă în crug.

..Simţi — îmi spuneai — prezenţa altor călători
în jurul
Nostru. „Invizibili". Nori suflaţi cu aur ca nişte
căleşti
Merg spre apus. Sub respiraţie se abureşte ca o sticlă
azurul
Cer risipit în suflet. Şi tu ca alt cer te risipeşti.

Dar poate suntem chiar norii uşori suiţi în slavă,
Clari, fără legături, cum sunt bulele de aer într-o apă
Atît de senini. O pace apărînd treptat la orizont
ca o navă,
Şi timpul ca un fum prin mîinile noastre de apă.

Sus intîlnim păsări lîncede ca nişte valuri
Liniştite. Suflet numai. Atît mai suntem. Şi ce bine
Ne simţim. O adiere calmă ne duce pe alte maluri
Din plante întîlnim numai aroma. Numai zumzetul
suav din albine.

Cum mai vedem fără să avem ochi ? Şi auzim
Fără cornete acustice. Obrazul tău e foarte frumos iVr
să mai fie obraz
Flori palide vor creşte pe unde au trecut ochi. Zi-mi
Alte povestiri — îmi cereai — Nu mai era timp.
Etern azi.

Mă recunoşti ? Numai o dungă subţire la orient
Ah ! Şi voi de asemeni prieteni printre constelaţiile
fericite
0 patrie generoasă. Un soare egal atent
Şi o mare nemişcată. Ce naufragiu s-o agite ?

Trecem printre columne albe, diafane, fireşte
Insesizabile : Un palat asemeni vuietului dintr-o
marină
Scoică. Luminoasă ploaia lactee ne primeşte.
Şi amintirea, rană ? Fantomă ? ne-o alină.

Au fost oameni ? Au fost vedenii ?
Dar o iubire vastă. Şi văzul mult mai mare
Decît ochii. O lacrimă de pe strunele genei
Rostogolită : astru aprins. Veşnicie. Netulburată
mare.

XIX

Somnambul

Vei învăţa plămînii să nu mai respire
Aminteşte-ţi : te-am luat de mînă şi ţi-am arătat
trecerile secrete
Cuvintele vorbeau singure între ele fără nici o gură
1 iuţeam şi numai ţie ţi-am spus de Insula Nălucă.

Pe auzul, ceasornic oprit, o oră eternă
Tristeţe scăzînd în urmă ca plîngerea unui corn de
vinătoare
Din oasele noastre rămăsese o lumină
Somnul meu şi al tău încrucişîndu-se ca două drumuri
albite de lună.

De cînd a încetat in noi sîngele să mai răspundă
Lt bătaia în artere a unui nou anotimp ?
Nici o suflare-n lampă flacără să s-ascundă
An : Mai sunt încă vieţi scurgîndu-se liniştit într-o
provincie undeva :

Un fum şovăind în seară peste o colibă
Fericită. O zi încheiată mulţumit cu o carte
Pe cenunchi. Şi o odihnă clară ca un tutun în pipă
i;i vreme ce-ntre brazi iarna ca o moară părăsită arde.

Dar să nu rosteşti numele meu. Să nu mă aduci
Înapoi. Mai sunt atîţia oameni fără adăpost, fără drept
L., odihnă. Şi ceruri foarte negre, de tuci
Sa nu mă trezeşti. Toată această lume amară am
închis-o în piept.

Mai sunt toamne şi verzi cu zgomote in oraşe
Şi uleiuri tîrîte în fluviul citadin. Şi fraţi
De-ai mei şi de-ai tăi care se veselesc sau plîng.
Străzi mărginaşe
Cu o mizerie fără scăpare. Şi inima căzînd istovită
ca un braţ.

De aceea să nu mă chemi. Mergi în tăcere
Linca mine prin nisipul fără vîrstă
O piclă fără coborîri fără înălţări. O tăcere
De milenare frunze migrînd spre diamantul de mîine.

Poate am devenit flăcări palide peste cine ştie ce
zăcăminte
Aurifere. Poate rotim acum peste un iaz mort : bîtlani
Poate iubirea rămasă încă nealterată în minte
Cum un gheţar aduce un trup fraged după nenumăraţi
ani.

Ne ştim unul pe altul şi numai noi.
Privirea ca o monogramă descusută din pupile
Din fundul unor vise venită pînă la noi
/-.ceasta barcă de pămînt dezancorată de zile.

Tremurători, nesiguri arbori încep să ia ființă.
.Arbori de rouă. Arbori de polenuri. Şi plămînii —
ți-am spus
Au invâțat să nu mai respire. Vaporoşi prin această
știință
Şi nu e miazănoapte nici miazăzi nici răsărit
nici apus.

XX

Cu insula nălucă

Frumoşii nori cu cari ne jucăm aici pe înălțime,
Cu lumina fără lacrimi pe-obrazul transparent
in suava eterna înserare. Şi o liniştită mulțime
Plutind o dată cu arborii din care a rămas numai un
abur lent.

Nu mai e somn, nu mai e trezie.
Şi nu gindim la nimic. Prezent sau trecut
Subțiat ca un cîrd de cocori prin fruntea mea străvezie
Nici aşteptare nici deznădejde. Un apus. Şi un
fluviu nesfîrşit, mut.

Cum să-mi amintesc ? Fără vorbe ? Tot aşa unii
scot ochii
Privighetoarei. Şi oarbă privighetoarea cîntă mai
frumos
Cine i-a smuls poetului vorbele cum i-ar smulge ochii ?
Şi, orb de cuvinte, poetul cîntă mai frumos.

O pace veşnică. Liberi. Şi nici o apăsare.
Paşii abia atingeau nisipul. Un profil al argilei
Pe țărm timpul rămas în dungile albe o dată cu stelele
de sare,
Demult. Da, demult : priveam cum se depărtau
oameni şi zile.

Şi atunci stăteam unul lîngă altul la o fereastră
Nemişcați In crepuscul. Şi atunci tot in eternitate
Treceau ploile ca nişte turme fluide pe dinaintea noastră
Femei sau bărbați plecau sau veneau în cetate.

Palizi şi luminați de amurg amîndoi. Şi necunoscuți
Atunci ca şi acum pe marginea de prăpastie a unei
Nopți. Ştiam numele magice care făceau să apară munți
Sau valurile somnambule suind o dată cu noi treptele
lunei.

Ştiu bine : nu mai sunt eu, şi tu nu mai eşti
Tu. Atît : dîra în aerul de cristal, amintirea noastră
De unde ar putea să vie pînă aici veşti ?
Marea ca un foc de tabără. Şi o tăcere vastă.

E o chemare puternică. O chemare imensă. Dar fără nici
Un sunet. Un strigăt ca o pîclă pe care nici un auz
Nu i-ar putea auzi. Risipiți sau strînşi acolo, aici
Ia o adiere între norii frumoşi cercuind un havuz.

XXI

Ultima uşă a vorbelor

Noaptea. îmi amintesc noaptea ca un pîntec zvîrcolit
Litre nisipurile mişcătoare din vocea ta
Pămînt sau apă pură. Tenebre care-au strălucit
Acolo unde tu sau eu ca o piatră limpede voi sta.

Au trecut furtuni şi au deschis păsările-n aer
Ca nişte cuşti de pene. A fost o cădere dureroasă
Zboruri dezbrăcate de zgomote şi rîs ca de nişte straie
Plante răzbind prin noaptea netedă, arsă.

lată-mă strig în această lumină iată-mă
Sunt o privire deznădăjduită. Sunt o mină istovită.
Nu /-apropiați de mine, oraşe, suflul vostru mă vatămă
Noapte cu străzi, cu oameni, cu închisori peste
mine prăbuşită.

De unde aceste sfârîmâturi de obraji ? Şi aceste
Vaiete ? Şi aceste ţări ca nişte focuri mari ?
Totul pare a fi şi la o atingere nu mai este
Ar trebui o cheie, un glas pentru aceste tăceri ca
nişte lacăte mari

Şi totuşi oraşele sunt undeva, aici. Nu mai există
..Aproape" sau „Departe". Dar stăm pe o fîşie
Invizibilă. Străini de oraşe. O chemare nici tristă
Nici fericită. Mulţimi trecînd prin noi fără să
ne sfîşie.

Dar din inima rece a pămîntului
Nu va mai sui oare pînă la inima mea
Iarna ca o albitură spălată în cristalul vîntului
Nu va mai sui primăvara ca o polară stea ?

Pe ce creangă să odihnească seara ? Spre care
Gură să se tîrască ploaia ca o rădăcină
Şi unde să te mai îmbie o plecare
O aventură s-acopere ochiul cu o suavă rugină

imi voi ieşi eu însumi înainte
într-o gară în munţi sau între scoici pe-un ţărm
Un trup rănind aerul fierbinte
Sînge ca o maree retras spre alt ţărm.

Dar cine îşi mai aminteşte-n noi sau în afară
Cînd numai un abur, un fum am mai rămas
Şt noaptea zvîrcolită-n nisipul din gura ta amară
Cînd tu sau eu sunt această piatră limpede. Fără glas.

XXII

Un vechi calendar

Coloane-apoteoze prăbuşite-n aer. Vuietul mării r-a-re-şi încearcă instrumentele ca o orchestră înaintea începerii concertului. Violoncele aceste valuri. Voci sprintene aceşti pescăruşi. Cu ce cuţite voi deschide tranda-

\irii ca pe nişte scoici din care perla rotundă a parfumului se va rostogoli în nisipuri ? Ce secerişuri sunt acestea prin care plantele trec ca o nesfîrşită defilare de steaguri sfîşiate ? Mîinile de fum. Şi glasurile noastre tot de fum. Imense convoaie de păduri prefăcute în ţipete. Clopote sunînd fără zgomot, arama lovind fără :-,unct arama, ca o confluenţă de oglinzi. De aici scoboarâ spre ţinuturile locuite popoarele de spumă ale somnului ? Voievozi cu şoimii legaţi de oblînc, cu suita ele arcaşi in cenuşă. Cratere stinse ca nişte şerpi morţi răsuciţi peste arborele găunos. Obraji. Şi flori abia au-/ ite. Şi veşnicia.

Dar de unde tictacul acestor petale ? O ! Nenumărate apariţii ca nişte funigei prin aerul vederii noastre. Nu cu ochii vedem ci cu toată fiinţa, aşa cum prin toţi norii pămîntul absoarbe o imensă fîşie de apă.

Trupul nostru devenit o placă sensibilă. O sită de in-iuzorii. Poduri. Peste prăpăstii fără fund. Catarge şi bărci cu pînze in adierea marină a recoltei. Oceane aplecate sub vinturi ca şi cîrnpiile cu grinele grase ale cîntecu-îui. Trecători — abia ştiute •— spre zăpezi eterne. Bîlciuri în care monezile lovite de trotuar spre a le încerca sunetul, glăsuiesc ca nişte viori minuscule. Stalactite oprite pe pleoapele unor grote. Şi iarăşi, în cavalcade, instrumente de muzică. Hoarde de orge din care ca un colb răscolit fumul imnului se înalţă. Marea întinde un braţ, ne cuprinde, ne adînceşte în anotimpul frăgezimii sale. O metropolă. Pe scările templelor orbi cerşind banul suav al unei priviri. Ce toiag va face să ţîşnească clin pietrele albe ale ochilor lor apa limpede a văzului ? Cine-i va ridica pe schilozi şi îi va face să meargă ? Cine-i va aduna pe suferinzi ca pe un mesagiu al visului pornit din trîmbiţi spre cele patru puncte cardinale ? Viziuni rupîndu-se, formîndu-se iar, plecînd sau venind spre gura noastră ca o respiraţie.

Potolire a străzilor. Seara ! Şi ultimele raze ale soarelui. Elanuri noi ale vieţii. O ! Apusuri. O ! răsărituri. Si despărţirile fără lacrimi într-o frumoasă dimineaţă cînd pleci fără să ştii că nu te vei mai reîntoarce.

Şi într-un bob de sare — acest mic cristal în palma ta — uriaşele terase ale mării. Coloane — apoteoze prăbuşite ca o floră multicoloră de păuni. Sau cîte altele mcă. Şi intr-un vechi calendar. „Primăvara nădejde de

r

moină. Aprilie amestecat. La Mai frig însă întii nu prea. dar roditor, în sfîrşit puţină nădejde de zăpadă. Vara. intîi nu prea bine ; apoi se schimbă cu ploaie. Ziua cald noaptea rece. Iulie nu prea cald, la mijloc cald .şi pe urmă răcoare".

XXIII

lui Geo Bogza

Anotimpuri plutind ca nişte văluri subţiri peste plante
Soare umed scînteind prin pietrele lacrimei. Brumă
Liniştită, luminoasă. Dulcile cîmpii ale crepusculului
şi o mantie
Furtuna odihnită pe crengi. în aer nici un zbor
nici o urmă

Dar semănăturile se înfiorau adesea. Nu la o adiere
Nu la un vînt binevoitor. Nu la trecerea triumfală
A verii. Ci la o voce suavă — miere
Din care fugare scursă în cupa auzului nostru ?

Mulţi diafani. Munţi limpezi. Dincolo de ei
Ca nişte peşti subţiri printr-un acvariu : nouri
Albaştri se străvedeau. Aurore-au căzut pe alei ;
Şi mai departe cele din urmă ecouri.

Ploi înduioşate au şters obrazul de ceaţă
Şi prin aburii sfâşiaţi apar stelele cîtorva locuinţe
Apoi dispar. Fără să ştii, o dimineaţă
Şi altele încă, au trecut cu un vâslit in argilă de seminţe.

Ah ! Ce liniştit curg fluviile de purpură, de metale
Topite acolo. Şi flăcări peste păduri rotind
Ca păsări. Grădini din ţinuturile copilăriei tale
Ca un hohot din gura de pămînt spre noi suind.

XXIV

Temniţa de juni

Pace in inima voastră. în pura
Oră oprită cu-o nălucă-n casă
Rotiri prin veşnicia ca o axă
Cu-oceanele, ca vorbe umplînd gura.

E ziua pe ochi trasă ca o cască
Şi limpezi stele-acoperind făptura
Veşti despre-o umbră. Dragostea sau ura
Din care o slovă nouă va să nască.

Tîrît în larg. Ce bărci mă vor aduce
Spre stîncile de var ca o chemare
Şi-apoi spre alte stânci ? Spre ce răscruce

Mulţimi schimbate-n nävi ? Şi-un cort. O mare
Spre cer, un fum, cu Insula să urce
Şi-n carte-nchisă această arătare.

ŞASE POEME

UN VULTUR ÎN PIEPT

lui Ion P'ula:

De cîte ori
De pe înaltele claie de fîn ale aurorei,
Mi-am desfăcut pieptul spre naşterea sălbatecă a luminii.
Şi-am aşteptat, adîncă să mă rănească
Pliscul de piatră fosforescentă,

Şi valul de sînge să-mi aducă pe buze cuvintele esenţiale.

De cîte ori,
Prin pasărea plină de fum ca un tunel,

Privirea mea răzbise spre dureroase zboruri
Şi gleznele, ca melcii, prin gîfiirea ierbii,
Tirîte în salivă spre flacăra fără uşă.

De cîte ori,
Căderile de ape ca nişte evantaie
Ptărindu-se pe-obrazul de porţelan : raţiune.
Lăuntric cuib în ochiul din bălegar, din pase.
Tiîndunică uitată, în frig de migraţiune.

In cremene copita subţire a căprioarei
Mă aştepta alături de marile respiraţii,
Spre culme să mă ducă un ţipăt al vioarei
Cu valurile în barcă năvălind ca piraţii.

De cîte ori,
Cereasca putere desfăcută
Din vîrfurile suple de arbori, în omidă
Sau palida lumină în scorbură crescută,
Prin planta străvezie ca trasă cu o cridă

Spirit al înălţimii chemîndu-mă în aer
Supremă putrezire din care naşte viaţa
Planetele : globule în vinele de aer,
Şi o baghetă opreşte orchestrele de ceaţă.

De cîte ori,
Cu băţul pribegiei am rîcîit ţarina :
Reflexele cascadei, amurgurile difuze
Ţîşneau din buruiana care-mi rănise mîr.a
Distanţa care cîntă cu frunzele pe buze.

Ştiam că între oase şi bufniţe în cărbune
Unde o piatră ucide ca pe-un hulub cuvintul
Victorie de gheaţă sub soarele-apune
Ştiam purificarea in vierme cu pămîntul.

Ca un cearceaf auzul învăluind tăcerea,
Bijuterii căzute din degetul fîntînii
In lacrimă amintirea ca într-un fagur mierea
Pe înălţimi lumină într-o cămară a stînii.

In lapte-adăposteşte în spumă o dimineaţă
Cu prăbuşiri de semne prin nevăzute lăncii
Ger ca o muşcătură pe îngereasca faţă
Corabia zdrobită de un cristal al stîncii.

Cu dungile de sare şovăite în membre
Vocea ca o lumină liberată din carne
Va pluti ca o plantă pe piscuri în Decembre,
Şi-obscurele proverbe sălăşluind în iarnă,

Aici unde privirea ca-n diamant sterilă
O curbă-n anotimpul neştiut în calendare
Cu plete amestecate în pieptenul de-argilă
Singurătăţi destinse în plana desperare.

Şi goana ca o sabie tăiată în cascadă
Cu paturi desfăcute în trecătorii nouri
Filă cu filă noaptea pe lespede să cadă
Fără răspuns, un ţipăt iscat fără ecouri.

Aici, unde de atîtea ori
Am urmărit prin sticlă baletele de stele,
O ! Balete cu genunchii luminaţi electric
Dansatoare înlănţuindu-se, îndepărtîndu-se în dantele
Am aplaudat risipirea voastră ca nişte bule de aer.

In zadar au căzut perdelele grele de brumă
Şi in zadar mai cîntă pe undă înotătorul
Balete dispărute care aţi lăsat o urmă
în privire,
Asemenea cu bucla pe care-o lasă zborul,

C-da 271 coala 11

Balete, dansatoare, vestminte ale luminii
In ghearele nocturne o spumă de vertebre
Flux aruneînd pe țărmuri meduzele sau crinii
Strigăte de sirene prin zăpezile sterpe

Balete,
Vă rupeți, vă refaceți în mantia nupțială
Şi seara e compasul ce rotunjeşte apa
Balete,
în stalactite o umbră, o sfială
în somn petală ruptă o dată cu pleoapa.

Balete,
Sunteți glezne sau luceferi ?
Vă văd cînd dispăreți
Dar cum din adîncile tenebre ale pămîntului
Țişnesc miile de fărîme solare ale florilor
Tot astfel din dispariția voastră țîşnesc alte fîntîni
arteziene ale mişcării

Pe crestele de arbori semne ca nişte voaluri
Şi clopot legănare în suplele cereale
Păsări de mare aprinse de un amurg pe valuri
Sau rădăcini împleticite în părul sălbatec al furtunii.

Cu voi dansuri şi cu voi vegetații luxuriante sau sărace
Cu sîngele meu umil care-mi bate în fagii albi ai
tîmplelor ca o ciocănitoare
Şi cu voi de asemeni tristeți ca nişte corturi la marginea
oraşului,
Voi pluti lîngă butucii tîrîți de torentul de oglinzi
al aurorei,

Voi trece printre scuturile invizibile ale viitorului
Pe înălțimile unde m-a dus fuga nocturnă a caprelor
Sau jos unde lumina pe umeri ca un jug,
Mă duce lîngă turme în arăturile foamei,

Sau de lingă vulcanii stinşi, sau de lîngă oceanul gîfiind,
Sau de pe străzile capitalei unde aceeaşi mulțime te
poartă în triumf, te linşează
Sau din aventura ca o zbîrcitură a feței,
Sau din grădinile ca mirezmele limpezi ale odihnei,

Voi fi în revelația supremă a aurorei
Mă voi deschide-o dată cu brazdele răsturnate
Ca o pasăre fructul în colivia florii
Sau putrezirea care te aşteaptă ca un pat după munca
încheiată.

Poemele din tine ca mazărea din păstaie
Ochiul nu mai vindecă formele întîlnite
Fulgere devenite prea largi ca nişte straie
Stelele după ploaie, cu noaptea revenite.

Şi ştiu, va fi căluşul ue cenuşă pe gură,
Dar soarele din lutul fierbinte mă va-nchide
Spectacolul terestru la limita obscură
Voci liberate, fluturi din oazele crizalide.

LANTERNA MAGICA

lui Mircea Grigorcsiu

Aminteşte-ți :
Prin pomi cerul izbucnea ca o trompetă
Şi sub carnea fragedă a caisei simțeai osul viitor
al soarelui
Simțeai
Oasele, ca peştii, în sîngele din noi,
Şi spuneai :
Din schelete vor creşte florile
Şi din flori lemnele
Pentru armele viitoare.

Golfuri atîtea-n care ca o algă aurora
Se va prelinge neagră prin bărcile poroase
Uleiul sfînt al umbrei amestecat cu roua
în timp ce dimineața cu știucile în plasă,

Sau printre jnepi aminte ți-aduci cu vînătorul
Dimineața speriată ca-n cremene o ciută ?
Răceala tăind ochiul ca un erete zborul
Abur pe care noaptea peste creste îl uită.

Fără de somn cu visul rezemat într-o mînă
Cu urechea spre pulsul podgoriei plecată
Pămîntu-n ziua coaptă își va deschide-o vînă
In gîlgîit de struguri toamnă desferecată.

O ! Viața în corăbii pîntecoase,
Sau în sălile reci ale închisorii.
Sau într-o insulă nouă cu ierburile în incendiu
Sau între dosare ; între voi, dosare care sunteți
Sîngele vîscos al marilor Capitale
Ca și al micilor primării de provincie.

Viața care ne scapă din mîini ca niște hățuri
Cînd în cazanul verii fierb stelele și vinul
Pe-opac zidul tristeții cu iedera te cățări
In timp ce soarele-ți cere sîngele și imnul.

Amintește-ți
Beteala atîtor anotimpuri
Sprîncenele pădurii răcorite de vînturi
Auzul ca o frunte învăluită-n nimburi
Plutind dintotdeauna sau de acum prin cînturi.

Prin zgomote în goană ca printre mlaștini pline
Și vuietul te stropește alăturea de frunze
Lumina ce deodată s-a coborît in tine
Ca pasărea slăbită poposind între pînze.

T

Deodată,
E flacăra în tine venită din natură
Cum un profil pătrunde cu ploile în frunză
Secretul ca o spumă va înflori pe gură
Va fi magica vorbă ca o cheie ascunsă.

Dar spune-mi :
Care va fi ochiul și care va fi urechea
Ce-ți vor primi ființa adine ca pe o esență ?
Vei fi tu prin tăcere, fără memorie-n vechea
Cetate, călătorind prin umbra mult mai densă ?

Sau vei mai ști cuvântul curea de transmisiune
Care va da mișcare roților mari din inimi ?
Lumina care-n vorbe a-nchis o misiune
Sau prin ecou, in noapte, nu va răspunde nimeni ?

Atunci,
Pe buza ta surîsul îl voi reda luminii
Mă voi urca spre suflul eliberat în spații
Și soarele pe creste ca o floare-a reginii
Pentru tine-1 voi rupe ți-1 voi aduce în brațe.

Și tot de acolo
Șerpii și lianele amiezii vor răzbate în flaut
Tot de acolo
O adiere vine pînă în pădurile somnului
Și astralele vestminte atîrnă peste poduri
Simetric
Cu procesiune de cristale trecind pe dedesubt.

La-ncrucișări de vise spasmul ca o troiță
Sîngele meu spre tine ca mările spre lună
In împletire astru și val ca o cosiță
Fără să poată încă s-alunece-mpreună.

Dar cînd se vor atinge ca două minutare
Astru și val ?
Și cînd mă voi apropia de tine
Ca o pădure călătorind spre eternul fluviu ?

Şi cînd, un flux de oameni cu braţele-amestecate
Mă va zvîrli-ntre melcii de pe ţărm în nisip ?
în timp ce mai departe
Ca un sînge atras de inimă
Ultima lumină se revarsă în gîtlejul privighetoarei
Unde
Se va preface în triluri.

Şi mai departe
Cu o lactee scamă pe rănile crude incă.
Să nu închizi ochii
Şi vei vedea cum ziua se prăbuşeşte ca un tavan
Praf înălţat din ruină spre lămpile plăpinde
Şi vei vedea cum vîntul îmi smulge vocea
Ca de pe gard o rufă
Şi-o duce mai departe
Pînă la melancolia albă
A zăpezii.

Să nu-nchizi ochii şi vei vedea
Prin carnea mea transparentă armatele de mîine,
Plantaţiile toride,
Oraşele virtuale,
Grînele viitoare le vei vedea în mine
Ca un diluviu oglindit în picătura de ploaie

Va fi un abagiu şi-amestecatul sînge
Din care în iubire vom bate o monedă
Oprind umana goană cu îmbrăţişarea stincii
Cînd, ca auzul, marea ne va ghici atentă.

Pe umărul meu cofă pentru o stelară apă
ZI după zi filtrată în stalactică, în pîine,
Vece care răzbate ca o rază mai slabă
Peretele ce-n seară dintr-un amurg rămîne,

Şi vei vedea cum capul înaintează în timp,
Ca în pămînt o rădăcină,
Vei vedea cum capul întîlneşte alte capete
Ca o rădăcină care întilneşte alte rădăcini

Şi-n jurul lor fecunda recoltă pune o aureolă
Prin succesivele uşi ale anotimpului
O horă de capete,
O horă de rădăcini,
O horă de cranii
O horă de corăbii.

Şi-n timpul acesta viaţa
Ca un lignit în locomotiva puternică.
Viaţa în patul strimt al azilului de noapte.
Viaţa în sala de dans a marelui transatlantic
Pînă ce ochii se amestecă
Asemenea frunzelor veştede.

Şi vei vedea
Cum un om cuprinde alţi oameni
Ca o pădure care cuprinde alte păduri
Si inima mea va putea fi lupa
Care atrage razele de întuneric ale tristeţei
Solitudine,
Şi botul vîntului în. sacul cu ovăz,
Solitudine,
Şi între construcţii în schele de metal luminînd ca
un curcubeu.
Peretele care urcă încet
Ca o sevă în arbore
Şi în ciment răsfierbe o sinucidere, o iubire
Pînă ce zvonul vine între odăi
Aievea.

îţi aminteşti,
Cu faţa întoarsă spre mîine sau spre ieri.

UNELTELE CĂLĂTORIEI

***lui Perpcssiciu.*-l**

Aceşti munţi ca nişte turme de elefanţi
Aceste oceane care n-au putut umple
Ochiul mult mai vast

Al iubitei mele,
Aceste oraşe care te aşteaptă in tenebre
Cum în cerneală te aşteaptă cuvintele,
Aceste lacăte,
Aceste răni ale primăverii
Acestea şi altele încă
Te vor uima pe căile de fier ale unei întoarceri,
Şi-n păru, tău va trece pieptenul călătoriei
Cum prin goanele cailor trece un arcuş al respiraţiei
Şi vîntul îşi va deschide arterele
Şi peste frunze va curge sîngele cald
Al furtunei.

în pădurea care-şi întinde oasele lenevoase,
Vei găsi vorbele ude ale femeii,
Vei găsi aurora ca o agrafă desprinsă
De pe mătăsurile căzînd în falduri, ale zilei,
Vei găsi
Luminile înhămate la ape
Cum sunt hăţurile sîngelui in tine,
Ferigele şi arborii care-ţi dorm în carne
Cum în argilă ploştile pentru setea de mîine
Vei găsi
în minune ecoul redat vocii
Ca vederea redată orbului.
Şi prin capul înălțat ca o sită
Pentru cernerea grăunțelor invizibile
Vor trece :
Cascadele,
Preumblările,
Cărările verzi
Izvoarele gureşe
întiiele silabe rostite de rouă
Vor trece,
Cum trec prin cer rădăcinile luminii
Și în pămînt transparenta creştere a căldurii,
Cu trezire ca o rană vindecată
De suavul fier roşu al somnului,
Pînă ce-ţi iei capul în mîini,
Ca pe-o scoică plină de alge şi de plante marine,

Par fiinţa ta să atingă deodată
Arăturile fecunde
Ca valurile de cristale alunecînd prin rădăcini
Ca nişte rîme,
Să ajungă la noi.
Aventurieri cîntînd în corturile pline de aerul nisipos
al aurului,

Pînă la voi
Locuri de popas pe înălțimile deşarte,
Pînă la voi
Mîini crăpate de soarele aspru al cărbunilor
Pînă la voi
Călăreţi îndrăzneţi prin savanele incendiate,
L'înă la voi
Corăbieri scăzind treptat ca bătăile vinelor mele
In sîngele dînd tîrcoale inimii
Ca un lup înfometat.

Și dintr-o dată
Marea apărută în oglindă ca un obraz haotic.
Cine să-şi mai aducă aminte de voi
Oameni tîrîndu-vă pe podeaua timpului
Cind noaptea e mai mare decît o fereastră
Și tristețea voastră nu încape în aluatul pe care îl
frămîntă brutarul ?

Cind strîng pădurea ca pe-o coamă aspră
Cind foarfece privirea în lîna călătoriei.
Şi vocea ca un curent cald prin mările glaciale,
Vă regăsesc instrumente de vrajă al fantomelor
Şi voi amintiri rupte din copac ca nişte ramuri pline
de fructe
Şi voi boabe de porumb ca nişte mîini pline de
peisagiile minuscule ale inelelor.

Cine să vă numească oameni de fum
Vă daţi fără ruşine meseriilor celor mai josnice
Vă înhămaţi la toate uneltele urei
Vă vindeţi fraţii şi mamele.
In timp ce seara trece multicoloră prin crengi

Ca o corabie pavoazată
Şj pe aripile păsărilor nocturne stelele îşi continuă
rotaţia,
Cu înaltele piscuri călătorind în spaţiu,
Şi alături de ele,
Prin turma de oraşe
Prin cirezile de ienuperi,
Prin imensul suflu care vibrează
în astru şi în iarbă,
Departe de voi oameni de fum
Oameni de minciună
Cînd în gîfîitul vast
Sunt ca o coardă
Pe violoncelul generos ai călătoriei.

Dar cum o potcoavă de jar trece sfîrîind prin apă
Aşa vor trece pe obrazul tău flăcările călătoriei,
Aşa rîsul tău ca un pian e plin de clape
Şi pe buzele tale e oceanul Atlantic
Oceanul Atlantic ca o orchestră a sîngelui aşteptînd
Semnalul unui pumnal, ca să ţîşnească.

Sîngele care aleargă în noi, se ridică în picioare,
ovaţionează
Şi-acum tîrăşte fabuloase oaze,
Păduri toride,
Sau obraji cunoscuţi,
Cînd ca o planetă sîngele e satelitul altui sînge
Şi-n fundul unei lacrimi e un oraş ca un cristal de sare

Va trebui din tăcere ca dintr-o carieră de piatră
Să tai profilul vocii, să tai ovalul-sunet,
Căci nici un glas nu ştie cîte corăbii s-au scufundat
în el,
Nimeni nu ştie ce zar se va rostogoli din cornetul
călătoriei.

Şi dacă o goană te va duce mai departe decît cuvintele,
Pină-n suava pînză care se atinge de arbori,

Pînă-n plantele imbrăcînd soarele ca nişte haine,
Cu fulgere ca peştii sub podul unui tunet
Vei revedea cum vocea filtrează o lumină
Cum stelele prin pîlnia subţire din crepuscul
Se vor vărsa cu vinul pe treptele din sete.

Minutele-n retortă pe etajera nopţii
Şi iată vei înţelege :
In fieca-e arbore o zi îşi face cuibul
Un arbore ca o Duminică,
Un arbore ca o Vineri,
E arborele numai aparent nemişcat
Dar frunzele şi seva lui călătoresc în patru anotimpuri
Ca-n patru puncte cardinale

E o miazănoapte-a iernii
E o miazăzi a verii
E un apus al toamnei
Si un est al primăverii :
Rup o frunză şi e Luni
Rup altă frunză şi e Septembrie
Pe-azur ca pe o tablă ating cu-o creangă frontierele
unui zbor
Şi pasul trece pe apă uşor ca un luceafăr
Sau se opreşte pe creasta unui stejar ca un erete,
Mai sus sau mai departe cu-obrazul ascuns în mine
Ca să-mi răsuni în frunte ca în spaţiala scoică
Acolo sau aici
Va trebui să regăsesc solarul echilibru
Cu ţipete aduse în peisaj ca-n valiză
Acolo sau aici
Ciî-aureola călătoriei
Să fiu duiosul vuiet în cornul de vînătoare
Să te găsesc iubire :
Pe plajă sau pe culme.
Lingă vulturul liber
Sau lingă negustorul de stambă
Pretutindeni in imensa călătorie, ca propria mea umbră
.Alăturea de mine
Prin continentele ochiului.

Cine ne-a condus prin tunelul nopţii
Spre creşterea luminoasă ?
Cine a rupt In noi toate legăturile ancorelor
Că am făcut din fiece ferăstrău o lumină ?
Şi din fiecare plantă un ţipăt.
în voce e-un cărbune cu care te voi desena in aer
In singe e docarul ce te va duce spre inimă
Zeiţă a călătoriei,
în privire e braţul care te va purta ca o pîine
La scară tropăie armăsarul pe care vom goni spre
alte linii
Pînă ce toate peisagiile vor rămîne în cîntec
Cum rămîne sîngele pe o spadă.

SÎNGELE DIN LAMPA

lui Jules Supervieilc

Fiinţa ta mi-aduce din necunoscut glasul tău suav
Ca un vapor care aduce din fundul Indiei albul fildeş.
în locul unei vorbe steaua lacrimei tremurătoare
Şi rădăcini rămase în cîmp din luminoasa luptă.

De unde trec obrajii prin focuri căzătoare
Şi muzică, de unde, te rupi prin migraţiune
în inimă dulci urme din degetele scumpe
Ca, pîn'la buză, cupa plină de-oglinzi spumoase.

Iată plecare umplînd tot mai mult corabia
Ca oceanul năvălit prin crăpătura neprevăzută
Şi, în curînd, alunecare cu pînzele prin medu;ze
Prin cristalul care măreşte orizontul de valuri.

Şi-n timp ce visul-peşte în plasa de pescar a somnului
Cu soarele atinge geometricele ape,
O flacără ţîşneşte ca un hulub din unde,
Şi-n larg plutirea tîrăşte o trenă de luceferi,

Sunt lacătele de-aştri sfărîmate în spaţiu
Prin porţile deschise sunt panoplii şi-alămuri,
Şi noaptea ca un şarpe prin muzicalii nuferi,
Cînd fluierul desface cărările vrăjite.

Şi cind în despletirea de mergeri ca o coamă
Cu mîinile prin aer cauţi păsările de vorbe,
Ca un orb le pipăi pînă ce găseşti zborurile potrivite
Pentru versul care se va încrusta în inimă, în pagină.

Aşa din buzunarul plantei scoţi ca pe o batistă aroma
Şi de pe culmi în piatră silabele de vulturi,
Ca o agrafă aripa pe bluza unui cîntec,
Pînă ce pădurea ca o sticlă va reflecta poemul.

Apusurile prinse de şa ca nişte arme,
Şi dimineaţa ascunsă ca o nervură în frunză,
Cînd sîngele te conduce spre căprioara rănită
Şi în ceasornic timpul închis ca o insectă.

Vă recunosc, voi, ierburi şi înserări şi capre, *
Sau voi priviri căzute ca un pietriş în apă
Şi voi argiloase platouri în care se împotmolesc furtunile,
Voi şi altele încă, alcătuiţi lentele noastre destine.

Şi ştiu : pe calul care taie respiraţia frunzişului
Sau în corabia sînge prin asprul puls al nopţii
Sau între penele smulse din pasărea aurorei,
Mă-ndrept fără şovăire spre viitorul pe care mi-1
compuneţi.

De-aceea : stele pe pomi ca nişte fructe.
Şi-n respiraţie revine o caravană bogată,
Şi umbrele noastre nu sunt decît crengile aceluiaşi arbore.
Prin care lumina trece ca o pasăre călătoare.

Memoria ca o femeie in cărămizi zidită,
Cu cîntecul pe schele urcînd ca o găleată
Ca un cearceaf sub apia tîrît în naufragiu,
.Şi frigul care se-nfăşoară pe mină ca o eşarfă.

Din vinele pămîntului sîngele fluviilor va mai curge.
Vor mai suna pahare în gările aburite,
Fdecări încrucişate pe-o masă de biliard.
Ceaiul băut în grabă pe un peron in ceaţă.

Anotimp ca un nume săpat in scoarţa copacului.
Obraji în amintire ca florile-n herbare,
Cuvînt zbătut sub cuţitul atent al vivisecţiei,
Voce plină de continente ca un atlas luminos

Spune-mi eşti fructul straniu adus dintr-o escală
Sau panglica albastră pe harta călătoriei ?
Ochiul descifrînd oraşele ca pe nişte inscripţii
Pas lunecînd pe sîrma voiajului perpetuu ?

Nedesluşite-ntoarceri din magice contururi.
Zăpezi în latitudini între animale obscure,
Pupilă ca o pasăre în migraţiuni eterne
Cînd visul ca o lampă îţi luminează scrisul.

Sub oceanul tricotat din ghemele de meduze
Lumina ca un greier cutreierînd prin spice
Cascada ca o femeie cu stelele la picioare,
Mîinile care primesc ştofa de preţ a unei umbre.

Ca să mă smulgi din mine ca flacăra dintr-o cremene
Şi gura mea să muşte luna singurătăţii,
Cu inima-ncleştată pe gratii ca o mînă,
Să mă loveşti de-oţelul evenimentelor.

Ca să-mi amestec suflul cu răsuflarea mării.
Şi apa să mă primească în tunelul ei de frunze
Prin schelele ridicate de auroră în abur,
Cînd mîna regăseşte harpa copilăriei.

Cădere luminoasă între zăpezi de odihnă
Şi amintiri ca ierburi năpădind o ruină
Veţi şti cine se-apleacă peste podul respiraţiei noastre
Cine ne scutură somnul ca pe-un arbore încărcat de fructe ?

Şi care-i anotimpul c-un clinchet în pahar
Fluxul va destupa oceanul ca pe-o sticlă de şampanie,
Şi nopţile lucite ca solzii unui peşte,
In timp ce-un călăreţ goneşte pe-un armăsar al febrei.

Şi sîngele deodată prin carne luminează
Sunt paşii tăi ca nişte flori proaspete pe lespezi
Pînă-n oceanul adînc pînă-n piscurile înalte
E vocea ta pe care o aduci cu tine ca o lampă.

CHEILE POEMULUI

lui Ştefan Neniţescu

Din scrinul vechi scoţi o toamnă uitată
Ca rochia de mireasă a bunicii
Scoţi vîntul ca pe o panglică decolorată
Şi vocile sunt oglinzile plutind peste ţiglele roşii ale verii,
Sunt acordurile zăngănite în paharul acelei dimineţi din amintire
E sîngele izbucnit ca o trîmbiţă în alveola timpului.
Vei spune : acestea sunt ţinuturile de bazalt ale respiraţiei
Acestea sunt uneltele cu care ai tăiat un oval în cristalul de sunet
Acestea sunt şipotele care au ţîşnit cînd ai lovit piatra netedă a privighetoarei.
Şi vîntul ca o coroană de inimi funerare,
Se jerpeleşte pe acoperişuri.
Trece prin gesturile imense ale spaţiului,
Dă tîrcoale porturilor ca bogăţia grasă a frunzelor,

Trece ca un peşte de cerneală prin bazinele mari ale
auzului.
Să te ridici atunci fluid în insomnie
Şi vei fi desigur asemeni
Cu marile fluvii care s-ar ridica dintr-o dată
Subţiri ca nişte serpentine,
Din paturile lor de mîluri,
Şi şi-ar continua drumurile vertical
Spre oceanul unanim al înălţimii.
Aşa pămîntul va fi întreg ca o sală de bal
In chioşcul pustiit al vilegiaturii :
Şi fluviile serpentine se împletesc pe treptele serbării
sfîrşite.

Sub bagheta abia mişcată a plopilor
O orhestraţie de lumină ezită,
Spre ce dimineaţă înaintează pasul tău flămînd ?
.în ce oraş se va înfige inima ta ca un briceag ?
Prin ce bariere voi trece sprinten ca faetoanele cu lapte.
In ce curte vei poposi cu cre.asta de cocoş victorios din
ţipătul clar al portocalelor ?

Iată, îţi pleci capul pe vînt ca pe masa de scris
lată un vaier urcînd în memorie ca-n gongul de bronz,
al plopilor,
lată depărtarea te apasă dulce pe piept ca un genunchi
de femeie,
Iată glasul şi trupul tău de poet sau întors în foame
Cum în tunuri arama din clopote.

Dar e vîntul, e vîntul
Ca o pădure clătinată în ţîţînele morii.
Ca o batistă purtată între matrozi albaştri ;

La orişice răspîntie, trecutul, ca un han cu strigoi
Trecutul din poeme ca viermele din cireaşă,
Ca zăcămîntul aurifer din paloarea zăpezii
Ca păunii sălbateci hohotind în curtea pătrată a lacrimei.

Te furişezi prin porţile dosnice ale cetăţii
Ca un pîngăritor de cadavie,
Pe pietrele trotuarelor toiagul tău nu mai trezeşte
Acele acorduri furişate ca nişte şopîrle în apele pianului
Privirea ta ca o apă regală nu mai spală aurul
obrazului vrăiit.

Te-ntorci, te frîngi,
Ca o alee prin grilaje.
Tristeţile căzute pe-ncremenite statui
Şi cheile în rugină hîrîie ca nişte dulăi
Şi clapele florilor nu-ţi mai recunosc degetele paralizate
Cînd în iederă se-opreşte năluca unui surîs,
Aici eşti un străin şi tot aşa acolo.

Sîngele tău e un tavan care şi-a stins lumina.
Liliecii sunt acum mierea din scorburi,
Nici o stea nu-ţi zgîrie obrazul de lut,
Nici un peşte-emoţie, în inima acvariu,

Că-n armele vechi mai bîntuie o lumină,
Mai răscolesc tîlharii icoanele din piersici
Un vultur mai roteşte peste tăcerile înalte
Şi ziua trece subţire ca un tăiş prin pagini
Loveşte ferestrele cu o aripă mai obosită,
Şi te refuză oraşul
Ca pe o pasăre
Ca pe o tăcere.

Atunci
Pe limba de aer se sparg stelele
Ca seminţele prea coapte
în parcuri artificiile toamnei
Au început să ardă între grilajele de frunze
Şi eu încerc, ca pe o monedă, aurul numelui tău
în prundul unui ecou
Încerc lacătul zăngănind în sîngele trecutului,
Arpegiul desfăcut pe claviatura de trenuri
Şi eu încerc drumul spre capitala înaltă a cîntecului.

Zilele încremenesc în staniu
Şi anii desfac o purpură mai lentă în artere
Niciodată mîinile tale nu vor mai smulge dulcile acorduri
Din instrumentele de călătorie.
Şi depărtarea ca o iarnă alunecă între talazuri,
Trecutul e-o pădure incendiată în urmă
Şi tu nu mai sări sprinten prin cercul aventurei ca un
trapezist
Şerpii înnodaţi ai zărilor :
6 marmoră încolăcită pe tîmplă unei mansarde.
Un ban de aramă,
O cenuşă fină pe vorbe,
O tristeţe pe care ţi-o aruncă salbele numismate ale ploii

Voi sta pînă la urmă îmbrăcat în toate poemele
Ca un pom încărcat care aşteaptă între fructele
glorioase venirea vieştejirei
Ca o dansatoare tîrînd, eşarfă, destinul între coliere
şi brăţări,
Ca un somnambul în odăjdiile viziunii urcînd spre lună
Ca notele purcese din pian în auroră.

Dar pîn-atunci pe ţărmuri să rătăceşti cu planete
Să mai încerci în porţi rezonanţa stelelor vestitoare
Să mai înalţi o pasăre ca pe o flacără de aiurare.

Necuprinsă lumină în lut
Ca o formă poposită-n ţiglă
Să te legene glasul de demult
Să opreşti coamele cîntecului în spilcă.

Astăzi între comorile nemişcării
Cu zimţii vieţii zgîriaţi pe unghii
Astăzi încă împărţi fiecărei
Apariţii, apele din privirea amintită.

Astăzi prin triunghiul de sare
Păunii oceanelor mai perindă

Şi scheletele gheţarilor mai albesc în fluvii
Şi fiecărui înger îi încredinţez o literă :

Sunt douăzeci şi şase de îngeri pe care îi voi regăsi
între flăcări
Şi din semnele lor amestecate se vor desluşi alte cîntece.

Cînd ancorăm lumina în fermecate porturi
Cînd pe treptele poemului covorul de azur se desface
Te aştept aici în respiraţia versului,
Miracol să apari ca o statuie de apă la scăpărarea
fulgerului.

Te aştept pe ţărm aici
intre algele negre uitate de maree,

Dar nici o vioară nu răspunde
Cînd vîntul în dinţi sfîşie socul,
Nici un jăratec nu se dărîmă cu un vuiet plăcut ca o
frecare a fosforului.

ACESTE MÎINI

lui Zahăria Stanca

Aceste mîini aceste pupile stinse-n noapte
Ca focul dulce-al bărcii cu pînze în crepuscul
Şi auzul în cenuşe ca flautul în ţăndări
Nu se va mai înfiora la atingerea glasului şi a amplelor
zvonuri

Mările deshămate din frinele furtunii
Şi renii în odihnă sub boreale arme
Privirile întrerupte aceste pontlevisuri
Te-apieci spre vioara mută ca spre un gît de femeie.

Dar dintr-o dată părul aprins în buruieni
Incendiază un țipăt în piepturile uscate
Şi ziua vîlvătaie pe şesurile vaste
Va face să auzi din nou cum se topesc în trosnet luminile prinse-n ghețuri,

Vei apărea pe drumul strălucind de-o goană hivernală
Cu vînturile înfiorate ca finele boturi ale haitei
Cu noaptea ascunsă-n geantă ca un vînat nepermis
Cu zdrențele zăpezii pe lamele de pumnale.

Chemare vindecată pe rana aurorei
Stea urma unui deget pe cupa de răceală
Şi numele în voce ca ancora la proră
Flacăra prelungită în luminoasa faptă.

Din plantele țîşnite prin terestra dantură
P îuvii îmbrobodite în liniile glaciale
Cu păpădii ca arbori plesnind în zarea scurtă
Şi pasul tău covorul memoriei să-1 calce

Dar dacă rîcîi țărîna vei găsi lîngă țelină
Un craniu albit de zăpada mult mai pură a putrefacției
La ce bun să spinteci pîntecul memoriei
Să o faci să sîngereze ca un vițel pentru împăcarea finală

La ce bun să recunoşti în torentul de cuvinte
Plantele fabuloase şi turmele sublime
Să spui : aceştia-s urşii, aceştia sunt hulubii
Aceasta-i şoapta de iubire care ne-a învăluit în după-amiaza unui strugure.

De ce-n lăptoase dealuri colierele de lacrimi
Purtate de femeie de la-nceputul lumii ?
Țîşniți țipete de şacal din țîțele de tenebre,
Şi voi călugări : ştergeți de pe sfeşnicul capului meu picăturile de seu ale vieții

La cc bun să dai un nume culorilor slăbite
Ploilor deschise ca nişte uşi ale cuştilor
Prin care se vor libera fazanii şi picherele dresate
Şi plămânii vor învăța să respire o atmosferă astrală.

Vierme ca o răsplată pitit în miezul castanei
La ce bune arpegiile în brazii împodobiți cu cascade
Aminteşte-ți : e somnul etern crescînd în tine
Pasăre care se măreşte apropiindu-se de oglinda fragilă a vederii.

Vocile încărcate ca nişte fructe exotice pe corăbii
Şi iarna un perete cu sulița transparente
Cu copacii goliți de frunze cum de monede o puşculiță
De unde vine pînă la gura mea această vocală limpede

De unde ca o piatră alunecată-n apă
In sîngele meu face cercuri numele tău scump
Miracol care-opreşte convoiul de cadavre
Tîrîndu-se sub gheață ca nişte rădăcini.

Şi focul o pedală pe translucidul spațiu
De unde somnu-n țăndări ca o glastră a luminii
Şi-auzul revenit în ureche ca un fluture în larvă
Cu-o deşteptare clară umplînd buzunarele peisagiului.

E-n semne alternanța dintre surîs şi noapte
Şi un ecou aduce hrana frugală a tăcerii
E vîntul care despleteşte o plecare, o revenire
Fantomele apărute la miezul de noapte al amintirii.

Vei fi redat pămîntului ca o cutie cu sunete,
Şi cuvintele-năuntru ca nişte soldați de plumb
La ce bun să numeşti cortegiile de fulgere
Cînd totul se va amesteca în descompunerea luminoasă

Şi miinile tale-oprite in drumul lor prin rouă
In inima ca-ntr-un pahar în care le vei spăla de sînge
Şi aerul se arată ca o făptură nouă
La uşile iubirii în suvenirul lînced.

Mai sunt asemeni mie la limita terestră
Pîndind cum ziua-şi trage sabia într-o teacă
Şi călătoare păsări prin bucle ca o zestre
fluviile reîntoarse în ploaie ca la matcă.

Om, ca un zbor în spaţiu, destins în remuşcare
Om sau femeie-n miezul acestei solitudini
Penumbră ca un ornic bătînd în fiecare
Răspuns fără contururi ca o privire fixă.

E transfuziunea nopţii în insomnia rece
Trupul lovit în spasmuri de stîncile tenebre
Şi alţii asemeni ţie au stat pe malurile tumultoase
Ca să salute apropierea-n smulgeri a bărcii de lumină.

Şi alţii din mesteceni au smuls suave-acorduri.
Din porumbei au scos zborul ca pe-o scrisoare
Şi puţinul sînge care le-a rămas pe mîini
S-a amestecat cu lucirea de podgorie în rubin a soarelui

De-aici se vede drumul trasat de migraţiune
Scheletul lăsat în vale de căutătorul de aur
De-aici omul clădeşte zăgazul pentru vorbe
Ca mai puternică să devină cataracta de ţipete.

Şi să gîfiim gonind spre primăvara din lacrimă
Cu flora care conduce lumina ca pe-o mireasă
Cînd vîntul a răscolit pe pupitre marile cărţi ale iernei
Şi florile urcă din adîncimile pămîntului ca nişte clopote
scufundate.

Şi să călcăm în iarba udă a cîntecului
în care se sting potecile ca nişte alămuri vechi
Şi şoimii ondulează prin frunţile de aer
Pînă ce seara ca un abur iese din porii semănăturilor.

Să aruncăm pe rugul pădurii un peisagiu
Cînd sîngele a fost vinul gîlgîit în artere
Să salutăm alături de om şi de femeie
Aceste mîini, aceste pupile stinse-n noapte.

T

DIN PERIODICE

r

TRISTEŢI DE TOAMNA

Ferestrele cernite şi streşinile roase
prin care curge brună tăcerea nopţii joase
(ca un tavan sub care privirea ţi-o apleci)
şi uliţele strîmbe ca nişte braţe rupte...
S-a ostenit oraşul cu toamna grea să lupte
şi acum îşi frînge trupul sub biciul ploii reci.

Prin locurile-acestea (azi, parcă sunt morminte)
ne-am frămîntat (ca plopii) duioasele cuvinte
şi ne-am privit în ochii în care lebezi plîng.
Trist, au zburat de-atuncea ai părului tău corbi
şi sufletele noastre sunt azi ca nişte orbi
care pe uliţi negre sub vîntul sterp se strîng
şi-şi picură (ca cerul în zdrenţe) deznădejdea.

Piing iară lacrimi albe stelele în fîntîni
şi trenurile pleacă cu-aceeaşi întristare,
şi frunzele cad iară trudit, ca nişte mîni,
pe care le zdrobise şi ultima aşteptare.

în nopţile mîhnite, de ploi şi linişti roase
ce caută pe drumuri, orb, sufletul meu frînt ?
1 i-i, toamnă, de pe umeri clipele dureroase
şi-ngroapă-mi-1 o dată cu frunzele-n pămînt.

r

GARĂ DE PROVINCIE

Mi-e sufletul o gară mică, de provincie.
Cărămizile roşii s-au învechit şi sălile sunt pline de melancolie
Călătorii au semănat desperarea
şi au plecat...
Cîţi or să mai vie ?

Totuşi, băncile roase îmi sunt dragi,
acolo au stat visători veniţi din departe,
şi au privit cum trenuri molatece trec, — iluzii vagi.
răspîndind bucurie şi moarte.

lămpile prăfuite clipocesc noaptea, pleoape grele,
Şi paznicul care merge singur pe peron
trezeşte, deseori, ca pe-o pasăre, plictiseala odăilor deşarte
şi, prin aer, e-un fîlfăit de aripi monoton...

Toamna a dăruit gării mici
frunze de hîrtie galbenă.
Şinele care se desfăşoară ca nişte panglici
sunt, poate, fire din poveste, desfăcute
de iluziile, pe-aici, de mult trecute.

S-or mai întoarce oare înapoi ?
Eram odată, doi...

Acum, pe marginea cărării au crescut
in loc de flori, pietre cu numere — chilometre.
Sunt aducerile-aminte, pe care-i scris
cît drum nădejdile au străbătut
(cine le-a trimis ?)
pînă la sufletul meu, gară de provincie.

De la o vreme, vor sfîrşi toate...
Gara, cu peronul mic,

se va nărui de vechime, de plictiseală poate.
Şi atunci nu va mai fi nimic,
decît amintirea pietrelor numerotate...

Mi-e sufletul o gară de provincie...

ELEGIE

Casele cu şorţuri de linişte şi de umbră par nişte călugăriţe bolnăvicioase
care au ieşit să se preumble duminică, pe uliţele adormite şi joase.
Pe-aproape, o pasăre dintr-o clopotniţă geme sfîşietor şi greu.
în apus, soarele se loveşte de garduri rupte şi plînge.
Vezi ? Oglinda lacului aceeaşi nelinişte răsfrânge
şi tristeţea, ca un frig aspru, pătrunde în pieptul meu.

Oare zilele mă vor duce mai departe, pe drumul acesta ? Viaţa nu sfîrşeşte aici ?
Duminică fărîmă nisipul clopotelor de acoperişuri.
Trec prin vreme ca prin nişte urzici,
şi mîhnirile mă străpung adine, asemeni unor tăişuri.

Acum, orăşelul a adormit ca un copil, cu fruntea plecată pe cartea serii.
Întind mînile şi te caut prin apa domoală a tăcerii,
Pînă unde, drumul acesta mărginit de urzici mă va purta ?
Vreau, ca pe-o iarbă în care să mă pot odihni, privirea ta
şi trupul tău, asemeni unui flaut în singurătate.
Vreau ochii tăi, — fereşti în care cu degetele amintirii să pot bate,
şi copilăria să-mi răspundă dinăuntru, cu un glas înfiorat şi stins,
încît să-mi pară că o făclie galbenă şi mică s-ar fi aprins.

Strigătele mele — bulgări de omăt — de peretele
înserării sunt sparle.
Tot mai dureros te chem, pe ulițele ghemuite şi deşarte.
De ce nu vii ? Nisipul clopotelor între mîinile tale
subțiri s-ar prelinge
şi-atunci pe sufletele noastre bucuria stele luminoase
ar ninge.

Astfel, deznădejdea se prăbuşeşte peste mine, ca un
mal.
încerc să te caut iară, şi nu ştiu în ce parte.
Pe lingă mine trece, duminica, asemeni unei bătrine
înfăşurate în şal
şi zilele, ca pe-un orb, mă iau de mînă şi mă duc mai
departe.

CLOPOTE

Cîntecul clopotelor s-a lovit de geamuri,
aşa, ca de pereții unei odăi închise, o rîndunicâ.
Şi-aud, acuma, fîlfîitul unor amintiri,
cum în suflet, asemeni unui colb des, mi se ridică.

E toată copilăria care la glasul clopotelor se-ntoarce,
trist
ca un şcolar, la strigătul clopoțelului în clasă.
Pe drumul pietruit al trecutului, îi ascult paşii dureroşi
şi simt cum deznădejdi vechi pe umeri — ziduri
prăbuşite —• mă apasă.

în adine privesc zilele — păsări prin tufişul amintirii
pierdute
Fiecare dangăt luminos e-n pieptul meu mai mult o
picătură de sînge,
pe față şi pe mini apa sunetelor plînge
şi tresărirea ta vine prin desişul mîhnirilor să mă
sărute.

Toate n-au fost, poate, decît basme spuse împreuna, de
mult.
Tu lasă acum copilăriei să-i fie clopotele bulgări de
zăpadă,
să mi le arunce în fereastra sufletului
şi întreagă tristețea lor pe vitraliile obosite să recadă.

ODĂI ALBE

Seara care a vrut să-şi treacă mai departe pînzele
subțiri
s-a oprit peste orăşel, agățată de crucile bisericilor
însingurate.
Stelele s-au risipit asemeni unor fărâmături de oglindă
şi zăpada liniştit s-a aşternut cu aceleaşi învălurâri
întunecate.

Deschid uşa tristă... La geamătul cunoscut
lucrurile adormite clipesc pleoape de umbră sfîşiată şi
bună.
.Afară seara îşi tremură fluierul prin frunzişuri
şi-aruncă-n geam acelaşi nisip bolnăvicios de lună,

Trec prin odăile ştiute, şi te chem.
Paşii tăi au rămas, scoici mici, în somnul covoarelor
liniştite.
Portretele rostesc aceleaşi vorbe de prietenie
şi acelaşi cîntec împleteşte seara între perdele umilite.

Astfel : ultimul tău surîs îl recunosc aici,
ca pe marginea unui pahar, galbenul ultimei scuturări
de petale.
De-atunci, asemeni unor albine, mă urmăresc privirile
tale
şi simt pe buze mierea mîinilor subțiri şi mici.

in vatră, cenuşa tristeţilor noastre brune
stăruie ; ştii, sufletele ni se alăturau ca-ntr-un sărut
două guri.
Sub paşii mei trecutul e o înfiorare nedesluşită de
strune
şi amintirea ta mă împresoară tot mai mult, ca răcoarea
umedă a unei păduri.

Odăi cu pereţii zîmbind trist !
Aceeaşi deznădejde îşi împlîntă în mine sapa.
Şi văd cum amintirea zilelor luminoase a rămas aici,
ca un pietriş alb într-o vale din care a secat apa.

Ţipătul unei păsări s-a oprit la fereşti...
Rămîn aşa să plîng basmul tinereţii de mult sfîrşite.
Mîhnirea începe să mi se audă asemeni unui ceas pe
care l-aş purta ascuns
şi spre suflet mînile mi se strîng dureros, ca două
strigăte înăbuşite.

BRODERII

Melancolia mea stăruie la fereştile despărţirii.
Vezi ? E uliţa mîhnită pe care paşii tăi de atîtea ori au
trecut.
Pe stavilele tristeţii mătasa amintirii tale se ţese albă,
şi-n suflet nisipul deznădejdii brun s-a aşternut.

Ştii : pe singurătate privirea ta a crescut verde ca un
muşchi pe stîncă.
Tu ai rămas aceeaşi lumină galbenă în ochii mei
întunecaţi,
şi de-acolo din despărţire gîndurile noastre se împletesc
încă
aşa cum pe sub pămînt rădăcinile a doi copăcei
îndepărtaţi.

De ce nu vii de pe lucruri colbul atîtor mihniri să-!
ştergi ?
De pe mine tristeţea de unghiile tale mici ar fi cojită,
si întreagă deznădejdea aş zidi-o în mine
cum la înălţarea unei case umbra cuiva e zidită.

Vino aşa nesimţit cum ar veni o lumină de sara.
în preajma ta zilele vor fi odăi proaspete şi curate.
...Pe balconul ştiut vom întîrzia ca două ace de
ceasornic care au stat,
si noaptea toate clipele ei limpezi are să ni le arate.

Atunci, pe frunte, mina ta să lunece subţire,
cum pe cerul alb, firele de borangic ale lunei ;
sub melancolie, gestul tău să aibe tresărirea înăbuşită
a strunei,
şi peste mîhnirea părului evantaiul glasului tău molcom
să se resfire.

...perdelele despărţirii s-au întunecat,
aştept să-mi deschizi singurătatea ce pe-o uşe,
uiita se opreşte acum sub alte fereşti,
şi toată tristeţea mi se fărîmă pe mîini ^- întunecată
cenuşe — ...

STROFA I

Monsieur l'archange est un bon chef contable
Euridice : să-ţi prind ochii cu ace de siguranţă
te rog pînă aici fără aluzii matematice
Euridice mă duc să mă culc

STROFA II

Euridice mă duc să mă culc
te rog pînă aici fără aluzii matematice
Euridice : să-ţi prind ochii cu ace de siguranţă
Monsieur l'archange est un bon chef contable

HIDROFIL

Vîntul e pătrat invers 50 LEI util gazometru
interstițial cheamă hornar pentru esofag
ein zvvei pentru sept huit dieci
temperament scafandrier în portefeuille
sistem nervos apoteoză eu bumbac
omletă confecționează clorofilă castrat
acul de siguranță ușa s-a închis în
mima cu acetilen îmi e foame îmi
e întuneric îmi e dicționar telefonul
cu barbă cochilia desface sonerii
almanah strada

AAAA AA AAAAA AAAA
E EEEEEE EEEEE EE

toate orificiile sunt contoare electrice
Agamemnon : vă spun că e extraordinar
cutia asta urinează gramatical
grilajul incognito violonist encrier trece
în eprubetă cronometru poartă favoriți
Herrogott est un grand tricheur
in pilulă a sunat mezzanotte
clapa tremură în armăsar ce
fervent locomotiva și-a șters
roțile de preș vagon, restaurant
e o frază politicoasă
victor brauner donville stephane
roii micznik gehen spatzieren
emisar oferă ocaziune albastră manometru

Ediție specială elevator victor brauner oxidat
interbancar calculează glasul în ambalaj
anuar bandajează timbru poștal
creier automat mestecă injector aperitiv

T

slradioN erasmic debleiat meridiany intestin
afiș cîntă în mi bemol amiral numără inevitabil & Cu.
pian cauciuc împarte salariu submarin avion
suot umbrelă oferit în gradație miracol intermediar
ventilator face gimnastică pe un abonament cl. II-a
forestier
Wagon-Lits sare de la etaj dezinfectant
formulează strigăt numerotat ipoteză cablu FEROWATT
almanah își face plimbarea stilizat succede funcționarism
POSTE-RESTANTE luna în ambalaj mașinist bisturiu
ține minte docent pe acoperiș incandescent fredonează
în album geografic fox-trot aici oprire facultativă
sîngele hipic pentru carburator ambulant extaz
în arteră galop anunță subteran pijama
dizolvă plămîn în vermut bilanț aforism
asasinatul 315 veston electric colecționează mărci

SEMNALIZĂRI III

Pian lent, cerul de gutapercă uite viziune atrofiată
cinematograf incendiat, abecedar abstract, calendar.
Peste pod ca o nucă de cocos s-a spart o lumină, far
la fiecare stîlp o stea ca un nod de cravată.

Gindul rupe mături, toamna a plîns în adevăr
vîntul strînge pentru pomii fără frunză chetă
cîntec fărîmat în așchii, prin sita de brumă lunetă
autodafeu amurgul și convoi casele cu cenușă în păr.

Ascultă de aici corul afișelor, dactilografă saltimbanc
zbor
deschisă cartea de rugăciuni Oberchelner bilanț astral
singur prin toamna balcoanelor fior vesperal
prin urmare (de ce?) stele și îngeri au coborît fără
ascensor.

Stăruie promenarea terestră a caselor, şoaptă ca fum
în parcul comunal băncile şi-au pus surdină.
Ascultă pulsul bulevardelor şi motor zvîcnind —
inimă citadină,
la barieră sălciile ţi-au ieşit ca gîşte în drum.

Ritmul încuiat şi firmele vorbesc cu glas tare.
Oraş volatilizat şi-ţi spui : prin viaţa ta Clary a trecut
cu o viteză interzisă de Biroul Circulaţiei. Steag mut
tristeţe în vestejiri un glas mîinile sunt amare.

Tîrziu, pe-acoperiş luna şi-a plimbat faetonul cu lapte
Presimţi mireasmă policromă, inimă cerc învins
loveşti racheta liniştii acrobaţie pe gîndul arc întins
caută în gîtlejul cocoşilor ultima sîngerare de azi-noaple.

Auzi ? Dimineaţa se apropie în pas gimnastic VITEZA
Clopotele îşi bat capul de pereţi. Treci
Strigătul fabricilor se destinde ca un aparat Sandow.
Deci

Toţi pomii fac gimnastică suedeză.

1922

SEMNALIZĂRI III]

Meeting, music-hall, vermut amurg calculează
exponentul stelelor dancing, gîndul hialin Simplon
bulevardele sunt azi în voce, cerul un zvon
tango şi triunghi isoscel violoncel patinează.
Noaptea vine cu întîrzieri, pasager citeşte mersul
trenurilor submarin
tristă meningita pomilor felinar ancestral gelatină
frunze au aplaudat benevol vîntul în rogojini cortină
serviciu municipal, nervul capital cerc deplin.
Anevrism elegant peisagiul lacul respiră politicos
Wat

T

I

|

clopot prelungit în femur cocoş in costum civil
solfegistă nevralgia, notă de pian Hedda, pătrat inutil
cerul conform cu legea timbrelor, înstelat.
S-au spart becurile de gaz fulger tăiat
uite miopia vitrinelor, foxtrot (în pupile) foetus sare
prin fiorul coroanelor taxele de înregistrare
nemotivate schelele trupul în aer înşurubat,
r uncţionarism vibrează diapazon oraşul permisă
sinuciderea BANI
toată noaptea vîntul a tăiat frunză clinilor, medicament
arătare
curînd străzile se vor bate cap în cap prin urmare
cordon reciproc arborii îşi urează „La mulţi ani".

1>'2.

SEMNALIZĂRI IIII1

Antrepozit lăuntric, mădular astral, danţ trist
în arpegiul vagoanelor bemoli lunari, arc stingher
noapte : umbra cetăţii toată zvîrlită peste cer *
pentru conştiinţa oraşului ţignal de gardist.
Priveşti conjunctivita ferestilor fapt divers
pod nechezînd lacrimi în gunoi suflet de închiriat
dureros în vărgarea străzilor pas şi steag sîngerat
peste casele de piatră zbor pierdut gînd şters.
Auzi clopot vocalizînd, toamnă cu act dotai
mărturii cer autodidact fîlfîiri surdină
ochi de sare te-au urmărit în embrion lumină
rană şi chioşc de lemn, vînt prea sentimental.
De aici pulpele umblă ca în abecedar
ultimul cub tremură în rubin
cântecul loveşte strîns pînă în intestin
muşchi şi ghips sărutul interzis amnar.
Pe sub lămpi cu cămăşi de noapte înger stereotip
extragi rădăcina pătrată a stelelor iată
in migrena oraşului inimă galvanizată
lună cu robinet închis făină linotip.

DISCURS PENTRU COMEMORAREA CÎINELUI SERAFINA

Sufletul tău, o limbă roşie prin măsele,
Şi ochii plinşi în cerul îngustei depărtări
Cu fulgerul sub coaste înfipt pînă-n prăsele
Cîntecul alb din turle rotit între brăţări,

Cu labele oprite pe hohotul de spumă
Blindeţea în privire ca pe-o mireasă o-neci
Sprinten la şuieratul acestui vînt în glumă
Deosibeai profetul prin trecătorii blegi.

In trupul ca o cupă ţi-ai înălţat destinul
Şi-ai împărţit taifasul cu dîrji vizionari
Cînd în gîtleje visul îşi gîlgîise vinul
Şi prin ferestre noaptea minase păsări mari

Tu-ai ştiut prietenia, o panglică eternă,
Ce-nfăşurase fructul şi inima-n viitori,
Poetului în somnul pe scaune tu-ai fost pernă
Dar din tăcerea nouă te-ntorci de-atîtea ori.

Stemă, glasul va smulge pumnale andaluze
Şi astrul ca o tîmplă pe umărul meu gol
Aduce o-nfiorare de nevăzute buze
Şi-apari aureolă în gînd cu Stephan Roii

Sporeşti în resemnare umana suferinţă
Flori râspîndite-n aer cuvintele ca oşti
Cînd stăruie lătratul suav ca o căinţă
Şi mîna prin cenuşă schelet o recunoşti.

VIORILE DE FUM

Din mînă în mînă
O eşarfă de sunete
Au venit ape mari
Ca nişte cîini cu limbile scoase.

Printre arpegiile oprite
Cu norul lîngă o fereastră
Să descifrezi o dimineaţă
Din florile-semne stenografice.

Livezile strălucite
în oglinzile fructelor, în cămară
Şi pe deasupra trec zilele
Cu vîsliri din aripi tot mai ostenite

Şi umbrele din pădure
Furişate in odaie
Printr-o lentilă a orei
Pcţi recunoaşte trecutul :

în armele vechi
Se trezesc deodată vinătorile
Şi-şi amintesc chiotele dispărute
Ca o vioară atinsă de o fantomă.

Aşa : intre zidurile care se înalţă
O dată cu lebedele liberate din cascadă
între iernile fără cuvinte
Culcate între vitralii,

intre focurile de tabără
Strălucind în pupilă
Cu fuga roşie a ciutei
L'rmărită de un apus,

Vom sta în seară
Pînă ce respiraţia nocturnă
Să pătrundă in şoaptă
Ca o sfărîmare de creangă.

Vom pături lumina
Ca o îmbrăcăminte de mobile
Pînă ce ochii vor distila
Nişte otrăvuri foarte fine

Şi in cristale
Vor rămine privirile
Cum în alcool sunetele
Cum în bucle mîngăierile.

ACEST RĂSUFLET

Ce-am presimțit ? Să fie o pasăre de apă ?
.Sau glasul care-n mine să tulbură precum
O creangă ar atinge oglinzile de fum
Şi undele, prin vîsle, spre-o nouă toamnă scapă ?

Prezența ta aicia. Şi gura ta. Acum
Nemăsurat, să umplu suava ta pleoapă
Iubirea brusc trezită, cum ai atinge-o clapă
Fără să ştii un flaut căzut noaptea pe-un drum.

Dar mîinile în mina-mi nu sînt. Au fost ? Nu sînt.
Şi părul : o mireasmă. Şi ochiul : arătare
Doar lebede : sunt pomii, se scutură de vint.

Şi limba se-ncleştează. Nu te mai chem. Plecare,
Sau revenire. — Auzul se-apropie de pămînt
Si în străfund răspunde un sînge-n fiecare.

O FEMEIE, UN FULGER

Nu-i numai cintul, lebăda, nu-i glezna
Melodioasă horbotă în oră
Nu-i lampa preschimbată-n auroră
Limpede pîine, frîntă-n două, bezna.

Poate-i obrazul, linişte, sonoră
Poate un bob de strugure mai lesne-a
Păstrat amiaza. Şi în aburi ieslea
Ezită-n finul clar, un bot, o proră.

Dar poate asemeni pielei unui şarpe
Aici pe pietre va rămîne glasul.
Oare, secate, fluviile nu-s oarbe ?

Soarele-atrage ca pe-o creangă pasul
Şi-apoi, cuvinte, oasele le-absoarbe
Şi nu ştii : cînt e, glezna e sau ceasul

T

i

POSTUME

r

PATRUSPREZECE SONETE
(1934)

[ILUSTRE ZIDURI]

Ilustre ziduri, mări transfigurate !
Şi voi, rănite zile pe un scut
Crepuscul din lut ars crescut
Spre mîini ce-n cer şi-aici vor fi curate,

O ! Cîmpuri fericite. Munţi ce-ascut
Noi zări. Oraş natal. Prieten. Frate.
O dimineaţă alt obraz şi-arate,
Soarele-ntors cu turme la păscut

Formele-acestea-n gînd sau în afară
Freamăt au fost, ţărînă, moarte foi.
Raza n-aprinde-n pulbere-o fanfară ?

Hulubi cuvintele vin înapoi
Şi-o veste-aduc mai dulce, mai amară
Cînd mă apropii, ziduri, cu alţi ani, de voi.

[COMPASU-ACESTEI APE]

Compasu-acestei ape, prin frunză prin secundă
Cînd pentru-o noapte numai sunt printre voi. în zori
Voi trece cu-anotimpul prin pîlnii de cocori,
E mai rotundă vocea în tabără, mai scundă

Prin odihnite arme, prin glezne suple, ori
Prin ochiu-n care ziua, pasăre să s-ascundă
Neliniştea mea creşte sau se retrage — undă
Străin sunt. Singur şi treaz ca alte ori.

Bătuţi în şea : luceferi. în rădăcini : merinde
Somn fraged tors, în corturi, din umeri de femei
Coardă de arc, un sînge, spre ziuă se destinde.

Şi sună o plecare cu legături de chei
în vreme ce din mine o umbră se desprinde,
Eu plec. Dar o nălucă rămîne printre ei.

SÎNGELE SCURS ÎN PALMA

Ia-mi inima în palmă ca pe-o frunte
Şi guşele cuvintelor ca vine
Umflate să ţîşnească înspre tine
Pe faţa lunii ocean sau munte

Reîntîlnire. Zumzetul de-albine
Sau funigeii cari înnoadă funte
Nu-s mai suavi ca şoapta mea oriund'te
Simt că te apropii făcător de bine.

Să-ntîrzii naşterea acestei şoapte
Cu-o clipă sau c-un veac, ca mai profundă
Să fie-n dinţi chemarea. Zi sau noapte.

Ce va răzbi cu-o floare, cu o undă
Prin lut, vestindu-ţi luminoase fapte
Şi-n palmă inima zvîcnind rotundă.

TU SAU EU, SAU ORICE

Ziua, distanţa,-nchise în pupilă
Aici, acolo-n amintire iarăşi
Ca două ape întîlnite cari îşi
Topesc oglinzile pe-aceeaşi filă.

Uniţi sau dezuniţi. Duşmani. Tovarăşi
Nu-s eu. Sunt tu. Obrazul de copilă
E-al meu. Sau nu e. Dragoste e ? Milă ?
Că-n orice clîpă sieşi altul pară-şi.

M-apropii sau mă depărtez ? O tristă
Şi bucuroasă, laolaltă, voce,
Acum e şi nu e. O batistă.

Şi-o iederă de fum suind pe roce
Sau sus pe pisc cît soare mai există
Şi versu-acesta-i eu sau tu. Sau orice.

DINCOLO DE NOI

Nici aburul, nici cîntecul, nici planta
Din care ziua suie spre tenebre
Nici oceanele vibrînd în verbe
Nici toamna-n mărăcini rupîndu-şi manta,

Nici ceaşca-n care primăvara fierbe
Cu pasul scoborînd prin frunze pante
Şi nici vînatu-nsîngerîndu-mi geanta
Nu-mi vor sluji. Sub frunte zvîcnesc febre.

Mut ? Orb ? Aieve, mi-ai reda suavă
Tu numai, glasul luminos, unealtă
Vînt pinza vieţii desfăcîndu-mi, navă.

Şi, flaut, tu, sau auroră-naltă
Un dulce foc pe ochi. Şi o otravă
Pe buze dînd eterna zi : cealaltă.

ALT CALENDAR

Numele tău pe buză sau în minte
Cum taie unda păstrăvul mai iute
Chiar mută gura n-are să te uite
(Ciungul mişcă-n gînd braţul ca-nainte).

Sperioşii ochi rămaşi ca două ciute,
Şi păsările, cîte, prinse-n ţinte
Nu ştii ? Treceam prin vad şi-ţi spuneam : „Ţin-te
De gîtul meu". Te luam în braţe : „uite".

Rîsul se lua la-ntrecere cu rîul
Ce fu mai fraged ? Unda sau cuvîntul ?
Cocorii-şi desfăceau în zare brîul.

Septembre clar. Mai gîfîie pămîntul ?
Mai vin convoaie de oglinzi cu griul ?
Numele tău pe buze... Numai vîntul.

FUGA POETULUI

Viu mînzul. Plajă. Spumă în zăbală
Şi-apusurile prinse de oblînc
Un soare pal în braţul sting
in braţul drept o lună pală.

Lance rotită-n cer sau în adînc
Rotundul ceas pe-obraz goană ovală
in sare, cîte, mările le spală
Lumini, atîtea, în mărgean se strîng.

E zi ? E noapte ? Unanimă apă
Făptură-umbră. Cîntec e sau prinţ.
Copit-atinge nevăzuta clapă.

Vocea s-aude răsunînd cu zimţi.
Pe margini fuga în şopîrlă scapă :
Amurguri, zori s-au sfărîmat în dinţi.

SCOICA DE PÂMÎNT

Lăuntric zvon ca viitoarea vioară
Din brazii, cîţi, de fierăstrău ucişi
Cu broateci, stele-n lac privesc cruciş
în mîl, la fund, cuvinte se-nfioară.

O zi, o buclă pe acest tăiş ?
Acum, ca la-nceput, a cita oară ?
Pasăre, sîngele, mai jos coboară
Şi intră sub pămînt ca-ntr-un hăţiş.

Atit. Sub talpă va zvîcni o guşe
Un os, un flaut, împietritul vin
Cu lacăt aurora ca o uşe

Dar virtuale viori vei şti cum vin
Să suie cu sufletu-n cenuşe
Şi-n lutul-scoică : acest vuiet fin.

UN STRÂIN LA POARTA ORAŞULUI

Oprit aici sub foşnitoarea barcă :
Stejar sau flaut. Curcubeu sau rană
Nu intru în cetate. Vară, iarnă.
Trecură. Stau. Cetatea creşte parcă.

Văd piața. Tineri. Nunți. Femei. O goarnă
Cheamă. E-amurg. Acum prin poarta largă
Ziua-și duce oglinzile pe-o targa
Și-n mărăcini cu toamna le răstoarnă.

Un an. Alți ani. Afară sub coroana
De frunze-aștept. Nu știu ce-aștept. Minune
în burg ? Un sînge nou va umple cana.

E-un dar al ploii ? Fulgere ori tune
Văd cum se naște sau sfîrșește goana
Și în sonet despre-un străin se spune.

ODĂI VISATE

Cînd trec pe unde furăm iubire prin odăi
Și umbre de-altădată mă-ntîmpină mă-ncearcă
Un lacăt ruginește în aer și e parcă
S-ar auzi un geamăt de dulăi.

Nu mai sunt eu ? Sunt altul ? Și haina nu mă-mbracă
îmi cade de pe umeri. Și umerii-s văpăi.
Și pasul regăsește singur, uitase căi
Gînduri zvîcnesc ca peștii în pescăreasca barcă.

îmi pipăi tot trecutul și-1 recunosc — armură
Dar nu mai știu pe clape să cînt și nu mai sînt
Insul de vrajă care să-nvie scumpa gură.

Genunchii — două urne — se-apropie de pămînt.
Și umplîndu-i de argilă ca de o apă pură
Trec tremurînd pe-alee prin cîte umbre sînt.

[MAI NEVĂZUT OBRAZUL...]

Mai nevăzut obrazul rămas într-o oglindă
Cearceaf tirît, sub baltă, al unor clare zori,
Sau peștii tăi în mine alunecînd ușori
Imagine, din slovă, polen să se desprindă.

Umăr întors în flaut ; arc suplu în picior
Păunii cînd sub gene cu ploile perindă
Frunte-n azur, aceeași, sau flacăra sub grindă
Cu lebede pe-o apă, și-n mărăcini cu ciori

Din lut întors, cenușă, profilu-acestei strîngeri
Ce rouă a fost glasul ? Și ochii — ce ferigi ?
Te depărtezi pe-o spumă cu bucurii sau plîngeri

Dar gura c-un fier roșu, iubire să mi-o frigi
Și-n frunză, revelație, cu primăvara sîngeri
Și-aud cum din adîncul oglinzilor mă strigi.

[PASARE EȘTI...]

Pasăre ești. Sau flaut. Sau havuz
Soarele-ți spune : „vino". Luna : „ia-mă".
Orașul te respinge sau te cheamă
Văz ești în auroră. Și în amurg : auz

Ce stele-s deci acestea și ce teamă
Foșnește o mătase-n pomii uzi
Prea coaptă floarea. Sîmburii prea cruzi
Din care timpul se desface — scamă.

Nehotărit. Veri. Toamne. Primăveri
Căruțe cu luceferi trec prin iarnă
Sau mîini pe țărm plutesc spre corăbieri

Ce stele deci, ce plante să se cearnă
Prin ochi ? Oraşul îl refuzi, îl ceri,
Şi şovăi pasăre-mprejur sau goarnă.

[TEMNIŢA E SAU CÎNTECUL DE FUM]

Temniţă e sau cîntecul de fum e
Cînd ziua plimbă-n soare un pămînt
Pasăre gîndul zbată-se-n cuvînt
Gura s-atingă nevăzute spume.

Aproape sau departe-aceeaşi lume
Şi lemnul viorii netezit de vînt
Pe inimile noastre cîte sunt
Răsară, lună, visul ca pe-o culme.

Dantelă în auz suavul glas
P'eţele : două. Dar privirea : una
Somn viziune-nchisă în atlas,

Cum anotimpuri pleacă, vin întruna
Fereastră, sîngele deschis **îl las**
Tu-**1** luminezi acum şi-ntotdeauna.

[SUFLETUL FLORII...]

Sufletul florii care-a fost aici
Un timp ne mai răspunde, ne mai minte
La fel, parfum al unui cînt în minte
Din flaut mut obrazul ţi-**1** ridici.

Sunet de fum auzul să-**1** alinte
Cirezi de ape răsucite-n bici
închipuire. Nu-i luceafăr, nici
Zi luminoasă-n blidul tău de linte.

Acestea. Muzici sau miresme-n gînd
îngheţe-n iarnă vorbele sau fiarbă
In vară. Toate se vor spune — cînd ?

ui vis sub tălpi cea mai suavă iarbă
Şi-n tine — clopot — un parfum sunând
Din floarea dusă făr-aromă — oarbă,

T

ADDENDA

TRADUCERI

JVLES SUPERVIELLE

NORUL

Era o vreme cind noaptea
La înălţimea ei adevărată
Nu-mi întuneca vorbele
Inima mea îşi dăruia lumina.

Ochii mei înţelegeau scaunul de paie
Masa de lemn
Şi mîinile mele nu visau
Din vina celor zece degete.

Ascultă-mă, Căpitan al copilăriei mele,
Să i'acem ca altădată
Să ne urcăm pe puntea primei mele nave
Care străbătea marea cînd aveam zece ani.

Ea nu naufragiază în apele visului
Şi miroase desigur a smoală
Ascultă : numai în amintirile mele
Lemnul e încă lemn şi fierul dur.

De mult, de mult. Căpitane,
Totul e pentru mine-un nour şi eu sunt muribui

EL SINGUR

Dacâ-i atingeți mîna nu știți că i-ați atins-o
Vă amintiți de dînsul, dar sub un nume nou,
In miez tîrziu de noapte, în cel mai adînc somn
Cu-adevăratul nume, îl invitați să șadă

Cînd va bătea la ușă, voi ști că este el
Care ne vine-aproape, la fiecare oră
Și voi îl veți privi fără să-l recunoașteți
El va pleca departe, dar va lăsa-napoi '

O poartă foarte vie și palidă ca dînsul.

CÎINELE

Tu, totdeauna înconjurat de animale invizibile.
Iată dinele care te-a văzut sub alte climate,
Și-ți linge mîna ca în America de Sud
„Te-nșeli, bunul meu dine, aceste timpuri au dispărut,
Te ostenești degeaba cînd inima-ți mai bate".

GEORGE ADAM

LA ÎNCEPUT A FOST FLUVIUL

Te-ascult cum crești în mine tăcere secretă,
Cum îți desfaci sub piele florile tale de sticlă
Și lemnoasele priveliști ale amintirii.

T

Tremurător și pustiii dinaintea atîtor fantome
Iată-mă condamnat la cel mai strict mine-însumi,
Sa n-am alt bun decît o creangă sprijinită de cer
Și zborurile țipătoare ale pescărușilor peste Escau',
La ora dulce de vară cind transbordorul
Miroase, ca un ulei, a mare și a fată tînără.

Nu mai pot pătrunde in casa acestor arbori
Mamă-mea răstoarnă acolo găleți de fier
Și mă iubește ca și cînd aș fi copilul ei,
Mama mea de totdeauna atît de duios minerală.

Sunt la vîrsta cind trebuie să mă învoiesc viaturilor sărate,
Cari își sapă drumul în oceanul de zile,
Va deslușesc, copii ai nopților mele, prietenii mei :
Numele voastre sunt mai dulci decît un pămînt arat,
M-ați părăsit pentru nu mai știu ce ținuturi :
Obrazul vostru îmi vorbește peste întinderi
Și începe o dată cu orașul, o dată cu zarea.

Dar grămădesc în paturi destinele din fluviu .
Și trec cu inima mea prin închisoarea de sticlă.

PENTRU SFÎRȘIT

Transbordorul cu încărcătura de cărnuri istovite
Șovăie prin tenebre ca o veche epavă
Și desfășoară roțile în apa suită a fluviului,
Si își întoarce luminile spre somnul masiv al Flandrei.

Fluviul bătrin cu voce stinsă își tulbură cîntecul
în scrîșnetul elevatoarelor legănîndu-și poverile
O, căderi surde ale grinzilor în funduri de șlepuri
Blocuri Imoase, baloturi, vînt zbîrcit sub hangare

Printre globurile galbene ale caselor de marinari
Plăcerea devenită o descordată orgă ;
Sărbătoare veşnică pînă-n răceala aurorei
Şi banul tău, amar ca o bere iuţită.

Virtuţi îngăduite în jurul unei mese
Cind scrinul se deschide spre obicinuita oră ;
Şt gestul fără sfîrşit al unei femei se încrustează
Pe aroma transparentă a unei ceşti de ceai.

Un pachebot scoboară spre zările Olandei
Cu americanii şi alămurile sale curate
Fluviul se potoleşte după sfîşierile prorei
Turbinele duc pînă acolo vuietul lor de cuvinte.

Transbordorul acostează pe ţărmurile neantului
Siinge-ţi acest tutun sterp în fluviul cu voci surde
Şi scurge-te în noapte cu toate nălucile tale.
Patul tău devastat nu e decît o barcă în naufragiu.

Unul cîte unul bastimentele îşi vor descrie curba
Şi transbordorul traiectoria lui inevitabilă
La cotitura de la Austruwel sirenele vor plînge
O ultimă oară. Viaţa va rămîne aceeaşi.

ROGER VAILLAND

ANNIE

Annie, pielea ta mai dulce decît funinginea
Şi eu, corabia mea împotmolită,
Cu toată încărcătura ei de animale şi plante,
Guzganii ei cojile nopţilor,
Lişiţele ei în sînge,
Incendiul face să trosnească pJămînii,
Braţul se istoveşte plutind

T

I

!

Fruntea e neagră de atîta luptă cu semnalele.
Annie, pune genunchiul tău în palma mea
Aruncă pletele tale oceanului
Arată-te goală vulturilor
Capul tău e un şarpe înaripat,
Eu sunt o piatră în noapte,
Druizii m-au aşezat aici ca să opresc morţii
Şi acum trebuie să tac ca o stîncă povîrnită.

Annie, ce ai făcut [cu] albinele
Sălciile, vulpile, portocalii ?

EDMOND VANDERCAMEN

ÎMPĂRŢIREA SOMNULUI

Tot ceea ce e nour în zdrenţele cerşetorului
Tot ceea ce e auroră în mîinile ocnaşului
Şi voi, copii singuri, cari dăruiţi pleoape şi lacrimi
Obrajilor emigraţi printre vechile stele.

Somnul plugarului alintă brazdele,
Acolo unde rădăcinile au gene mai dulci decît
rugăciunile :
în zorile făgăduite
El aşteaptă o privire
Care să creadă pretutindeni în domnia fiilor săi.

Iată inima stejarului ciuruită de ţipete cîmpia ;
Să o luăm cu noi la ora cînd ferigele
Îşi risipesc pletele pe umerii şipotelor.

Femei mai goale decît cuţitele străbat cîmpia :
Lucrurile lipite de trupul lor le preschimbă memoria,
Braţele lor nemăsurate depărtează fulgerele
Şi nǎvile albastre care grăbesc spre vară.

i

Femeile se urcă pe treptele uitării.
Dar ele nu vor ajunge niciodată la crestele prăpăstioase.
Umbra lor le iese înainte, le sperie.

DIN „ODA ȚĂRANILOR"

Să fii acel care vizitează tăcerea
Țăran — orizont
La cele patru unghiuri ale somnului
Cu brațele încărcate de umbre.

O cale de aripi
Acoperită de spice :
Dacă treci prin această uitare
Dă la o parte crengile ;
Cîntec al dorului de sevă
Mai curînd decît ferigele şi trandafirii
Pe pîntecul fiicelor tale.

Trec atîtea lacrimi
Pe şesuri
Că priveliştea se prăbuşeşte de la sine.

NOTE ŞI COMENTARII

POEZII

DIN VOLUME

INVITAȚIE LA BAL

Placheta de format liliputan, cu acest titlu, a fost publicată în Editura „Unu", în anul 1931. Ea „recuperează" un număr de zece poeme datînd — cum se menționează şi pe foaia de titlu — din perioada 1924—1925, adică din cea „constructivist-integralistă", a colaborării la revistele ***Contimporanul, Punct*** şi ***Integral.*** Alte cîteva texte definitorii pentru această etapă avangardistă fuseseră reluate deja în volumul ***Plante şi animale*** (1929).

Nici unul dintre manuscrisele acestor poezii nu ne este cunoscut pînă acum. In ordinea sumarului, poeziile au apărut în periodice, după cum urmează :

T3.

INVITAȚIE LA BAL

Publicată în revista ***Integral,*** nr. 4, iunie 1925, p. 13, structurată doar in patru secvențe. Versiunea definitivă, din volum, adaugă, în poezia a treia, unul din cele două fragmente de poem incluse în proza fantazistă ***Antract,*** care a apărut în ***Integral,*** nr. 9, din decembrie 1926. Sub titlul ***Antract,*** întreg poemul cuprins în proza amintită a fost republicat în revista ***Urmuz,*** nr. 2. februarie 1928. Versiunea din volum reține doar ultima parte a acestei poezii, cu o singură modificare : din versul : „Rissova, ochii tăi cu parcuri sportive", se elimină numele propriu. Secțiunile III şi IV ale versiunii din ***Integral*** a poemului apar numerotate în volum cu IV si V. La nivelul ansamblului, notăm, în versiunea din revistă, mai multe diferențe față de cea din carte :

v. 1 : „închid abur..." ;
v. 3 : „rupe serenada maşinilor de scris (Remington)" ;

v. 11 : „cîmpul cu prepelițe pinces-nez" ;
v. 14 : „ca bromură gestul..." ;
v. 24 „...savană în flăcări" ;
v. 26 : „tropicale creierul asudă lovind semne S.O.S." ;
v. 33 : „taie mireasma brazilor peisagiul cu şah cehoslovac"
v. 36 : „ară-mă, treieră-mă, sămînțează-mă, plouă-mă".
In periodic, poezia poartă în subsol mențiunea : „Paris".

p. 9—10 ALMANAH

Tipărită în revista ***Integral,*** nr. 3, mai 1925, p. 14. Din această versiune lipsesc aproape total semnele de punctuație, iar majusculele apar, cu excepția numelor proprii, doar la începutul strofelor. Alte deosebiri în raport cu textul din volum :

v. 3 : „Acid pasul ca un cuvînt, cub deschis" ;
v. 6 : „laț gîndul..." ;
v. 9 : „Aşa ca moară de vînt luni..." ;
v. 12 :. . . . cu turnul aifel..." ;

Versurile 14—15 sînt concentrate într-unu! singur : ,,cerul (gurii) biliard, ce afiş mările din sud".

v. 17 : „interior mă străbate ca metro gestul tău" ;
v. 19: „gratuit vîntul...";
v. 22 : „surprins strins glasul tău o un bec Osram" ;
v. 26 : „patefon drumul sub roțile acestui renault (10 H.P.)" ;
v. 31 :. . . . creierul de os".

v. 10—11. PNEL*

S-a publicat în ***Integral,*** nr. 1, martie 1925, p. 14.
In revistă, apar următoarele forme :
v. 3 : „...ca un alpenstock" ;
v. 13 : „Mara, sol diez interior" ;
v. 17 : „vina încadrat...".
Lipsesc virgulele, iar versurile, cu excepția unor unități frastice, încep cu litere minuscule.

p. 11 PIAN

A apărut în revista ***Punct, nr.*** 10, din 24 ianuarie 1925.
In textul tipărit în revistă, versul 4 sună astfel : „pînă în gînd cerul e de metal". Doar primul vers din fiecare strofă începe cu majuscule.

p. 11—12 PUNCT

Tipărită în revista ***Punct,*** nr. 12, din. 7 februarie 1925, sul) țiul ***3 Februarie,*** fără semne de punctuație şi cu majuscule: :.-;ir la începutul strofelor. Poezia a fost republicată în revis- i ***Aclam,*** nr, 11, din 1 noiembrie 1929 sub titlul ***Punct.*** Ver- unea din revista ***Punct*** prezintă o diferență în versul 11 : inotimp avion în piept desfăcut" — care, in forma definitivă f d un păun anotimpul în piept..."), atenuează eliptismul inițial renunță la comparaţia cu un obiect tehnic, în favoarea unuia aiurai. Asemenea modificări apar şi în alte poeme la publi- area în volum, mareînd relativa distanțare a poetului (în ***•/,M)*** fața de experiențele „constnictiviste". In versiunea din ***cam,*** versul 13 apare scindat : „O în nisip. Linişte întreruptă ***v*** mimă".

p. 32 OVAL

A fost publicată în revista ***Punct,*** nr. 11, clin 31 ianuarie 1925, ' u dedicația : ***lui Stephan Roit.*** Din versiunea tipărită în re- v!-iâ sînt absente semnele de punctuație. Notăm de asemenea ciieva diferențe în raport cu forma definitivă :
v. 2 : „Plop trecut cu absint prin calendar" ;
v. 4 : „Tire-bouchon gîndul instalat aerian" :
v. 10 :. . . . osificat în saltar" ;
v. 15 :. . . . mima ca un tren subteran".

p. 13 CLOROFORM

A apărut în revista ***Contimporanul, nr.*** 50—51, 1924 cu ur- rcxuvic difc>rențe fata de versiunea d?fini'.'tivă :
v. 1 : „în suburbie cinematograf şi bordel iată" ;
v. 5 :. . . . lampagiuî tău. Lîngă chei" ;
v. 11 : „cit de frumos ventilator cîntă partitură" ;
v. 13 : „De ce vîntul înşurubat clovnul floare ele făină vie" ;
v. 14 : „îți spun : catalogul..."

p. 13—14 PROFIL ÎNTR-O LACRIMA

Tipărită în revista ***unu,*** nr. 34, februarie 1931. sub titlul ***i'rofil tăiat intr-o lacrimă. în*** textul don peKtdic e de reținult o

singură diferenţă în comparaţie cu cel din volum, în versul 16 : „Cum drumuri se închid ca vitrinele la şapte seara".

p. 14—16 CONCLUZII; NI

A fost publicată in revista ***wui,*** nr. 9, ianuarie 1929, Iară segmentarea în cel-? cine; unităţi din volum. Secvenţa IV din carte lipseşte din versiunea apărută în ***unu.*** Comparativ cu textul definitiv, se remarcă următoarele deosebiri :

v. 1 : „Descuiat vîntul un surîs trimis" ;
v. 2 : „milităresc, prundiş carnea ta rîde cu lumini" ;
v. 17 :....vitrina precum obraz" ;
v. 18 : „stele deplasez ca figuri de şah" ;
v. 20 :....sîngele nostru ca hamac"... ;
v. 56 :....glasul tău ca trapezist".

p. 16—17 SFÎRSIT

A apărut în revista ***Punct,*** nr. 5, din 20 decembrie 1924. Retipărită în revista ***Aclam,*** nr. 7, din 31 august 1929, p. 9. Faţa de versiunea din volum, textul imprimat în cele două reviste marchează unele diferenţe :

v. 1 : „Zare se frînge" ;
v. 4 :....se apropie cu sînge (în revista ***Adam)" ;***
v. 12 :....pletoase de amintire" ;
v. 14 :....şi ciori — Ave Mari» —" :
v. 24 :....s-a rupt în mine (revista ***Adam)" ;***
v. 25 : „Acesta e gîndul peste cupole...".

Reacţiile criticii la apariţia ***Invitaţiei la bal*** n-au fost foarte numeroase. Dintre „cronicarii" reputaţi ai momentului, s-au pronunţat totuşi Perpessicius, Pompiliu Cotistantinescu şi Octav Suluţiu. In foiletonul pe care-1 consacră, în ziarul ***Cuvîntul,*** din 29 r.ici'rmbr ⊱ 1931, ***Incantatn-ior*** şi ***Invitaţiei la bal*** — cărţi apărute în acelaşi an — cel diniîi crede că : ***„Invitaţie la bal poala*** fi considerat drept repetiţia generală, ca să nu zicem prefaţa icontinui adorări pe oar? o exprimă ***încântat iiAv,*** De aici si diferenţa de ton, stilul aparte ce distinge ***Invitaţia*** de ***Incantaţii.*** Ca orice repetiţie şi ca orice preludiu, ***Invitaţie la bal*** abunMă în imagini de fantezie, în glume metaforice şi într-un

..Krcabil umor care, şi dacă nu angajează ***Incantaţii-le,*** nu lc anticipează mai puţin". Or, dacă recenzentul numeşte câteva note exacte ale ***Invitaţiei la bal,*** el se înşeală evident în privinţa caiităţii de „preludiu" sau „profeţie" a cărţii în raport cu ***In-, ciintaţii-le*** ; el uită de fapt că e vorba de versuri mai vechi, cu o altă coloratură stilistică, marcată de experienţele constructiviste de care poemele din ***Colombo, Ulisc, Plante şi animale, Brăţara nopţilor, Zodiac,*** apoi ***Incantaţii,*** au avut timp să se distanţeze.

Octav Şuluţiu restabilise insă, în recenzia sa din ***Vremea*** ir.r. 193, din 28 iunie 1931), coronplogia operei, observînd că : ***..invitaţie la bal*** umple un gol in evoluţia poeziei lui Voronca si in înţelegerea tranziţiei de la ***Restrişti*** la ***Colombo".*** In acest sens criticul remarcase, Ia începutul comentariului său, „influenţa vechiului mod de a scrie (din ***Restrişti*** — n.n., I.P.) în ***Sfîrsit,*** cu atmosfera mucedă de toamnă, cu ploaie şi noroi, dar departindu-se de G. Bacovia şi C. Baltezar, care-1 retribuiseră în ***Restrişti.*** Ilarie Voronca marchează în ***Invitaţie la bal*** primii paşi spre volumele de mai tîrziu, pe care le face presimţite în ***Pian*** şi în ***Punct.*** In acesta, un cosmism urban, o întrepătrundere omului cu viaţa şi surprizele ei : «Trup dizolvat în peisaj a-***cid»*** — care va deveni mai tîrziu frenetic". Volumul ar anunţa „aventura omului modern din ***Ulisc,*** în care natura se loveşte de viaţa omului", „romantismul frenetic" din ***Brăţara nopţilor*** şi simbolismul din ***Zodiac.*** Sub unghiul universului imaginar şi al sintaxei poetice, Oct. Şuluţiu face cîteva observaţii exacte, respingînd şi impresia de ermetism. In ***Cloroform,*** de exemplu, „poetul notează un peisagiu urban în care se întrepătrund viziuni de cinematograf, cu peisagiul exterior bîntuit de viscol şi de alb. O face aceasta prin jalonarea în drumul său a unor noţiunii alese reuşit, pentru rezonanţa definitivă. Poemul, obscur la prima lectură, devine evident după înţelegerea 'clinicei".

Tot în revista ***Vremea*** (nr. 215, din 29 noiembrie 1931), carte-; e prezentată (împreună cu ***Incantaţii)*** de P. Constantinescu. care o situează, ca şi Oct. Şuluţiu, într-o „formulă de tranziţie a artei sale poetice", caracterizată între altele printr-o „fantezie umoristică" ce a făcut şcoală în mediul „integralist". E remarcată, astfel, „o atitudine de dizolvare a lirismului prin umor", o „transpunere a iubirii într-un peisaj mecanic", „tran--t r'orea umoristică a peisagiuilu'i", „atmosfera ostentativ modernistă". Continuarea direcţiei dadaiste i se pare evidentă criticului : „Intr-un decor urban, de civilizaţie modernă, de maşinism si standardizare a vieţii, în ***Invitaţie la bal*** ne regăsim în mo-<

meatul inițial al dadaimului, aşa cum s-a manifestat şi la Tns-tan Tzara. Un impresionism violent şi incoerent prin disparitatea imaginilor, defilează, într-un fugitiv jurnal cinematografie, succesive naturi moarte din atmosfera marelui oraş".

Evoluția prozei lui Yoronca de la sentimentalitatea răvăşită" la formulele „integralismului" fusese urmărită şi de E. Lovinescu, care, în ***Istoria literaturii române contemporane,*** volumul III, o caracteriza rezervat, în termenii următori : „E de prisos să adăugăm că poezia sa a rămas tot statică, tot poezie de atmosferă, pe care o poți citi, cu un egal efect, de la început !a sfîrşit sau de Ia sfirşit la început, tot atît de pletorică, imaginile au devenit însă mai dinamice, luate fiind din mecanică sau violent citadine şi, sub influența dadaismului, asociațiile mai disparate, expresia mai eliptică şi libertățile fața de gramatică mai mari".

Critica mai nouă a schimbat prea puțin datele oferite de lecturile din anii '30, etapa lirică ilustrată de ***Invitație la bal*** fiind privită în continuare cu serioase rezerve. Dintre referințele directe la acest moment, e de notat în primul rînd pasajul din ***Literatura română între cele două războaie mondiale,*** II, a lui Ovid S. Crohmălniceanu, care, după ce situează versurile clin anii 1924—1925 în subordinea programului „integralist", scrie că : „Adunate în volumul ***Invitație la bal.*** ele sînt mai degrabă producții dadaisto-simuitaneiste", caracterizate de procedee menite să dea „senzația asaltării simțurilor de către nenumărate impresii concomitente" („cuvinte din sfera lumii tehnicizate moderne", „eterogeneitatea lucrurilor pe care le cuprind notațiile", etc). Judecata de valoare e însă negativă : „Totul se mărgineşte însă la o demonstrație obositoare, destul de puerilă, cu efecte comice involuntare, atunci cînd suferă şi o organizare în strofe rimate. [...] Pictopoezia va rămîne pentru cîntărețul ***Restriştilor*** mai mult un scurt exercițiu gimnastic de înviorare a imaginației, e drept puțin cam deznodător".

Părerea lui D. Micu ***(v. -Modernismul românesc,*** II, Ed. Minerva, 1985, pp. 164—165) mu <•, în fond, aii : „întreaga sa poezie în limba română după ***Restrişti*** (1923) s-a făurit într-o permanentă luptă între fondul său prim, elegiac, şi inteligența arristică, intre, s-ar putea zice, suflet şi spirit. Cînd spiritul strangulează sufletul, ca, mai ales, în ***Invitație la bal,*** dar, intermitent, şi în celelalte volume, lirismul sucombă, fatal".

Pe o cu totul altă poziție se situează însă Marin Mincu în studiul introductiv la antologia ***Avangarda literară românească,*** Ed. Minerva, 1983, — care, în polemică îndeosebi cu opiniile

iui G. cahnescu din ***Istoria literaturii române...,*** aşează într-o nouă lumină creația poetului, argumentind mai ales cu textele •-.t-.,v e ar. si.:.i ci.n .'!a.,>a _inuv'r;jiista", Muslraui Jn-ie de ***Incitație la bal:*** ..După Urmuz, Tristan, Tzara şi Ion Vinea, ca factori reformatori incipienți, Ilarie Yoronca ***schimbă iu mod esențial modul dc a gindi şi a face poezie,*** schimbare definitivă ce deschide o breşa istorică in sistemul codificat al poeziei române"... Sau : „Reforma poetică introdusă de Ilarie Voronca trebuie apreciată în strînsă legătură cu concepția sa despre statutul ***semnului lingvistic*** în poezie, concepția articulată mult mai actual decît se poate bănui la prima vedere [...]".

INCANTAȚII

Volumul ***Incantații.*** Poeme, ca un portret inedit de Milita I'etraşcii, s-a tipărit la Bucureşti, Editura „Cultura Națională" în 1931.

Nici unul dintre cele 11 poeme care alcătuiesc sumarul căr-n-a fost publicat in periodice. Nu cunoaştem, pină la această dată, manuscrise ale acestor poezii.

In biografia literară a lui ilie Yoronca, ***Incantații-le*** au marcat un moment aparte, cu consecințe însemnate pentru evoluția raporturilor sale cu mişcarea românească de avangardă, în speță cu gruparea „unu". După cum am menționat în studiul •introductiv, între poet şi camarazii de la revista condusă de Saşa Pană s-a declanşat, în noiembrie 1931, un conflict, avînd drept consecință ruptura, provocat, între altele, de accentele poi«nic-a la adresa uoiora dintre aceştia, prezente in toxtul intitulat ***Obrazul dc cretă,*** ce trebuia să apară în numărul 40 al revistei. Or, poetul şi-a retras, în ultimul moment, articolul aflat în corectură, la care si răspundea vehement Gheorghe Dinu (Ștefan Roii), prin ***Şacalul acestui colibri,*** pamflet imprimat pe prima pagină a numărului, sub „locul rămas alo", ***unde*** trebuiau să apară paginile incriminate. De fapt, tensiunile din sinul grupării erau mai vechi. Din memoriile lui Saşa Pană ***(Născut in '02,*** Bucureşti, Minerva, 1973) sau din ***Jurnal de copilărie şi adolescență*** de Geo Bogza (Bucureşti, Ed. Cartea Românească, 1987) reiese limpede că, încă în primăvara iui 1931, apăruseră unele nemulțumiri privind calitatea şi orientarea revistei ***unu.*** Claude Sernet, Șt. Roii şi M. H. Maxy voiau ..o directivă mai fermă" — cum notează Geo Bogza ; acesta din urmă crede că „din paginile re-

viatei trebuie iă se ridice neliniştea vremii noastre" ; „Voronca, avînd o slujbă oficiala (ia Direcţi,! Presei de pe lingă Consiliul de Miniştri — nai., I. devine mai puţin intransigent' — scrie Geo Bogza (care nu va fi totuşi de acord cu „excluderea" lui Voronca din grupare şi cu atitudinea prea dură a lui Gh. Dinu din pamfletul citat). In ce-l priveşte pe autorul ***l)icanla',ii-lor,*** gruparea nu privea cu ochi buni demersurile acvsluia de a fi primit in Societatea Scriitorilor Români, iar Tipărirea volumului la o „editură ghiftuită şi mercenară" — cum (aracteriza Gh. Dinu editura „Cultura Naţională" era considerată un gest inacceptabil din unghiul intransigenţei avangardiste faţă de „oficialitate". (Voronca urma, de altfel, să obţină pentru această carte premiul de poezie al S.S.R.). Condamnarea ..trădării" va apărea, in termeni şi mai drastici, în recenzia pe ci..e Gh. Dinu o va publica în numărul următor al revistei ***unu*** (42. decembrie 1931), sub titlul ironic ***Incantaţii. Poeme de Iov Pillat şi Hurie Voronca,*** vizind dezertarea autorului in tabăra „tradiţionaliştilor". Astfel încît, dacă la apariţia, în acelaşi an, a ***Invitaţiei la bal,*** Gh. Dinu-Roll scrisese o recenzie-poem, de entuziastă întîmpinare (v. ***Cronica pe o conjetă,*** în ***unu,*** nr. 30, iunie 1931). limbajul recenziei de acum este cu totul altul. Poetul ***Incantaţiilor*** este învinuit, în termeni sarcastici, de căutarea „succesului" cu orice preţ, a „aplauzelor unanime", dar si a profilului financiar. Locul comentariului critic al cărţii este luai, practic, de critica gestului ca atare : „Să plîngem cavalerul care şi-a pierdut -platoşa şi calul a strivit în potcoave chivără. Să plîngen: glanda tinără a poetului grefată pe trupui vetust al unei poezii scoase din cutia de pălării a bunicii. Să plîngem de două ori că bunica e veche de tot, pe undeva în marmore vinde a cinlai şi Duiliu Zamfirescu. Secreţia lui tinăra ***o*** vedem cum face zbîrcituri, căznindu-se să întindă o piele mumificată [...] Nn-i nimic. încetul cu încetul tinereţea se va adapta azilului precoce şi se va simţi bine sub comprese, împletind acrostihuri şi asonante. Regimul alexandrinului va prinde bine, ca un briu, şalelor coxatgice, supa de legume şi de iambii de morcovi şi endecasilabi e bună stomacului cu post şi penitenţă [...]). Apartamentul a luat locul sîngelui. [...] Dormitorul cu perini moi. Salonul cu pian şi musafiri nu te-au părăsit încă. Sîngele apă nu se face. Va trebui să rămîi un burghez al lor pînă şi în poem. Trebuia transferat apartamentul. Poezia tu sufragerie, dormitor şi salonaş. [...] Ce de sindrofie literară, pe undeva, duminica . aşa vei reuşi să fii ales membru la S.S.R. i.societatea senUilor români) si vei fi şi premiat"... Că, mai mult

decît valoarea cărţii, era incriminat „compromisul" autorului ei cu ..oficialitatea", se vede foarte limpede din finalul acestor pagini, în care vorbeşte in primul rînd exponentul grupării ***unu,*** ca apărător al programului de revoltă şi intransigenţă etică al avangardei : ***„Unu*** n>i-şi pierde încă tinereţea, ***Unu*** mai poate duce pe umeri cetăţile de jar şi dinţii lui sunt toţi în vîrful degetelor, fără reticenţe, fără orgolii, fără compromisuri".

Criticii din afara spaţiului avangardist au fost însă, în majoritatea lor, de altă părere. Au scris, la apariţia *Incantaţil-lor,* Pompiliu Constantinescu, Şerban Cioculescu, Al. Philippide, Ion I. Cantacuzino, Perpessicius, Octav Şuluţiu, Emil Gulian, ctc.

Şerban Cioculescu, de exemplu, se opreşte cu precădere la eeea ce el numeşte „revenirea d-lui Ilarie Voronca la metrica tradiţională", care i se pare, după ***Brăţara nopţilor*** şi ***Zodiac,*** „un fenomen, aşadar, general", nu lipsit de legătură cu „destrămarea generală a doctrinelor de avangardă — ilustrată, între alţii, de Tristan Tzara, cu al său ***L'hommc appro.rimatij.*** „In ***Incantaţii*** — scrie cronicarul — ultimul pas e făcut, rezolut. Nici o cochetărie retrospectivă cu vechea manieră. Cu bună credinţă, poetul îşi reface educaţia poetică tradiţională" (v. ***Ilarie Voronca : ..Incantaţii",*** în ***Adevărul,*** XLIV, nr. 14691, din 21 noiembrie 1931). Evoluţia lui Voronca spre „poezia vertebrată", cu utilizarea „alexandrinului românesc [...] nedecis însă pentru rimă şi punctuaţie" i se pare şi mai evidentă în acest moment creator, în care sesizează totuşi unele dificultăţi de adaptare. „De altfel — notează Ş. Cioculescu — temperamentul de iruptă pubertate al d-lui Ilarie Voronca suferă încă provizoriu de limitarea impusă de sine însuşi a alexandrinului. Formula d-sale poetică, manifestată, întîi, programatic, prin delirul afişelor luminoase şi al maşinismului modern, urbanist, este, în esenţă, dinamică şi discontinuă. D. Ilarie Voronca e un văzător, un permanent posedat al imaginilor discontinue, proiectate în afară cu o impre-i sionantă incontinenţă [...]. ***Incantaţii*** ni-l prezintă cu un relativ regulator de precizie al dinamicei sale verbale". După ce notează că „versurile d-lui Ilarie Voronca se valorifică mai bine detaşate de hăţişul contextului", criticul defineşte această etapă a creaţiei sub semnul unui proces de limpezire a „delirului cosmic" într-un „specific unanimism, de îmbrăţişare simpatică a vegetalului, a mineralului şi animalului, care, laolaltă, dau sufletul vast al planetei". Sînt apreciate, în acest context, „versuri de calm şi limpiditate sonoră", „o poposire liniştită pe ogorul imaginilor autohtone", „capacitatea de expresie poetică superioară [care] nu se dezminte, în versuri de esenţă pură".

IncanVații-le ar indica făptui câ poezia lui Yoronca ..se organizează conştient pentru orhestrația viitoare a unei viziuni unanime".

Părerea lui Perpessicius este cie asemenea pozitiva. In ..mențiunea" din ziarul *Cuviniu!,* din 29 noiembrie 19.11, el caracterizează *I ncantații-\e* pornind de ia definiția lui Yalery, conform căreia „Lirismul este desfăşurarea (dezvoltarea) unei exclamații". „Căci — se justificit cronicarul — este, de la intîiul la ultimul vers al *Incantalii-lcv,* o suita de exclamații, o revărsare de nestemate, ca-n închinarea magilor peste leagănul adorat, o întrecere cu sine, in aflarea de noi şi noi motive de exaltare, aşa cum *Cintarca datărilor* sau cum erotica eminesciană desfăşoară. în alt plan şi în alt stil, aite două caiere de incantație. Şi iedera aceasta melodică şi imagistă, care se ,nlânțuie de jur-împrejurul torsului adorat, îmbracă toate formele, ascunde toate spectacolele, iar toate tainele şi miracolele lumii le mînă pe treptele suveranului altar. E ca un laborator magic de obsesiuni caste şi ca un atlas în care toate insulele de corali şi toate sirenele s-au tocmit pentru himeneul acesta Jegendar". Pentru autorul *Mențiunilor critice,* *„I ncantații-lv* nu sunt numai una din cele mai perfecte antologii a imaginilor d-lui Ilarie Yoronca şi nici numai unul din cele mai organice poeme, în care adorarea cîntă pe toate strunele şi din toate motivele", ci şi „«arta poetică- a poeziei d-lui Ilarie Yoronca. Sînt atîtea varietăți de versuri, de Ia alexandrinul cel mai glorios pînă la stihul cel maii afon, sunt atîtea exerciții pentru su,gen::; emoți'i, surprize, meLoT.v şi Incintare, sunt atitra recorduri aliterative sau de asonantă, încît va trebui să străbatem într-o bună zi *Incantații-le* şi pe hotarul acesta, al lecțiilor şi izbînzilor dc versificație si poetică".

In numărul 215, din 1932, al revistei *Vremea,* P. Constanti-Ticscu consideră că, prin *Incantații,* „d. Voronca este egal cu sine însuşi ; acelaşi delir cosmic constituie atmosfera dominantă a universului său poetic, brăzdat, de o ploaie uluitoare de stele, ea o abuzivă feerie in haos". Şi criticul adaugă, în concluzie : „In *Incantații* circulă un elan erotic, cu înalte tonuri de odă : strofa închide singură un poem, iar în excesul de imagini te poți opri ca în oaze succesive ; încet, te deprinzi : deguşti un, grup de acorduri, în disproporționata simfonie în care se zbate delirul liric al poetului, ca un şir de arbori despletiți, sub bătaia grindinei şi a fulgerelor aglomerate pe creştet".

Fixând momentul *Incantații-lor* ca pe unul de „serioasă convalescență" după ce poetul „a scăpat, ca prin minune, de pa-

la.izie progresiva, cic cu-lirium tremen.-. şi de nebunie", grație unui ..talent adevărat" şi unei ..sensibilității reale", Al. Philip-p:de face, :n felul urmato; , bilanțul experiențelor precedente: „Pină acum, o poezie dc ilarie \ oronca înfățişa curioasa parti- elantate de a putea ii cititundefined ciin orice loc, de la început, de ia mijloc sau de hi sfirşit, iară ca prin asta înțelesul ei să sufere. Aveai ciudata impresie că te afli deodată în mijlocul unui uluitor *bric-ă-brac* de vorbe, metafore şi imagini, printre rămăşițele somptuoase ale unui palat din O *mic şi una de nopți.* după o năvălire barbară, sau într-un Versailles devastat de revoluție. Totuşi, in chip şi mai ciudat, această impresie se completa imediat cu sentimentul ca toate aceste ruine erau rezultatul unei spontane, violente vi proaspete izbucniri tinereşti. Dezordinea aceasta vulcanică si impetuoasă dovedea elanul unui talent în plină dezvoltare, mai degrabă decît lamentabila grandoar a unei splendide dezorganizări iremediabile". Era — estimează recenzentul — ..spectacolul unei veritabile sensibilități poetice care îşi căuta în-ca, cu înfrigurare, un mod de expresie". Cu *I'u-cnluții,* p'Oeiul ar fi ..pornit pe calea vindecării depline" (v. *Ilarie Vorom-o, „Înaintații",* în, *Viața românească,* •ir. 1—2, ianuarie — fobru irie 1932. p. 182).

Asupra aceleiaşi cărți, Phtlippidc revine, într-un articol din .''arul *Adevărul* (din 15 aprilie 1U32). care evidențiază două aspecte alo poeziei Iui Yoronca : „o pătimaşă dorință de a găsi noduri de expresie cit mai nouă" şi ..nevoia irezistibilă de a se răspîndi a unui clan sufletesc neinfrînnt şi nepotolit de nimic, mereu nou **M** proaspăt". Dincolo dc aceste căutări, *fondul* jcestei lirici ar fi *iubirea.* „Pentru Yoronca universul întreg — • bservă pertinent recenzentul — nu e decît un pretext decorativ" cu care îşi îndestulează nevoia lut d» a-şi exprima dragostea, entuziasmul, mulțumirea. La ei pînă chiar şi tristețea se preschimbă în bucurie. [...] Credem că secretul acestei bucurii stă in oasiunea lui Yoronca pentru vorbe, în care crede mai mult decît în orice". Concluzia sa este acum că : „Yoronca a făcut "ş'i cîliva paşi înapoi, care i-au adus]a punctul dc noutate *•x/rmală.* Poate acum sa –e oprească, su se reeuleagă, să se (linceasca. \ a trebui apoi să pornească din nou înainte. înainte, ai aceeaşi direcție — *dar* pe *olt drum. II* Si mai ales va trebui să '>se deoparte orice program de «poezie noule-" *(Poezia nouă. i'aric Văratica, ..Incantații").*

Structura specifică poeziei magiste a Iui Voronca, ilustrată oc *Incantații,* face obiectul recenziei lui Ion I. Cantacuzino din ziarul *Viitorul* (nr. 7228, din 4 martie 1932). „Printre poeții

noştri, imagismul d-lui Voronca o cel mai abunttent, cel mai dosăvîr.şit, cel mai generos şi mai bogat". Remarcînd că „imaginea, izolată, devine joc", criticul atrage atenţia asupra soluţiilor căutate de poet pentru depăşirea acestei situaţii : „încercarea de a transforma imaginile clin scop în sine în mijloc se vădeşte în primul rînd prin caracterul descriptiv pe care de multe ori a căutat să-1 dea poeziei sale d. Voronca". In acelaşi sens, are loc şi „integrarea lor în cadrul unor dezvoltări retorice descriptive sau enumerative". Excesul imagistic este, după opinia comentatorului, nociv pentru lirism : „Abundenţa imaginilor alterează şi ucide lirismul, îl dispersează, fâcîndu-**1** descriptiv şi micşorează intensitatea emoţiei originare, explicînd-o". Or. tocmai excesul ar caracteriza lirismul ***Incantaţii-lov*** : „Majoritatea poemelor sale sunt ode, adică poezii presupunînd un sentiment de exaltare, nenuanţat, abundent şi excesiv, unilinîar, ceea ce va explica deci acumularea imaginilor". Intenţiile de organizare a discursului liric sînt remarcate şi de I. I. Cantacuzino, pentru care rezultatele unui ***atare*** demers nu sînt totuşi prea convingătoare : „Toate aceste tentative de organizare sunt însă doar schiţate. Dincolo de ele rămîne permanent prezentă senzaţia de fugă, de pămînt instabil, pe care ţi-o lasă arest lux de imagini fără sprijin". Astfel încît, dacâ-i recunoaşte autorului „vaste şi multiple posibilităţi de poet", recenzentul crede totuşi că realizările sînt încă de aşteptat.

Lui Emil Gulian, care prezintă volumul în revista K07?iâ***nia literară*** (nr. 7, din 2 aprilie 1932), poemele lui Voronca i sc par, de asemenea, în ciuda performanţelor imagistice, grav afectate de absenţa coerenţei ansamblului : „D. Ilarie Coronca a găsit un procedeu de a scrie (cunoscut de altfel mai de mult în străinătate). Poemele d-lui Voronca sunt uriaşe enumerări de imagini, de foarte multe ori de o calitate excepţională şi întotdeauna inedite. Un flux de imagini înşirate ca mărgelele pe aţă, fără vreo coerenţă, nici măcar interioară, e tot ce formează poemele sale. [...] Din nenorocire însă, acest procedeu se poate repeta la infinit. Fabrica o dată creată, industria e în plină îniflorire. [.a] Genul genial e creat. Cu diferenţa că ceea ce în primul moment poate părea creaţie nu e decît ingeniozitate care se dobîndeşte prin exerciţiu". Consecinţele unei atari procedări ar fi „banalizarea originalului tocmai într-o poezie care îi căuta cu orice preţ". Ca altădată G. Câlinescu (cînd comenta ***Brăţara nopţilor),*** Emil Gulian crede că „sîngele nu curge prin poemele d-lui Voronca, deşi imaginile sunt făcute de aceeaşi mînă şi se repetă pînă la saturaţie pe acelaşi ton şi acelaşi fel". Poezia s-ar pulveriza înlr-un „retorism metaforic" şi o „juisanţă de imagini", lipsită de un „fir **interior".** încît „ajungi să crezi că nu **urmăreşte** să refacă în cuvinte, o viziune interioară autentică, ci numai de dragul de a uni termeni de comparaţie, e furat de exerciţiul acesta {...]". Am avea de-a face cu un „cerc viţios al **metaforei** ce se caută tot pe ca". Reperele lirice ta care e raportat Voronca sînt, cu „climatul acestei poezii minore de notaţie şi peisaj", **Tzara,** Funduioanu, Ion Vinea, iar „tehnica imaginilor" ar trimite la „aceea a cuvintelor în libertate pe care avangardiştii o utilizau spunind **că** scot cuvintele **ca** biletele de loterie din pălărie".

O **înlimpinare** negativă **a** ***Incantaţiilor*** vine din partea lui Hoi'ia Groza prin recenzia semnală **în *Rampa,*** XVI, nr. 4171. din 12 decembrie 1931 : opinia recenzentului e că „aceste ***Incantaţii*** sunt o tristeţe. [...] Voronca nu mai e o răzvrătire, aşa cum ne învăţasem să-1 ştim. Ci o ajungere înf frupt. Atît : imagină". Chiar mai tîrziu, cînd va comenta ***Act de prezenţă*** (1932), Horia Groza nu **va** uita să vorbească despre **„lamentabilele *Incantaţii",*** care, alături de ***Ulisc,*** ar reprezenta „o în~iirziere sau manierism" (v. revista ***Ulisc,*** I, nr. 2, 15 iunie 1932).

In criticii şi istoria literară mai recentă, ecoul volumului ciin 1931 s-a prelungit rareori. E de **reţinut** îndeosebi prezentarea din ***Literatura română intre cele două războaie mondiale,*** '.ol. II, a lui Ovid S. **Crohmălniceanu, rare,** în **linia** unor aprecieri făcute de critică la **apariţia** cărţii, scrie că.: „Interesul pentru muzica frazei creşte considerabil în ***Incantaţii,*** aşa cum ne previne titlul volumului. **Voronca** are acum ambiţia să-şi răstoarne coşurile cu imagini în strofe de **o** metrică impecabila [...]. întîlnim chiar un elogiu al alexandrinului [....]. Bineînţeles, nu lipseşte nici lauda adusă «versului **liber»** [...]. Dar ; oetul preferă de astă dată sa-şi strunească debitul verbal, sujunînd'i-1 canonului prozodic şi să imprime adesea rostogolirii cuvintelor o **remarcabilă** frazare muzicală, **f ...•).** Nu o dată, ei căutare de «incantaţii», ajunge chiar să barbizeze"...

PETRE SCHLEMIHL

A apărut, ..cu ilustraţii de Michonze, Victor Brauner, S. Pai-ahirn" la tipografia „Bucovina" din Bucureşti, în 1932 (91 p.). Cele douăzeci şi nouă de poeme care alcătuiesc sumarul au fost •• barar • dric! in voiam. Nu se cumese, pînă acum, maniu-

Nici această carie a Iui Ilarie Voronca nu reuşeşte să aducă la un numitor comun opiniile criticii. Ele oscilează între constatarea, făcută frevent în legăură cu scrierile precedente, a permanentizării, în egală măsura, a unor calităţi (în ordinea inventivităţii imagistice) şi defecte (de „organizare"), •—• şi, pe de alta parte, evidenţierea unei anumite evoluţii spre simplitate şi o mai organica structurare a discursului liric.

In categoria celor dintîi, se înscriu notele de lectură ale iui G. Călinescu ***(Ilarie Voronca, „Petre Schlcmihl"***, în ***Adevărul literar şi artistic,*** XI, seria II, nr. 624, din 20 noiembrie 1932). In limbajul său critic figurat, G. Călinescu îşi începe recenzia cu sesizarea unui plus de meşteşug într-un demers creator rămas, practic, între coordonatele cunoscute: „Neostenit după atîtea volume de versuri, care erau alţi metri din acelaşi sul de mătase mereu desfăşurat, d-1. Ilarie Voronca ne mai dăruieşte cîliva metri din aceeaşi materie. Dacă observăm însă mai de aproape, mătasea de acum e ceva mai stinsă şi mai puţin mecanică în desemn, ceea ce o face să se deosebească de rest. întinsă bine la lumină şi pipăită între degete, ţesătura nouă a d-lui Voronca e mai molale şi mai fină si dovedeşte un progres de manufactură". Criticului îi displace „abstracţiunea" poemelor, care generează, după opinia sa, o „impresie de răceală" — „poetul neavînd emoţiuni, ci numai atitudini şi concepţii pe care le tratează retoric în chip de invectivă şi program". în acest sens, despre poemul Pe ***deasupra dosarelor,*** crede chiar că „conţine în chip limpede o invectivă aproape proletară împotriva platitudinii burgheze". Discursivitatea ar fi o trăsătură generală a acestor poezii : „De această structură discursivă sunt toate poemele d-lui Voronca, şi aceasta explică slaba lor putere calorică". „Pentru a anula efectul prozaic al substrucţiei — adaugă criticul — poetul recurge la două procedee de materializare", şi anume, la evocarea unor „obiecte şi lucruri de natură a provoca o voluptate" şi la „stabilirea unui cifru de concrete, numite fals imagini. Poetul extrage dinitr-un concret o singură notă şi întrebuinţează cuvîntul ca adjectiv. [..] D. Voronca duce abuzul de metaforism pînă Ia compararea unei imagini cu altă imagine sau pînă la caricaturizarea universului. Fiindcă gingiile sunt albe şi dimineaţa scoate stelele, nu se poate spune fără ridicul ***gingiile zăpezii şi dimineaţa cleşte,*** după cum nu se poale spune ***oglinzile sparte iu buzunarul unui amurg*** sau ***gîjliiul de trudă al legumei,*** fiindcă aceste expresii trivializează lumea fizică antropomorfizînd-o". Cu mici modificări, aceste consideraţii şi exemplificările lor vor fi reluate mai tirziu în ***Istoria literaturii române...,*** pentru a primi, în zilele noastre, o replică severă din partea lui Marin Mincu, ce amondează, într-un stil nervos, „optica esteticii oălinesciene, care se opreşte la croceanism" .şi „nu mai corespunde concepţiei moderne şi actuale despre poezie ca act semiotic şi -•miozic" (v. M. Mincu, studiul introductiv la antologia ***Avangarda literară românească,*** Bucureşti, ed. Minerva, 1983, p. 37).

I

Despre imagistica poetului, G. Călinescu face şi alte re-i mărci care vor Irece, în majoritatea lor, în capitolul consacrat ***ivi*** Voronca din ***Istoric :*** „Nu imaginile poetului ne supără, in pluralitatea lor, cil reaua lor expunere şi lipsa lor de funcţiune lirică. D. Ilarie Voronca ne desface o cîrpă în care sînt îngrămădiţi o mulţime de peştişori aurii, transparenţi şi cu aripi de dragon, dar transparenţa şi tinctura lor ne rămîne necunoscută pînă ce nu sunt aruncaţi într-un vas cu apă, pentru ca să-i putem vedea circulînd şi înotîn'd". Celebrul pasaj se încheie cu o observaţie asemănătoare cu cea a lui Emil Gulian clin recenzia la ***Incantaţii :*** „Poezia d-lui Voronca nu are limfă pentru circulaţia imaginilor, şi aceasta produce stagnarea şi ariditatea poemului." Recenzentul reţine totuşi „admirabile imagini", „sentinţele şi definiţiile săpate într-o marmoră salină", „unele strofe de atmosferă autumnală şi cinegetică", unde „circulaţia imaginilor este aşa de_ lină, aşa de desfăşurată şi de somptuoasă, încît cu această parte a 'operei sale, d. Voronca devine un poet realizat şi definit". Concluzia articolului sugerează existenţa unor realizări fragmentare) : „într-o scoică nu este decît o perlă şi în volumul d-lui Voronca sunt mai mult. Aceasta e de ajuns ca să uităm oboseala de a fi desfăcut o mie de versuri pentru a găsi citatul <iteţios".

Oarecum surprinzătoare este lectura lui Serbam Cioculescu, care se arătase dispus să descopere în volumele imediat precedente evoluţia poetului spre o coerenţă mai marcată a poemelor. Autorul cronicii publicate în ***Adevărul, nr.*** 14997, din 22 noiembrie 1932, se mărturiseşte franc decepţionat, ***no***tînd că, după conflictul cu gruparea ***unu,*** „d. Voronca a capitulat. Angajat, aşadar, pe calea unei rezolute organizări a fluxului său poetic, fostul director [sic !] al revistelor ***Integral*** şi 7 ***II.P.*** înscrie o palinodică retractare a tentativelor sale, ca să sŢjiin aşa, penultime, şi se întoarce la haosul do unde încercase a ieşi [...]. ***Petre Schlcmihl*** e o colecţie de poeme cu vir-

tuţi poetice neincliguile, slăbite insă în dinamica lor şi nemairevărsate, ca înainte, în torente impresionante. Din loc în loc, dar din ce în ce mai rar, cîte un vers plin, puternic, de viziune **delirantă** : intermitente erupţii de energie poetică, în care poetul manifestă sentimente **unanimiste,** aderenţa sa faţă de cosmic, vegetal si omul de pretutindeni".

In schimb, în rt>cenzia sa din ***România literară*** (nr. 48, dm 14 ianuarie 1933), Mihail **Sebastian —** care nu fusese prea generos cu laudele la adresa poetuiui — găseşte că, prin noua sa carte, „d. Voronca a făcut... reale progrese, simplifieindu-şi sintaxa, renunţînd la iritantul său modernism formal de altădată şi — ceea ce este mai important — încercînd să ordoneze formidabilul său debit de imagini şi metafore, într-un material poetic mai disciplinat şi mai strîns". Mai aflăm că, dincolo de unele „rare siluiri de imagini", „versurile frumoase abundă în acest volum, în care imaginile sunt de cele mai multe ori fericite", că ***Petre Schlemihl*** e „un volum sobru ?i mai ordonat" **şi** că, prin urmare, „porţile poeziei ni se pare ca de aici încolo îi sunt deschise" autorului său.

Pentru a ajunge Ia concluzia rostită şi altădată, că, „egal cu sine însuşi, d. Voronca e nou **şi** totuşi acelaşi", P. Constantinescu trece în revistă (în cronica din revista ***Vremea,*** nr. 273, din 29 ianuarie 1933) eîteva aspecte de ordin tematic şi de tehnică. Cele dinţii, — „solitudinea", „conştiinţa rănită de semeni", „convingerea mesianică a unui **martiraj** poetic, plin de încredere îri sine şi cu mirajul unui mesagiu fără oscilaţii" orgoliul izolării, — sînt puse în relaţie cu conflictul cunoscut, dintre poet şi **tovarăşii** săi de grupare avangardişti. Insă criticul observă că dc fapt „tensiunea interioară" e o notă mai generală a liricii Iui Voronca : „Ca şi în ***Incantaţii,*** d. Voronca e poet prin acea tensiune **interioară,** flacără purificatoare, in caic se mistuie vreascuri **şi** legume, aştri şi pămînt negru, cioburi si vase de preţ. E în poetica sa o abundenţă de elemente atît de disparate, încît se poate spun,e că nu există figuraţie mai congestionată în toată lirica noastră, ca în poemele sale".

Sul) unghiul articulării discursului liric, criticul notează mai degrabă **consecvenţa** poetului, continuitatea în raport cu experienţele anterioare : „Că uneori se poate întrevedea o relativă disciplină în scurtimea unor poeme este incontestabil ; ii alteori conturul lăuntric al stărilor lirice e mai evident, iarăşi este de remarcat. însă structura imaginii şi delirul metaforic «l d-lui Voronca sunt tot atît de identice, încît excesul însuşirilor sale este contrariat de excesele defectelor. Se observă

insă o mlădiere a tonului interior spre liniştea elegiacă, alternată cu mesianismul orgolios în excelenţa poetului şi a poeziei". In final, P. Constantmescu poate situa astfel „poetica" lui Ilarie Voronca, „între extrema unui individualism programatic şi între aceea a unui potolit drumeţ ajuns la limita forţelor".

Despre ***Petre Schlemihl*** se pronunţă şi Octavian **Şuluţiu** (v. ***Ilarie Voronca „Petre Schlemihl",*** în revista ***Azi,*** II, 1931, nr. 1), care situează noul poem în apropierea lui ***Ulise*** — „panoptic monumental al aventurii moderne, citadine", dar pe o treaptă valorică mai joasă. „Apropiat de ***Ulise*** prin simţul aventurii şi prin prezenţa mulţimii spectatoare şi actoare în marea tragedie jucată de poet, ***Petre Schlemihl*** se depărtează piintr-o mai mică autenticitate a simţirii si a imaginaţiei". Disciplina **formală** a versurilor e considerată totuşi a fi sub nivelul atins anterior, în ***Incantaţii*** sau în ***Ulise :*** „Strîngerea într-o formă fixă şi rima ajută poezia lui Ilarie Voronca să-şi concentreze imaginile, şi nu e de regretat decît că această organizare nu este la înălţimea formală din ***Incantaţii*** sau la monumentalitatea interioară care făcea din ***Ulise*** un poem-expresiune a zbuciumului vremii şi generaţiei noi".

Alte opinii asupra cărţii au exprimat, la apariţie, Al. Robot (în ***Rampa,*** din 27 noiembrie 1932), care vede în eroul lui Voronca „omul răzvrătirii ce! de toate zilele" şi remarcă intrarea poetului „în albia normală a versului", şi -Pericle Martinescu. Acesta din urmă apreciază că, faţă de operele precedente, „volumul nu aduce nimic nou", că „marele păcat: imaginea-scop a rămas acelaşi", remarcînd însă şi faptul că **„d.** Voronca începe să devină puţin ideologic, puţin filosof revoltat, puţin... eseninist".

După primul moment al receptării, în opinia lui G. Călinescu din ***Istoria literaturii române...*** apare ca observaţie nouă sublinierea „marii afinităţi cu Ion Pillat", pe temeiuri mai degrabă de natură tematică, ce par a motiva, de altfel, şi includerea — surprizătoare astăzi — a lui Voronca printre „tradiţionalişti", la rubrica „poezia roadelor". In acest sens, criticul sene că : „Bulionul, magiunul, ceaiul, laptele, legumele, corespund castanelor coapte, cantalupilor, poamelor din poezia celui din urmă. **Aceeaşi** extatică şi, pînă la un punct, afectată plăcere de roade ale pămîntului şi aceeaşi limitare a liricei la evocarea circumstanţelor autobiografice, fără puterea de convertire în simboluri".

Criticii mai r.oi i-au plăcut, in faza timidei „reconsiderări" a poeziei lui Voronca, sa reliefeze îndeosebi „filonul social" accentuat în creația de după 1930 — cum observa E. Simion in citata prefață la ***Poeme-le*** retipărite în 1961. „Aceste ecouii (ale „ciocnirilor sociale" clin anii crizei) sînt vizibile îndeosebi în ***Incantații*** (1931) si ***Pcire Schlcmihl*** (1932), care au comuna o anumită tonalitate lirică data de oscilarea poetului între starea de solitudine a veșnicului rătăcitor („pururi Ahasverus") și apropierea de cel exclus din societate (singuraticul, osînditul ,„n mansarde" In ca.ca caz. ***Petre Schlem/hl*** rămîne pcir. .l autorul acestei prefețe, „alături de ***Ulisc,*** cei mai important volum pentru poezia românească a lui Ilarie Voronca".

Ceva mai tîrziu, Ovid S. Crohmălniceanu va insista din nou asupra tematicii sociale a volumului : „In Petre ***Schlemihl,*** Voronca își asuma condiția de paria social [...]. Aflăm că ostracizarea poetului s-ar datora în primul rînd refuzului său de a lua parte la mulțimea îndeletnicirilor prin care societatea își exercită vasta acțiune spoliatoare". „Totuși — adaugă criticul — avem de-a face cu o izolare înșelătoare. Poetul e «Petre Scatcmihl», «omul fâra umbra-, un «Ahasverus» blestemat să rătăcească veșnic și să fie prezent pretutindeni"...

i'ATMOS ŞI ALTE ŞASE POEME

Volumul a apărut la Editura „Vremea" din București, in 1933 (1-10]).). Este ultima carte tipărită de Ilarie Voronca în țară și în limba româna. Nu se cunosc pîrrâ acum manuscrisele.

Din volumul ***Palma:-,*** au fost publicate în periodice următoarele poeme :

:o. 126—127 PREGĂTIRI DE PLECARE

A apărut in revista *Herald,* I, nr. 1. noiembrie 1933, p. 3.

n. 132—133 BUNÂ-ZIUA. URCA LIMPEDE

Publicată în, revista ***Cuvîntul liber.*** II. nr. 7, din 22 decembrie 1934, p. 7.

P- li!" ORAŞUL E.ARÂ NUME

Tipărită în Viața ***românească,*** XXV, nr. 10, octombrie 1933, p. 20.

p. 179—183 ACESTE MÎINI

Publicată sub titiul ***Aceste muni, aceste pupile,*** în revista ***Azi.*** I. nr. ă, noiembrie 1932, pp. 371—374.

..Excesul ele imagism, ca si frenezia uneori numai formala, alteori substanțială, rămin substratul constant al inspirației sale" — scrie, ic; începutul cronicii sale clin Vremea (VI,. nr. 31ÎL din 12 noiembrie 1933;, Pompiliu Constantinescu. „E-\enuția — notează în continuare criticul — se simte numai în materialul intern cil poemelor sale. Dacă în, ***Invitație la bal*** circulă un peisagiu urban, deși intr-o expresie depășită de mult cie mișcarea poeților extremiști, dacă în ***Incantații*** pîlpîia flacăra unui elan erotic neîntrerupt, în ***Patmos*** surprindem o elevație sp.-ₑ dematerializare". In același sens, criticul observă : ..ci. Voronca evoluea-a spre o dublă organizare, de conținut sentimental si de exptesie. Mai in Ui se observă o progresiune io.r-ică -j poemelor, uneori 'cazata pe anecdotă. Vechea formula care unanim era aplicată poeziei sale, ca fiind citibilă ***In*** orice oi dine, de la început la sfîi'sit sau invers, nu-și mai găsește justificarea integrala. Dar clacă, în trecuta manieră, aineninț i cu primejdia unei diluări, prin aglomerare de metafore a poemului, în noua sa formulă, o vizibilă discursivitate este consecința utilizării elementelor de anecdotă". (Se exemplifică cu ***intîia apariție, De ce util ea priviri, Lui Roqer Vailland, Tris-***rețe ***unanimă, Minunata călătoriei.*** Dezvoltînd comparația cu scrierile precedente, P. Constantinescu observă mai departe că : ..Printr-o figurație nu mai puțin nouă, dar organizată, poetul icia contactul cu viziunea cosmică c liricei sale, în care se ivește și aspirația spre dematerializare. Sentimentul acesta de eternitate, într-un decor de puritate originală, este atît de consistent în prezenta culegere, încît el este tema ce simfonizează poemele cele mai frumoase ***ale*** d-lui Voronca. Insula Patmos, vedenie luminoasă în tîlcul ci simbolic, este materializarea poetică a aspirației care străbate întreg ciclul. // D. Voronca ajunge uneori la o puritate de contemplație pe care n-am

întîlnit-o în întreaga sa operă. Turbulenta filmare de imagini, din obişnuita sa poetică, face loc aici unei calme şi înalte viziuni supraterestrc". Din acest punct al evoluţiei operei, mai vechea „frenezie rimbaldiană" a viziunii lui Voronca îi apare comentatorului ca „improprie" ; „coarda elegiacă din ***Restrişti"*** ar fi fost, astfel, „mai conformă cu melodioasa lui simţire decît zbuciumul unei prodigioase invenţii imagiste, adesea exercitată în gol". In ce priveşte noul volum, se constată „o evoluţie de o remarcabilă puritate a imaginii, de o sensibilă voinţă de disciplinare a conţinutului sentimental şi a formei" („chiar strofe de factură clasică, cu ritm şi rimă regulate"). Finalul cronicii consemnează, „ca o supremă trădare a echilibriştilor de la ***unu*** şi ca un semn de academizare a suprarealismului (şi la noi !)", descinderea şi închiderea ciclului ***Patmos*** cu cîte un sonet. Despre cele „şase poeme" ce conistituie partea a doua a cărţii, criticul observă, pe drept cuvînt, că „prin discontinuitatea lor internă, ca şi prin tehnica metaforei, mai mult decorativă, aparţin unui ciclu liric mai vechi".

Cu un. debut în care notează că Voronca „a fost şi dînsul unul din aceşti poeţi români cari n-au înţeles sensul criticei", persistînd în adunarea de „cuvinte şi lucruri fără nici o lega^ătură între ele şl închipuindu-şi că face versuri", cronica dedicată cărţii de G. Călinescu în ***Viaţa românească*** (XXIV, nr. 11, noiembrie 1933) evidenţiază de asemenea evoluţia poetului spre o formulă lirică mai închegată : „Iată însă că, puţin după ce făcusem tînărului poet recomandaţia de a-şi exercita muşchiulatura poetică făcînd sonete şi compuneri în forme fixe, ni sa oferă un volum de poeme în care apare şi sonetul şi compuneri la înţelegerea (aparentă) a tuturor. [...] Experienţa s-a dovedit fructuoasă. Un cristal aruncat în amorfia elocuţiei sale a cristalizat totul". Se remarcă, astfel. între altele, „o mişcare odihnitoare a frazei şi o emoţie de lirism mai densă", — dar şi unele „urme de psitacism, adică de întrebuinţare a vorbelor fără a avea în minte corespondentul lor", alături de pierderea absconsităţii ideilor : „Ele — adaugă cronicarul — ni se par de astă dată relativ sărace, d. Voronca nu mai e aşa de imagist acum cînd lucrurile se înfăţişează de aproape. Dar nici nu are nevoie de imagini căutate, ci numai de acea muzică interioară pe care a dispreţuit-o multă vreme şi al cărei arcuş îl poate mînui..."

Cu totul contrazis în. previziunile sale se arată a fi însă Şerban Cioculescu, bucuros să identifice, în volumele imediat precedente ale poetului, semnele „vertebrării" viziunii. Or, cronica sa la ***Patmos,*** din ziarul ***Adevărul*** (XLVII, nr. 15300, din 19 noiembrie 1933) constată, dimpotrivă, că „d. Yoronca este intr-adevâr un virtuos frentic al imaginii pentru imagine, alimaginei **scop** sieşi. Nimic din **experienţa** reuşitelor **şi** înfrîngerilor sale nu **i-a servit".** Deziluzia pare atît de gravă, încît îl conduce spre judecăţi destul de drastice, ca aceasta : „d-sa e totdeauna parţial şi discontinuu interesant, prin izbutiri rare, sau **chiar** frecvente, dar nu este un creator în adevăratul înţeles al cuvintului". Spre deosebire de P. Constantinescu sau G. Călinescu, cronicarul nu e dispus să vadă în ***Patmos*** mai deplina cristalizare a viziunii, ei insistă, surprinzător, asupra indeciziei poetului oscilînd între „dezordinea veche" a liricii sale şi „o nouă ordine, pe care nu o întrevede decît prin ceaţă", •— de unde si concluzia că : **„d.** Yoronca e un spirit turmentat, fără haltă".

Pe linia unor aprecieri devenite curente în critica momentului C. I. Şiclovanu scrie, în recenzia din ***Cuvîntul liber,*** nr. 2, din 18 noiembrie 1933, că, ia fel ca în volumele anterioare, avem de-a face cu „un adevărat **desfrîu** de imagini" şi o **„extraordinară** varietate a vocabularului", că „fiecare poemă păstrează caracterul unui inventar liric". Se remarca de asemenea unele repetări şi preţiozităţi. Concluzia recenzentului este totuşi că a-l situa pe **Voronca** printre extremişti ar fi o concluzie.

La **ciţiva** ani după ce **recenzase** volumul, G. Călinescu scrie, în ***Istoria literaturii române...,*** că : „In ***Patmos (1933),*** poetul se limpezeşte dînd curs clocotitoarei sale oratorii sentimentale, dar imaginile apar mai stinse, în raport invers cu desimea versurilor, năvalnice, imposibil de străbătut, amestec inform de eiaudelism şi suprarealism în maniera Desnos, Eluard, **Reverdy".**

Vor trebui să mai treacă trei decenii pînă cînd cartea lui Yoronca va găsi un nou **comentator,** în **Ovid S.** Crohmălniceanu, oare, în ***Literatura română intre cele două războaie mondiale,*** 11. situează ***Patmos*** printre izbînzile certe ale liricii poetului, scriind că. „după ***Ulise, Patmos*** e cel mai bun volum al lui **Vo**ronca în limba română". Ca şi P. Constan'tinescu mai demult, Ovid Crohmălniceanu remarcă „momentele de beatitudine, cînd lumea **îşi** pierde terestritatea şi ia înfăţişarea purificată a visului. Restul existenţei c un exil, descris mereu cu o adîn'că silă"... 'n **acord,** de asemenea, cu P. Constantinescu, dar şi cu G. Călinescu, criticul subliniază faptul că : „în ***Petre Schlemihl*** şi ***Patmos,*** poezia lui Yoronca îşi dezbracă **haina** ei **luxuriantă** imagistică, mişeîndu-se goala, cu o admirabilă dezinvoltură lirică. Dacă pasta culorilor păleşte, cum afirmă G. Călinescu,

în schimb muzica fluida, învăluitoare a versurilor ci.ştigă considerabil".

La apariţia cărţii, Ilarie Voronca dăduse un interviu revistei ***Facla,*** din 22 noiembrie 1933, apărută sub semnătura G. R., în care rel'erindu-se la ecourile critice imediate, face această semnificativă confesiune : „In volumul acesta, ca şi în ***Petre Schlemihl,*** am fost acuzat că am dat imagini pentru imagini. Insă, chiar dacă am avut totdeauna predilecţie pentru imagini, există în ce scriu ceva mai mult, o înţelegere umană ; am avut ***o*** ureche atentă la ce se petrece. Literatura mea are un obiect umanitarist. E o lume închisă în imagini. O rupere de terestru, în ***Petre Schlemihl;*** o prevestire, perceperea unei lumi dincolo de simţurile noastre obişnuite. Eu cred că poetul e un „double vue", înzestrat cu un simţ (al morţii, spre pildă) special ; cred că poetul e într-o perpetuă revelaţie pe care proza n-o aduce, ceva rezervat celor puţini". întrebat despre „ambianţa modernistă actuală", poetul dă următorul răspuns, definitoriu şi pentru evoluţia poeziei sale spre un modernism moderat) : „mişcarea modernistă nu mai e în aceeaşi perioadă de negaţie de la 1918. Nu se poate menţine în aceleaşi îngrădiri dogmatice. Am afirmat în 75 ***H.P*** că formulă va deveni ceea ce facem. Astfel că — prin continua primenire — cred într-un tradiţionalism modernist".

DÎN PERIODICE

p. 187 TRISTEŢI DE TOAMNA

A apărut în ***Sburătorul literar, I,*** nr. 43, 20 octombrie 1922, p. 315. Este poezia de debut a lui Ilarie Voronca.

p. 188—189 GARA DE PROVINCIE

Publicată în ***Sburătorul literar,*** nr. 44, din 27 octombrie 1922, p. 340.

p. 189—190 ELEGIE

S-a tipărit în revista craioveană ***Năzuinţa,*** I, nr. 7—8 (decembrie — ianuarie), 1923, p. 28.

p. ;90—191 CLOPOTE

A fost publicată in ***Năzuinţa,*** I, nr. 9, februarie 1923, p. 10.

p. 191—192 ODAl ALBE

A apărut în ***Năzuinţa,*** II, nr. 3, septembrie 1923, p. 20.

p. 192—193 BRODERII

A fost tipărită în ***Năzuinţa,*** II, nr. 3, septembrie 1923, p. 21.

p. 193 STROFA I, STROFA II

S-au publicat în revista 75 ***H.P.,*** nlimărul unic din octombrie h/24.

p. 194 HIDROFIL

A apărut în 75 ***H.P.,*** octombrie 1924.

p. 194—195 AAAA A A

A apărut în 75 ***II.P.,*** octombrie 1924.

p. 3 95—196 SEMNALIZĂRI [I]

S-a tipărit în ***Punct,*** nr. 3, din 6 decembrie 1924, p. 3.

p. 196—197 SEMNALIZĂRI [II]

Publicată în ***Punct,*** nr. 6—7, 3 ianuarie 1925, p. 7.

P 1^7 SEMNALIZĂRI [III]

A apărut în revista ***Contemporanul,*** IV, ***nr.*** 52, aprilie 1925, p. 4.

r

p. 198 DISCURS PENTRU COMEMORAREA CÎINELUI SERAFINA

A apărut în revista *unu,* nr. 20, decembrie 1929. Poezia a fost scrisă pentru o pagină dedicată morții cînelui lui Ștefan Roii : gest de frondă, parodie a „omagiilor" oficiale, academice. Cu aceeaşi ocazie Ştefan Roii a publicat articolul-poem *Viul a romanțată a lui Serafina,* iar Claude Sernet o „telegramă"...

Manuscrisul poemului se află în colecția Saşa Pană. Titlul inițial : *Sroje,* tăiat cu o linie. Textul manuscris prezintă următoarele variante :

v. „Ce-nfăşurase <-n urnă) fructul şi inima (-n tării) -n viitori" ;

v. „Dar din tăcerea nouă (un braț se va-ntări) te-ntorci de-atîtea ori".

p. 198—200 VIORILE DE FUM

S-a tipărit în revista *Vremea,* nr. 318, din 17 decembrie 1933, p, 21.

p. 200 ACEST RĂSUFLET

A apărut în hebdomadarul *Cuvîntul liber, nr.* 22, din aprilie 1934, p. 7.

p. 200—205 O FEMEIE, UN FULGER

A apărut în *Cuvîntul liber, nr.* 22, din 7 aprilie 1934, p. 7.

POSTUME

PATRUSPREZECE SONETE

Cele patrusprezece sonete au fost scrise în anii 1933—1934. Sînt ultimele poezii scrise de Ilarie Voronca în limba român **t.**

.Spre sfîr.şitul anului 1933 — îşi aminteşte Saşa Pană — cînd abia apăruse ***Patmos şi alte şase poeme,*** iar la Paris se culegea ***Ulise*** în\ traducerea lui Roger Vailland ***(Ulysse dans la cile},*** Ilarie Voronca jmi destăinuia intenția de a trimite la tipar, in toamna viitoare, o carte — mai exact o plachetă — de sovete. {...] Deci şi intenționata carte de soriete trebuia în acel moment să fie pe jumătate gata. [...] In toamna anului 1934, cîteva notițe prin ziare şi reviste prevesteau «evenimentul» [...]. Curînd după năprasnica-i moarte în plin elan creator [...], Colomba Voronca, tovarăşa-i de viață, mi-a încredințat, împreună cu alte manuscrise, documente şi fotografii, o cărticică caligrafiată de poet, cuprinzînd patrusprezece sonete inedite"...

Am citat din nota lui Saşa Pană, ce însoţeşte cinci dintre jce>te poeme, publicate în revista ***Viața românească,*** nr. 9, din J96â, pp. 3—5 ; este vorba de ***Sine/ele scurs în palmă, Tu sau cu sau orice, Un străin la poarta oraşului, Odăi visate, Alt calendar.*** Celelalte nouă texte au apărut — oferite tot de Saşa Pană — în revista ***Astra,*** n,r. 1, ianuarie 1967, p. 11, grupate -aib titlul Ilarie Voronca, ***Sonete inedite, (Ilustre ziduri, Compa<<u-acestei apei, Mai nevăzut obrazul, Pasăre eşti, sau flaut. Temnița e, sau cîntecul de fum c.... Sufletul florii care-a fost nici, Dincolo de noi, Fuga poetului. Scoica de. pămînt).***

Din acest ciclu, un sonet n(u este totuşi absolut inedit : cel intitulat ***Alt calendar*** fusese publicat deja în ***Adevărul literar şi artistic,*** XII, nr. 700, din 5 mai 1934.

In ce priveşte manuscrisul poemelor, Saşa Pană menționează în ediția sa de ***Poeme alese*** din Ilarie Voronca, voi. I, Bucureşti, Ed. Minerva, p. 203 : „Manuscrisul acestei cărți, încă netipărită, se află la Muzeul literaturii române (Bucureşti)". La solicitările noastre, numita instituție a răspuns că manuscrisul în cauză nu s-ar afla totuşi în colecțiile sale... In această situație, am recurs la dactilograma cu titlul ***Sonete inedite,*** existentă în arhiva Saşa Pană, după care reproducem poemele.

în ediția de ***Poeme alese*** din 1972 au fost tipărite următoarele texte : ***[Ilustre ziduri], Sîngele scurs în palmă, Tu sau eu. Sau orice, Alt calendar, Un. străin la poarta oraşului, Odăi vidate.*** Celelalte poeme se publică acum pentru prima oară în volum.

Aşa cum nota şi Saşa Pană, cîteva din publicațiile vremii au anunțat pregătirea volumului pentru tipar. Astfel, în ***Vremea,*** din 22 iulie 1934, se putea citi : „Prolificul poet al modernismului român, Ilarie Voronca, ne va face surpriza, de astă dată, a unui volum de sonete. Cum totdeauna acestui cîntăreț fecund i s-a

reproşat că e discontinuu, eliptic şi pletoric, credem că forma fixă care e sonetul îi va da disciplina cerută cu atîta insi-.t<m-ţă de criticii noştri. Poate acum Ilarie Yoronca să dea volumul său definitiv, ajuns la maturitatea creaţiei lui". O notă dai ***Credinţa,*** 1 octombrie 1934, avea în vedere acelaşi eveniment . „Ilarie Voronca anunţă pentru toamnă un volum de sonete. Aşadar, de la imagism şi absolută libertate lirică, la rigorile medievale ale sonetului. Urăm succes volumului şi nu avem voie să ne îndoim nici o clipă că d. Ilarie Yoronca va şti sa suporte olimpic torturile celor paisprezece versuri danteşti".

O primă (şi ultimă, pînă acum) caracterizare a acestor sonete se face în nota redacţională, nesemnatâ, ce însoţeşte grupajul din revista ***Astra,*** nr. 1, 1907 : „[Ilarie Yoronca] îşi **M:.-** prinde bineînţeles pasionaţii în postura de sonetist, chiar dacă sonetele lui cam ignoră exigenţele clasice ale genului. Dar noi am spune că la fel de puternic surprind : frecvenţa frazei eliptice (el, care era un poet pletoric), concentrarea (la un torenţial şi expansiv ca dînsul) aproape ostentativa, recursul (m->.,-nuit şi totuşi dificil de escamotat) la o poetică oarecum bărbi»!.'., oarecum hermetică, — trăsături cu totul singulare în restul operei lui."

E de observat totuşi că, în etapa „integralistă", poetul se exersase în sensul concentrării expresiei, iar în ciclul *Patmos,* cîte un... sonet deschide şi încheie desfăşurarea viziunii.

CUPRINS

POEZII

DIN VOLUME

INVITAŢIE LA BAL (1931)

INCANTAŢII (1931)

PETRE SCHLEMIHL (1932)

PATMOS SI ALTE ŞASE POEME (1933)

Patmos

Şase poeme

DIN PERIODICE

POSTUME

PATRUSPREZECE SONETE (1934)

ADDENDA

TRADUCERI

JtTLES SUPERVIELLE

GEOEGE ADAM

ROGER YAILLANI)

r.DMOKi) VANDFJ!CAMI:N

Lector : CONSTANTIN MOHANU
Tehnoredactor : VAS1LK C'IUCA

lîun dc tipar 1.1V.1993. Coli tipar 1G

Tiparul executat sub c-cia nr. 271 la
Societatea Comercială - Editura şi imprimerie
„.1'orto — Franco" S.A. Galaţi
B-dul George Coşbuc nr. 223 A
România